

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

**РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК
ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА
ПІДПРИЄМСТВІ**

(за матеріалами приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

601-ЕО

20271

КР

Розробив студент групи 601-ЕО

Колеснік Е.В.

Керівник: к.т.н., доцент

Коба О.В.

Рецензент: головний бухгалтер ПП «Високе»

Дорошенко М.Я.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень
із праць інших авторів без відповідних
посилань

Колеснік Е.В.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Коба О.В.

Допустити до захисту

Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

РЕФЕРАТ

Колеснік Е.В. Розвиток системи обліку та аналізу основних засобів як основа підвищення ефективності їх використання на підприємстві (за матеріалами приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»). Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти з обліку і оподаткування – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2021.

Робота містить 148 сторінок, 20 таблиць, 22 рисунків, список використаних літературних джерел із 70 найменувань, 15 додатків.

Ключові слова: облік, аналіз, основні засоби, виробництво, собівартість, первинні документи, рослинництво, тваринництво.

Об'єктом дослідження є облік, аудит і аналіз поточних зобов'язань на підприємстві.

Мета кваліфікаційної роботи - вивчити систему обліку, аудиту, аналізу основних засобів та визначення напрямків підвищення ефективності їх використання на підприємстві. Для оцінки стану ведення обліку основних засобів ПП «Високе» використано методи аналізу, синтезу, деталізації, узагальнення, а також схематичні та графічні методи. Методологічну й теоретичну основу кваліфікаційної роботи складають положення нормативних та законодавчих актів України з питань обліку та аудиту основних засобів, облікові, статистичні дані, фінансова звітність ПП «Високе», а також наукові публікації та навчальна література.

ABSTRACT

Kolesnik E.V Development of the system of accounting and analysis of fixed assets as a basis for improving the efficiency of their use in the enterprise (according to the materials of the private agricultural enterprise "High"). Qualification work for the second (master's) level of higher education in accounting and taxation - National University "Poltava Polytechnic named after Yuri Kondratyuk", Poltava, 2021.

The work contains 148 pages, 20 tables, 22 figures, a list of used literature sources from 70 titles, 15 appendices.

Key words: accounting, analysis, fixed assets, production, cost, primary documents, crop production, animal husbandry.

The object of research is the accounting, audit and analysis of current liabilities of the enterprise.

The purpose of the qualification work is to study the system of accounting, auditing, analysis of fixed assets and determining areas for improving the efficiency of their use in the enterprise. Methods of analysis, synthesis, detailing, generalization, as well as schematic and graphic methods were used to assess the state of accounting for fixed assets of PE "Vysoke". The methodological and theoretical basis of the qualification work are the provisions of regulations and legislation of Ukraine on accounting and auditing of fixed assets, accounting, statistics, financial statements of PE "Vysoke", as well as scientific publications and educational literature.

ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ

Аркуш	Найменування	Примітка
1	Організаційна структура ПП «Високе»	
2	Організаційна структура бухгалтерії ПП «Високе»	
3	Аналіз основних показників діяльності ПП «Високе» за 2018-2020 роки	
4	Структура необоротних активів ПП «Високе» за 2018-2020 роки	
5	Структура оборотних активів ПП «Високе» за 2018-2020 роки	
6	Динаміка довгострокових та поточних зобов'язань ПП «Високе» за 2018-2020 роки	
7	Динаміка чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПП «Високе» за 2018-2020 роки	
8	Динаміка показників рентабельності ПП «Високе» за 2018-2020 р	
9	Сутність і класифікація основних засобів	
10	Оцінка основних засобів	
11	Амортизація основних засобів на підприємстві	
12	Кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів	
13	Кореспонденція рахунків з обліку вибуття основних засобів	
14	Етапи аналізу стану та ефективності використання основних засобів	
15	Аналіз технічного стану основних засобів	
16	Аналіз показників руху основних засобів	
17	Аналіз ефективності використання основних засобів	
18	Об'єкти аудиту операцій з основними засобами	
19	Етапи проведення аудиту основних засобів у сільськогосподарських підприємствах	
20	Показники ефективності використання основних засобів	

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1. Загальна характеристика підприємства	8
1.2. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.....	13
1.3. Аналіз техніко-економічних показників ПП «Високе»	20
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	46
2.1 Суть, класифікація, оцінка основних засобів	46
2.2. Первинний облік основних засобів	55
2.3 Аналітичний і синтетичний облік основних засобів	57
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	71
3.1 Мета, завдання і нормативно-інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання основних засобів підприємства	71
3.2 Аналіз складу, структури, стану, руху та ефективності використання основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки.....	75
3.3 Аналіз ефективності використання основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки.....	82
РОЗДІЛ 4 АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	91
4.1 Мета, завдання і нормативно-інформаційне забезпечення аудиту основних засобів підприємства.....	91
4.2 Методика проведення аудиту	95
4.3 Оформлення результатів аудиту.....	99
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	104
ДОДАТКИ.....	115

				<i>601-EO</i>	<i>20271</i>	<i>KP</i>	
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
Розроб.	Колеснік Е.В.			Розвиток системи обліку та аналізу основних засобів як основа підвищення ефективності їх використання на підприємстві (за матеріалами приватного підприємства «Високе»)	Стадія	Арк.	Аркушів
Перевір.	Коба О.В.				2	148	
Н. контр.	Коба О.В..				Національний університет «Полтавська політехніка імені Ю. Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		
Затверд.	Птащенко Л.О.				5		

ВСТУП

Основні засоби відіграють вагомую роль в господарській діяльності підприємства, адже вони становлять основу матеріально-технічного забезпечення діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Ефективність їх використання на підприємстві залежить від своєчасного одержання достовірної, надійної, вичерпної обліково-аналітичної інформації. Це обумовлює актуальність дослідження, присвяченого вивченню обліку, аналізу та аудиту основних засобів підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення системи обліку, аудиту, аналізу основних засобів та визначення напрямків підвищення ефективності їх використання на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити наступні завдання:

- з'ясувати економічну сутність основних засобів, їх оцінку та класифікацію;
- дослідити організацію обліку та економічну характеристику ПП «Високе»;
- провести аналіз основних економічних показників діяльності підприємства за 2018-2020 роки;
- з'ясувати порядок обліку і документування операцій з руху основних засобів;
- проаналізувати стан, структуру, динаміку та ефективність використання основних засобів на підприємстві;
- розкрити теоретичні та методичні засади аудиту основних засобів;

Предметом дослідження дипломної роботи є методи обліку, аналізу основних засобів на підприємстві.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає приватне підприємство «Високе».

Для оцінки стану ведення обліку основних засобів ПП «Високе» використано методи аналізу, синтезу, деталізації, узагальнення, а також схематичні та графічні методи.

Методологічну й теоретичну основу кваліфікаційної роботи складають положення нормативних та законодавчих актів України з питань обліку та аудиту

основних засобів, облікові, статистичні дані, фінансова звітність ПП «Високе», а також наукові публікації та навчальна література.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, чотирьох розділів, висновків і пропозицій та списку використаних літературних джерел.

У першому розділі роботи наведено економічну характеристику ПП «Високе» та висвітлено з'ясовано особливості організації обліку на ньому. Проведено аналіз основних показників діяльності підприємства за 2018-2020 роки.

Другий розділ присвячений обліку основних засобів на підприємстві. У ньому розкривається економічна сутність основних засобів, їх оцінка, визнання та класифікація. В даному розділі також висвітлено порядок документування та обліку операцій з руху основних засобів.

У третьому розділі проведено аналіз складу, структури, стану, руху та ефективності використання основних засобів приватного підприємства «Високе» за 2018-2020 роки.

У четвертому розділі розглянуто нормативні та організаційні засади аудиту основних засобів, наведена методика його проведення та порядок оформлення результатів.

Результати досліджень узагальнено у висновках і пропозиціях.

РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Загальна характеристика підприємства

Сільське господарство - це галузь економіки, призначена для забезпечення населення продовольчою продукцією і отримання сировини для промисловості. Сільськогосподарське виробництво наявне майже у всіх країнах. Близько 1,1 млрд. економічно активного населення зайнято в сільському господарстві [70].

Україна має потужний агропромисловий потенціал та значні перспективами розвитку сільського господарства. Вона володіє сприятливими кліматичними умовами, родючими земельними ресурсами, що сприяє ефективному розвитку сільськогосподарського виробництва.

Аграрний сектор забезпечує продовольчу безпеку та незалежність країни. За рахунок підприємств аграрної галузі створюється 16-17% валового внутрішнього продукту. Аграрний сектор займає друге місце серед секторів економіки у структурі товарів експорту і залишається практично єдиною галуззю, що протягом багатьох років поспіль має позитивне зовнішньо-торгівельне сальдо.

За даними Державної служби статистики України, обсяг виробництва сільськогосподарських культур за 2015-2020 роки в цілому збільшився на 5,15 %. При цьому у 2020 році порівняно з 2015 роком зріс обсяг виробництва зернових та зернобобових на 7,99 %, соняшника – на 17,25 %, овочевих культур – на 4,76 %. В той же час зменшилися обсяги виробництва цукрового буряка – на 11,43 % та плодових та ягідних культур – на 5,99 %. Виробництво картоплі залишилося на тому самому рівні (таблиця 1.1).

Показники виробництва основних видів продукції тваринництва здебільшого протягом 2015-2020 років зменшувалися (таблиця 1.2). Так, у 2020 році порівняно з 2015 роком зменшився обсяг виробництва молока – на 12,73 %, яєць – на 3,67 %, вовни – на 30,7 %. Лише обсяг виробництва мяса у 2020 році порівняно з 2015 роком зріс на 6,67 %. Загальний обсяг виробництва продукції тваринництва зменшився на – 7,84 %.

Виробництво сільськогосподарських культур за 2015-2020 роки [43]

Рік	Виробництво сільськогосподарських культур, тис. т					
	Культури зернові та зернобобові	Буряк цукровий фабричний	Соняшник	Картопля	Культури овочеві	Культури плодові та ягідні
2015	60126	10331	11181	20839	9214	2153
2016	66088	14011	13627	21750	9415	2007
2017	61917	14882	12236	22208	9286	2048
2018	70057	13968	14165	22504	9440	2571
2019	75143	10205	15254	20269	9688	2119
2020	64933	9150	13110	20838	9653	2024

Таблиця 1.2

Виробництво основних видів продукції тваринництва за 2015-2020 роки [43]

Рік	Виробництво основних видів продукції тваринництва			
	м'ясо (у забійній масі), тис. т	молоко, тис. т	яйця від птиці, млн. шт.	вовна, т
2015	2322,6	10615,4	16782,9	2270
2016	2323,6	10381,5	15100,4	2072
2017	2318,2	10280,5	15505,8	1967
2018	2354,9	10064,0	16132,0	1908
2017	2318,2	10280,5	15505,8	1967
2018	2354,9	10064,0	16132,0	1908
2019	2492,4	9663,2	16677,5	1734
2020	2477,5	9263,6	16167,2	1573

У ТОП-10 виробників сільськогосподарської продукції України входить Полтавська область, господарствами якої у 2020 році виготовлено 6,56 % продукції рослинництва, майже 7,92 % молока, 4,2 % яєць, 1,9 % вовни [51].

Приватне сільськогосподарське підприємство «Високе», яке є об'єктом дослідження дипломної роботи, створене у відповідності до Конституції України, Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про господарські товариства».

Підприємство знаходиться в Україні за адресою: Полтавська область, Зінківський район, село Високе, вул. Першотравнева 2.

Підприємство створено відповідно до чинного законодавства України на невизначений термін, є юридичною особою і підприємницькою компанією - корпоративним підприємством, наділеним цивільною дієздатністю і правоздатністю. Підприємство діє на основі статуту (додаток А).

ПП «Високе» є учасником цивільних відносин і в установленому діючим законодавством порядку має право:

- укладати будь-які договори і угоди від свого імені, необхідні для здійснення діяльності, передбаченої статутом, з вітчизняними та іноземними фізичними і юридичними особами як на території України, так і за її межами;
- набувати майнові та немайнові права й обов'язки, укладати мирові угоди, бути позивачем і відповідачем в господарських, місцевих і апеляційних судах, міжнародних судах;
- мати будь-яке майно, необхідне для здійснення діяльності передбаченої статутом;
- здійснювати діяльність, передбачену статутом, всі визначені законом дії з об'єктами цивільних прав, в тому числі - з орендною заставою, іпотечними операціями, майновими правами, цінними паперами тощо;
- проводити зовнішньоекономічну діяльність;
- створювати дочірні підприємства, представництва, філії, інші відокремлені підрозділи на території України та за її кордоном;
- самостійно визначати розмір цін та тарифів на свою продукцію, товари, роботи та послуги.

Підприємство має самостійний баланс, працює на основі повного економічного розрахунку, самодостатності і самофінансування, має рахунки в банківських установах, печатку із своїм найменуванням.

Предметом діяльності підприємства є створення і здійснення в Україні всіх видів господарської діяльності в сфері виробництва, торгівлі відповідно до чинного законодавства України, а також здійснення фінансово-економічної, промислової діяльності і інших видів господарської діяльності, а саме:

- вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур, насіння олійних культур, овочів, баштанних культур, коренеплодів, бульбоплодів, інших однорічних і дворічних культур;
- розведення великої рогатої худоби молочних порід;
- розведення коней та інших тварин родини конячих;
- розведення свиней;
- допоміжна діяльність у рослинництві;
- виробництво м'яса, олії та тваринних жирів, готових кормів для тварин, що утримуються на фермах;
- оптова торгівля зерном, насінням соняшника;
- інші види роздрібною торгівлі поза магазинами.

Основними видами продукції підприємства є: кукурудза, пшениця, соя, соняшник, ячмінь, кукурудза на силос, трави багаторічні, молоко та м'ясо. Рослинництво носить сезонний характер, що дозволяє проводити оплату матеріально-технічних ресурсів з відстрочкою платежу. Продукти тваринництва є постійними, кошти, отримані від їх продажу дозволяють здійснювати передоплату і оплату отриманих матеріалів і ресурсів.

Головними покупцями продукції, яку виготовляє підприємство є фермерські господарства, заготівельні підприємства та населення. Так, наприклад, ПП «Білоцерківська агропромислова група» є покупцями молока, забирають його молоковози покупця на фермі. Велику рогату худобу живою вагою купують місцеві м'ясокомбінати. Бичків віком від 0 до 2 місяців продають місцевому населенню. Основний покупець соняшника – ТОВ «Укролія», виробничий комплекс якого знаходиться в м. Зіньків, поставка здійснюється на умовах DDP (поставка з оплатою мита). Врожай пшениці, кукурудзи вивозиться на елеватори такими підприємствами як ТОВ «Сагайдацьке ХПП», що знаходиться в селі Сагайдак, ТОВ «Елеватор-Агро» з міста Заводське, на базі елеваторів

здійснюється продаж зернотрейдерам. Основний покупець сої - ТОВ «Українське Зерно» (СМТ Диканька).

На підприємстві використовують сучасні технології у рослинництві, а саме селекцію сільськогосподарських культур. Завдяки цьому, сортові якості вирощуваних рослин поліпшуються, підвищується їх стійкість до ґрунтово-кліматичних умов і шкідників, а також значно збільшується врожайність культур.

Засоби виробництва відіграють першорядну роль в матеріально-технічній базі приватного сільськогосподарського підприємства «Високе». До них належать земля як основний засіб сільськогосподарського виробництва, сільськогосподарські машини, трактори, комбайни, обладнання для ферм і машини для виготовлення кормів, інші робочі машини, які використовуються в сільськогосподарському виробництві, а також виробничі приміщення та споруди.

У складі підприємства є їдальня, що забезпечує харчування працівників підприємства, яких налічується близько 50 осіб. Підприємство має власний тік, на якому працює 12 осіб.

Усі працівники ПП «Високе» складають трудовий потенціал підприємства. Організаційна структура ПП «Високе» являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів управління. Управління діяльністю підприємства здійснює засновник, він же директор, та його заступники: фінансовий директор, головний бухгалтер, керуючий фермою, агроном. Підприємство характеризується лінійно-функціональною організаційною структурою (рисунок 1.1).

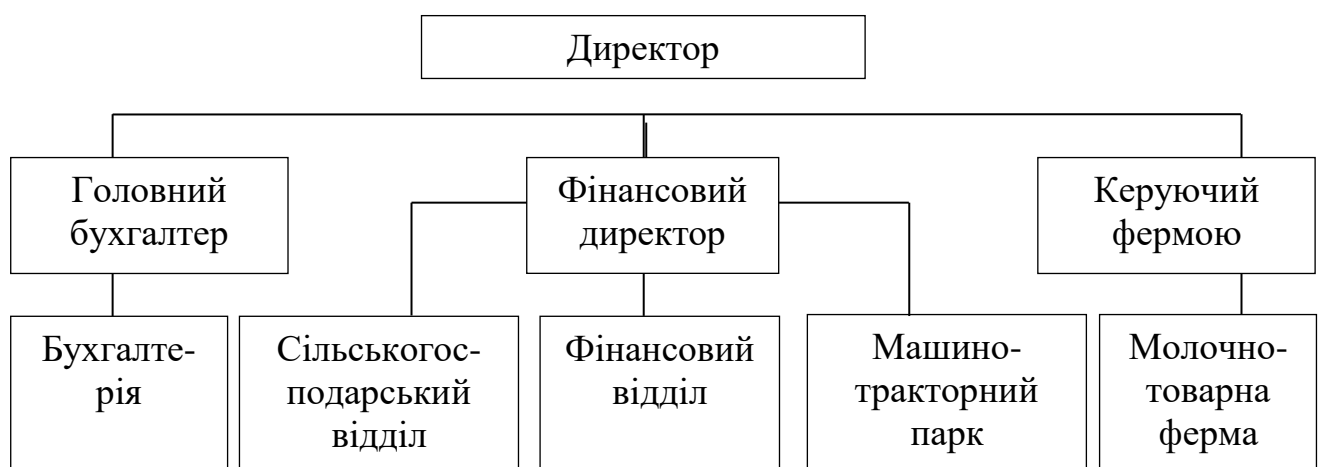

Рисунок 1.1– Організаційна структура ПП «Високе»

Директор представляє ПП «Високе» у різних установах, організаціях, а також укладає договори та угоди. Керівнику при розробці відповідних рішень, програм, планів допомагають його функціональні заступники. Вони свої рішення доводять до виконавців нижчого рівня. Фінансовий директор здійснює управління фінансовою діяльністю. Головний бухгалтер ПП «Високе» забезпечує ведення бухгалтерського обліку відповідно до єдиних методологічних принципів, встановленими Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5] з урахуванням особливостей підприємства і технології обробки даних бухгалтерського обліку. Він організовує роботу підпорядкованих йому бухгалтерів, контролює відображення всіх господарських операцій на рахунках. Вимагає від співробітників суворого дотримання порядку реєстрації та подачі первинних документів.

Керуючий фермою управляє виробничо-господарською діяльністю підприємства «Високе», контролює додержання працівниками виробничої і трудової дисципліни, правил і норм охорони праці, а також виробничої санітарії.

1.2 Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Бухгалтерський облік на ПП «Високе» ведеться безперервно з моменту його реєстрації. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції директора ПП «Високе» відповідно до чинного законодавства та установчих документів. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який веде підприємство. Фінансова, статистична та інші види звітності, в яких використовуються грошові показники, засновані на даних бухгалтерського обліку[67]. Бухгалтерський облік на підприємстві має відповідати вимогам, наведеним на рисунку 1.2.

Основні завдання бухгалтерського обліку на підприємстві представлені на рисунку 1.3) [55].

Принципи бухгалтерського обліку - це правила, яких слід дотримуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій та відображення їх результатів у фінансовій звітності [35]. Бухгалтерський облік та фінансова звітність ґрунтуються на таких основних принципах (таблиця 1.1).

Бухгалтерський облік підприємства покладається на головного бухгалтера та інших бухгалтерів, які йому підпорядковуються. На ПП «Високе» створено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Структуру бухгалтерії представлено на рисунку 1.4.

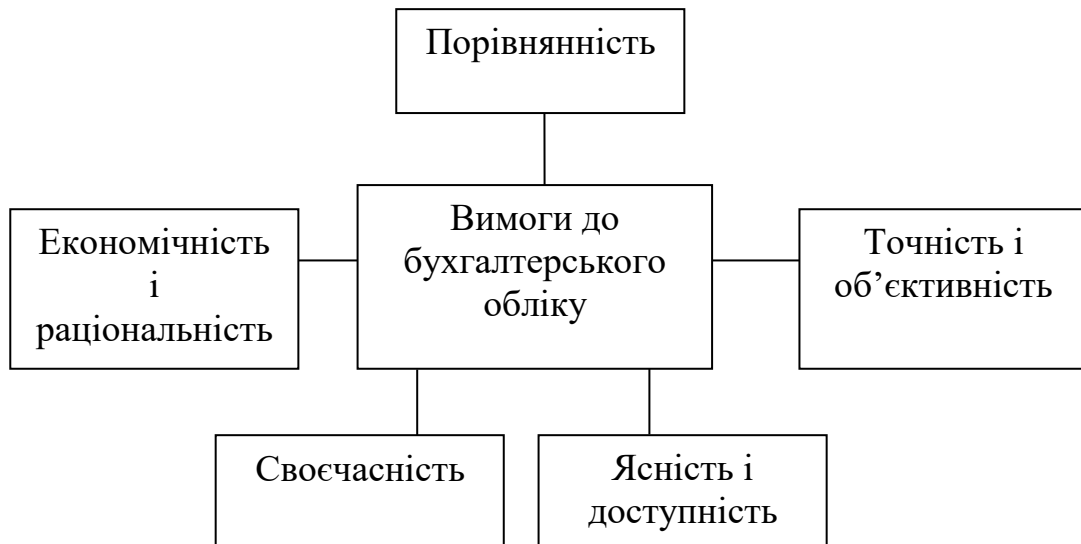

Рисунок 1.2 – Вимоги до бухгалтерського обліку

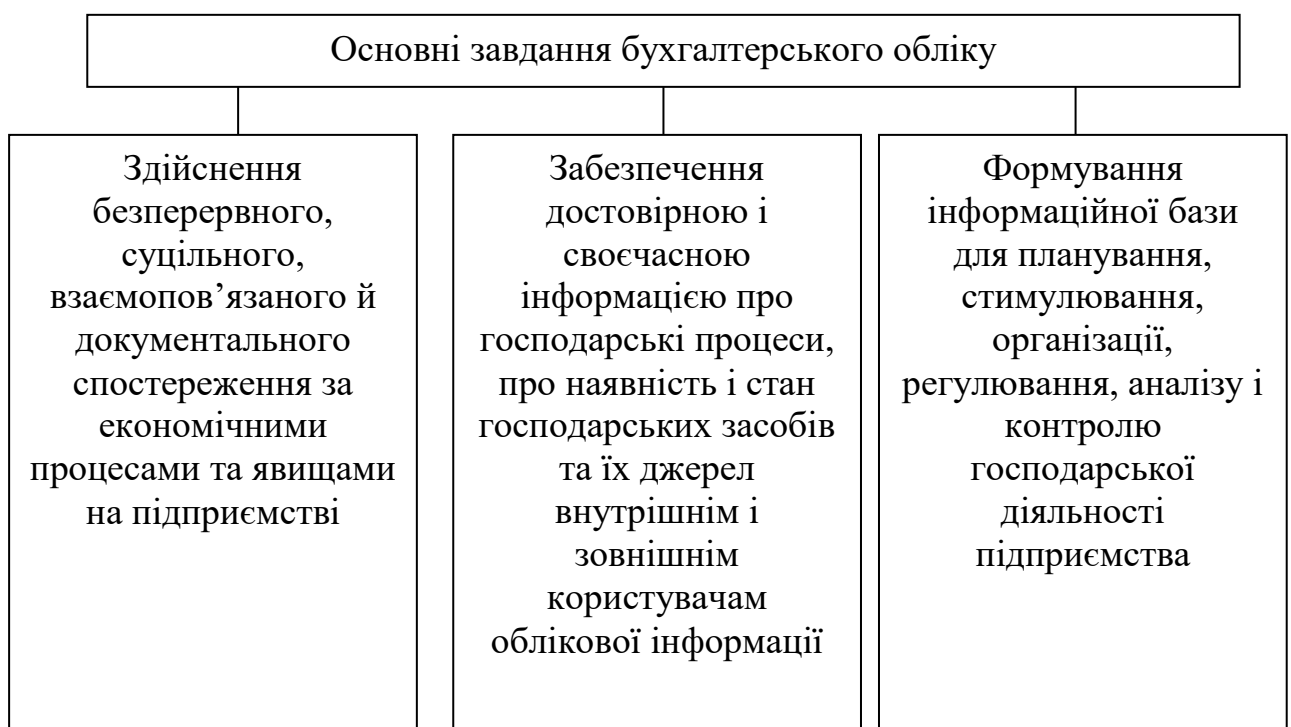

Рисунок 1.3 – Основні завдання бухгалтерського обліку

Принципи бухгалтерського обліку на підприємстві

Назва принципу	Сутність
1	2
1.Обачності	використання в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігти заниженню пасивів і витрат і переоцінити оцінку активів і доходів підприємства;
2. Повне висвітлення	фінансова звітність повинна включати всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, які можуть вплинути на рішення, що приймаються на їх основі;
3. Автономність	кожне підприємство розглядається як юридична особа окремо від його власників, і, отже, особиста власність і зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;
4. Послідовність	постійне (з року в рік) застосування обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними правилами (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;
5.Безперервність	оцінка активів і пасивів підприємства заснована на припущенні, що його діяльність буде продовжена;
6. Превалювання сутності над формою	операції обліковуються відповідно до їх характеру, а не тільки на підставі правової форми;
7. Нарахування та відповідність доходів і витрат	щоб визначити фінансовий результат звітного періоду, необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, понесеними для отримання цього доходу. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерській та фінансовій

1	2
	звітності в момент їх виникнення незалежно від дати отримання або виплати грошових коштів;
8.Історична (фактична) собівартість	пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
9. Єдиний грошовий вимірник	вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюються в єдиній валюті;
10. Періодичність	можливість поділу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Рисунок 1.4 – Організаційна структура бухгалтерії ПП «Високе».

Головний бухгалтер контролює своєчасне виконання завдань підлеглими, представляє інтереси підприємства в сторонніх організаціях з питань, які належать до його компетенції, проводить роботу по забезпеченню суворого дотримання кадрової, фінансової і касової дисципліни, зберігання бухгалтерських документів, оформлення і здачі їх у встановленому порядку.

Заступник головного бухгалтера здійснює контроль ведення обліку зобов'язань і господарських операцій (реалізація послуг, розрахунки з постачальниками і покупцями за надані послуги, рух грошових коштів).

Спілкується з партнерами, готує необхідну інформацію з питань, пов'язаних із взаєморозрахунками, бере участь в розробці і реалізації заходів, спрямованих на підтримку фінансової дисципліни та раціонального використання ресурсів.

Бухгалтер самостійно і в повному обсязі веде облік необоротних активів, запасів, коштів, розрахунків та інших активів, за автоматизованою формою бухгалтерського обліку, забезпечує повне і точне відображення інформації, що міститься в первинних документах, прийнятих до бухгалтерського обліку. Бере участь в інвентаризації активів і пасивів, реєстрації матеріалів, пов'язаних з нестачами та відшкодуванням збитків при нестачі, тощо.

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних перевіряє одержані первинні документи за формою та змістом, в разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передає їх головному бухгалтеру для прийняття рішення. Систематизує отримані первинні документи, передає інформацію, відображену в них бухгалтеру або заступнику головного бухгалтера ПП «Високе». Реєструє бухгалтерські документи, які надходять до бухгалтерії.

Обліковець молочно-товарної ферми підтримує постійний облік виробництва і якості, споживання кормів, а також облік і нарахування основної та додаткової заробітної плати на фермі.

Сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються ПП «Високе» для ведення обліку, складання та подання фінансової звітності, відображена в обліковій політиці підприємства.

Облікова політика підприємства затверджена наказом № 6 «Про організацію бухгалтерського обліку та облікову політику підприємства» (додаток Б) директора ПП «Високе» від 2 січня 2018 року.

Згідно даному наказу на підприємстві для забезпечення належного бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності та технологій оброблення облікових даних:

1. Здійснюють ведення бухгалтерського обліку, згідно принципів та методів, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

2. Забезпечують безперервність відображення операцій та достовірну оцінку активів, зобов'язань та капіталу в бухгалтерському обліку, застосовуючи журнально-ордерну форму обліку.

3. Організують аналітичний рух товарно-матеріальних цінностей:

– у бухгалтерії – у відомостях обліку залишків матеріалів у вартісному виразі;

– на складах – у картках складського обліку в кількісному виразі.

4. Одиницею запасів для цілей бухгалтерського обліку вважають вид запасів. Оцінку запасів при відпуску у виробництво чи іншому вибутті здійснюють за методом первісної ціни придбання. Оцінку запасів здійснюють за цінами продажу.

5. Застосовують норми та методи нарахування амортизації основних засобів, передбачених податковим законодавством. Спосіб нарахування амортизації – прямолінійний.

6. Відносять до малоцінних необоротних активів, активи з терміном корисного використання не більше одного року та вартістю до 4000 грн. Амортизація по таких активах нараховується в першому місяці використання об'єктів у розмірі 100% їх вартості.

7. Резервування коштів на забезпечення оплати відпусток, додаткове пенсійне забезпечення, забезпечення гарантійних зобов'язань, інших витрат і платежів не проводять.

8. Для узагальнення інформації про витрати підприємства за видами витрат застосовують бухгалтерські рахунки класу 9 плану рахунку.

9. Затверджують систему оплати праці:

– за штатним розкладом – для інженерно-технічних працівників та службовців.

– за відрядними розцінками – для робітників основного та допоміжного виробництва.

Включаючи до системи оплати праці перелік витрати на виплату основної та додаткової заробітної плати й інших видів заохочень та виплат, виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень і виплат виконання робіт, згідно з договорами цивільно-правового характеру, будь-які інші виплати у грошовій або натуральній формі, які можуть бути встановлені за домовленістю сторін.

10. Ведуть податковий облік згідно із законодавством України.

Наказ про облікову політику є основним внутрішнім документом, який регламентує організацію бухгалтерського процесу і є обов'язковим для всіх працівників бухгалтерії.

Всі працівники забезпечені автоматизованими робочими місцями. Підприємство використовує програму «1С: Підприємство 8». Система 1С: «Підприємство 8» включає платформу і прикладні рішення, призначені для автоматизації діяльності організацій і приватних осіб.

Програма дозволяє:

- вести необмежену кількість об'єктів аналітичного обліку: для товарів, матеріалів, організацій, співробітників, основних засобів і т. д.;
- вести рахунки в декількох валютах. Результати обліку для таких рахунків будуть автоматично зберігатися в кожній з валют, що використовуються в гривневому еквіваленті для кожної валюти окремо, і в сумі для всіх валют.;

База даних програми «1С: Підприємство 8» - це журнал операцій, що мали місце на підприємстві. Кожен рядок журналу відповідає одній операції. Журнал операцій безпосередньо пов'язаний з журналом проводок, який містить проводки, відповідні транзакціям.[78]

Комп'ютеризація бухгалтерського обліку на ПП «Високе» дає йому ряд переваг:

- оперативне управління інформацією, її обробка і формування вихідної інформації;
- підвищення швидкості обміну інформацією між органами управління і керованими об'єктами;
- скорочення ручної праці пов'язаної з розрахунком аналітичних показників і заповненням форм внутрішнього обліку.;

Графік документообігу являє собою документ, який складається у вигляді схеми або переліку робіт зі створення, перевірки та обробки документів, із визначенням чітких термінів виконання таких робіт і їх виконавців. На ПП «Високе» не розроблено цей графік.

На підприємстві відсутній управлінський облік, що є суттєвим недоліком організації обліку на ньому.

1.3. Аналіз техніко-економічних показників ПП «Високе»

Для дослідження тенденцій розвитку господарської діяльності приватного сільськогосподарського підприємства «Високе» було проведено аналіз його основних економічних показників за 2018-2020 роки (таблиця 1.2).

Здійснивши розрахунок основних показників господарської діяльності ПП «Високе» за 2018-2020 роки встановлено наступну динаміку.

Загалом активи підприємства за аналізований період зросли на 38900 тис. грн.

До складу необоротних активів ПП «Високе» включають: незавершені капітальні інвестиції; основні засоби; довгострокові біологічні активи. Структура необоротних активів за 2018-2020 рік зображена на рисунку 1.5.

Переважну частину у складі необоротних активів, як видно з рисунку 1.5, займають основні засоби. На кінець 2019 року їх вартість порівняно з 2018 роком зросла на 2856 тис. грн., при цьому темп росту склав 136,6%. На кінець 2020 року порівняно з 2019 роком вартість основних засобів зменшилась на 1995 тис. грн., темп зниження склав 81,3%. Збільшення вартості основних засобів у 2019 році відбулося за рахунок придбання обладнання та транспортних засобів. Зменшення вартості основних засобів у 2020 році результат за рахунок продажу обладнання, транспортних засобів та будівель.

На рисунку 1.6 показано динаміку вартості основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки.

Незначну частину необоротних активів ПП «Високе» займають довгострокові біологічні активи, їх вартість за 2018-2020 роки зросла на 1843 тис. грн. за рахунок надходження продуктивної худоби (корови, свиноматки, тощо).

До оборотних активів відносять запаси, дебіторську заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти, інші оборотні активи. Зміна структури оборотних активів за 2018-2020 рік зображена на рисунку 1.7.

Таблиця 1.2

Основні показники виробничо – господарської діяльності ПП «Високе» за 2018 – 2020 роки

№	Показники	Одиниці виміру	Джерела інформації, розрахунок	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення		Відхилення		
							Абсолютне, тис. грн.	Абсолютне, тис. грн.	темп зростання, %	темп зростання, %	
							2019 р. від 2018р.	2020 р. від 2019р.	2019 р. від 2018 р.	2020 р. від 2019 р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
	1. АКТИВИ										
1.1	Активи – всього	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1300, гр. 4	96588	107 968	135 488	11380	27520	111,8	125,5	
1.2	Необоротні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1095	10392	13 712	13 096	3320	-616	131,9	95,5	
1.2.1	Нематеріальні активи		Ф. 1, ряд 1000	-	-	-	-	-	-	-	

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.2.2	Незавершені капітальні інвестиції	тис. грн.	Ф.1, ряд 1005	291	291	291	0	0	100	100
1.2.3	Основні засоби	тис. грн.	Ф.1, ряд. 1010	7800	10 656	8 661	2856	-1995	136,6	81,3
1.2.4	Довгострокові біологічні активи	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1020	2292	2 756	4135	464	1379	120,2	150
1.2.5	Фінансові інвестиції	тис. грн.	Ф.1, ряд 1030+1035	9	9	9	0	0	100	100
1.2.6	Інші необоротні активи	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1040+1045+1090	-	-	-	-	-	-	-
1.3	Оборотні активи	тис. грн.	Ф.1, ряд 1195+1200	86196	94 256	122392	8060	28136	109,4	129,9
1.3.1	Запаси	тис. грн.	Ф.1, ряд 1100+1110	50222	68914	61438	18692	-7476	137,2	89,2

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.3.2	Дебіторська заборгованість	тис. грн.	Ф.1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155	34812	24511	56232	-10301	31721	70,4	229,4
1.3.3	Грошові кошти та їх еквіваленти	тис. грн.	Ф.1, ряд 1160+1165	46	50	159	4	109	108,7	318
1.3.4	Інші оборотні активи		Ф.1, ряд 1170+1200	-	-	-	-	-	-	-
	2. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ									
2.1	Зобов'язання – усього	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595+1695+1700, гр.4	34671	36439	58761	1768	22322	105,1	161,3
2.2	Довгострокові зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1595	12130	9569	8500	-2561	-1069	78,9	88,8

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.3	Поточні зобов'язання	тис. грн.	Ф.1, ряд 1695+1700	22541	26870	50261	4329	23391	119,2	187,1
2.3.1	Короткострокові кредити	тис. грн.	Ф.1, ряд 1600+1610	-	-	-	-	-	-	-
2.3.2	Кредиторська заборгованість за товари	тис. грн.	Ф.1, ряд 1615+1605	11600	13900	12946	2300	-954	119,8	93,1
2.3.3	Кредиторська заборгованість за розрахунками	тис. грн.	2.3 - 2.3.1 – 2.3.2	22541	26870	37315	4329	10445	119,2	138,9
2.3.4	Доходи майбутніх періодів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1665	-	-	-	-	-	-	-
2.3.5	Забезпечення витрат і платежів	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1520+1525+1660	540	755	250	215	-505	139,8	33,1

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	3. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ									
3.1	Власний капітал – усього	тис. грн.	Ф. 1, ряд.1495, гр. 4	61917	71529	76727	9612	5198	115,5	107,3
3.2	Зареєстрований (пайовий) капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд.1400	2	2	320	0	318	100	16000
3.3	Додатковий капітал	тис. грн.	Ф.1, ряд 1405+1410	2524	2524	2524	0	0	100	100,0
3.4	Резервний капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1415	-	-	-	-	-	-	-
3.5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	тис. грн.	Ф.1, ряд 1420	59391	69003	73883	9612	4880	116,2	107,1

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.6	Неоплачений капітал	тис. грн.	Ф. 1, ряд 1425+1430	-	-	-	-	-	-	-
	4. ДОХОДИ І ВИТРАТИ									
4.2	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	Ф.2, ряд 2050, гр.3	31 829	36 401	58 710	4572	22309	114,4	161,3
4.3	Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2090 (2095), гр.3	20 657	12 764	7 632	-7893	-5132	61,8	59,8
4.4	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	тис. грн.	Ф.2, ряд 2190 (2195), гр. 3	20 255	11 538	6 653	-8717	-4885	57	57,7
4.5	Прибуток (збиток) до оподаткування	тис. грн.	Ф 2, ряд 2290 (2295), гр. 3	19 261	9 612	4 880	-9649	-4732	49,9	50,8

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4.6	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	Ф.2, ряд 2350 (2355), гр.3	19 261	9 612	4 880	-9649	-4732	49,9	50,8
	5. ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНО- СТІ									
5.1	Рентабельність продажу	%	$4.3 / 4.1 * 100$	39,35%	25,96%	11,50%	-13,4%	-14,5%	66	44,3
5.2	Середня вартість активів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1300 (гр 3 + гр. 4) / 2	78453	102278	121 728	23825	19450	130,4	119,0
5.3	Рентабельність активів	%	$4.6 / 5.2 * 100$	24,55%	9,39%	4,01%	-15,2%	-5,4%	38,2	42,7
5.4	Середній розмір власного капіталу	тис. грн.	Ф.1, ряд 1495 (гр 3+ гр. 4) / 2	52286,5	66723	74 128	14436,5	7405	127,6	111,1
5.5	Рентабельність власного капіталу	%	$4.6 / 5.4 * 100$	36,83%	14,40%	6,58%	-22,4%	-7,8%	39,1	45,7

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
5.6	Середній розмір власного оборотного капіталу	тис. грн.	Ф.1, ряд 1495+1500+1510+151 5-1095 (гр. 3+ гр. 4) / 2	50503	89624,5	33852	39121,5	-55772,5	177,5	37,8
5.7	Рентабельність власного оборотного капіталу	%	4.6 / 5.6 * 100	38,14%	10,72%	14,41%	-27,4%	3,7%	28,1	134,4
	6. ТРУДОВІ ПОКАЗНИКИ	тис. грн.								
6.1	Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)	осіб	Ф.1– підприємництво, р.2, ряд.400 гр.1	30 346,7	58 385,8	63 518,2	28039,1	5131,4	192,4	108,8

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.2	Середньооблікова кількість працівників	тис. грн. / особа	Ф.1-підприємництво, р.4., ряд. 300	55	49	51	-6	+2	89,1	104,1
6.3	Продуктивність праці одного працівника	тис. грн.	6.1 / 6.2	551,76	1191,55	1245,45	639,79	53,9	216,0	104,5
6.4	Фонд оплати праці усіх працівників	люд- годин и	Ф.1-ПВ, р.1, ряд.5010	-	-	-	-	-	-	-
6.5	Фонд робочого часу	тис. грн. / люд.- год.	Ф.1-ПВ, р.1, ряд.4010	-	-	-	-	-	-	-
6.6	Рівень оплати праці за 1 людину-годину	тис. грн.	6.4 / 6.5	-	-	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6.7	Середня заробітна плата одного працівника	тис. грн.	6.4 / 6.2	-	-	-	-	-	-	-
7. ПОКАЗНИКИ МАЙНОВОГО СТАНУ										
7.1	Первісна вартість основних засобів на кінець року	тис. грн.	Ф.5, ряд 260, гр.14	12782	18428	15094	5646	-3334	144,2	81,9
7.2	Коефіцієнт придатності основних засобів на кінець року	-	1.2.3 / 7.1	0,61	0,58	0,57	-0,03	-0,01	95,1	98,3
7.3	Вартість введених в дію основних засобів	тис. грн.	Ф. 5, ряд 260, гр.5	5110	5646	7791	536	2145	110,5	138

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7.4	Коефіцієнт оновлення основних засобів	-	7.3/7.1	0,34	0,31	0,52	-0,03	0,21	91,2	167,7
	8. ПОКАЗНИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ									
8.1	Капітальні інвестиції за рік	тис. грн.	Ф. 5, ряд 340	5096	5646	7791	550	2145	110,8	138
8.2	Фінансові інвестиції за рік	тис. грн.	Ф 5, ряд 420	-	-	-	-	-	-	-
	9. ПОКАЗНИКИ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ									

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9.1	Середній розмір дебіторської заборгованості	тис. грн.	Ф.1, ряд 1120+1125+1130+1135+1136+1140+1145+1155 (гр. 3+ гр. 4) / 2	28756,5	29661,5	32146	905	2484,5	103,1	108,4
9.2	Оборотність дебіторської заборгованості	оборот	4.1 / 9.1	1,82	1,66	2,06	-0,160	0,4	91,2	124,1
9.3	Середній розмір кредиторської заборгованості	тис. грн.	Ф.1, ряд 1605+ 1615+ 1620+ 1625+ 1630+ 1635+ 1640 + 1645 (гр3+ гр 4) / 2	12092	6582,5	9711	-5509,5	3128,5	54,4	147,5
9.4	Оборотність кредиторської заборгованості	оборот	4.2 / 9.3	2,63	5,52	6,04	2,89	0,52	209,9	109,4
9.5	Середній розмір запасів	тис. грн.	Ф.1, ряд 1100+1110 (гр.3 + гр. 4) / 2	39301,5	59568	65176	20266,5	5608	151,6	109,4

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9.6	Оборотність запасів	оборот	4.2 / 9.5	0,81	0,61	0,9	-0,2	0,29	75,3	147,5
9.7	Середній період інкасації	дні	365 / 9.2	200	220	177	20	-43	110,0	80,5
9.8	Середній період розрахунків з кредиторами	дні	365 / 9.4	138	66	60	-72	-6	47,8	90,9
9.9	Середній строк зберігання запасів	дні	365 / 9.6	450	608	405	158	-203	135,1	66,6
9.10	Період обороту грошових коштів	дні	9.7 – 9.8 +9.9	512	444	522	-68	78	86,7	117,6
	10. ГРОШОВІ ПОТОКИ									

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10.1	Чистий грошовий потік від операційної діяльності	тис. грн.	Ф 3, ряд 3195	-9056	4491	11 792	13547	7301	-49,6	262,6
10.2	Чистий грошовий потік від інвестиційної діяльності	тис. грн.	Ф 3, ряд 3295	-	-	2	-	-	-	-
10.3	Чистий грошовий потік від фінансової діяльності	тис. грн.	Ф 3, ряд 3395	9019	-4487	-11 685	-13506	-7198	-49,8	260,4
10.4	Збільшення (зменшення) грошових коштів	тис. грн.	Ф 3, ряд 3400	-37	4	109	41	105	-10,8	2725

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	11. ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ									
11.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,3	1.3.3 / 2.3	0,002	0,002	0,003	0	-0,002	100	0
11.2	Коефіцієнт термінової ліквідності	0,7-0,8	(1.3.2+1.3.3) / 2.3	1,55	0,91	1,12	-0,64	0,210	58,7	123,1
11.3	Коефіцієнт загальної ліквідності	2,0-2,5	1.3 / 2.3	3,83	3,51	2,43	-0,32	-1,08	91,6	69,2
11.4	Коефіцієнт мобільності активів	≥ 0,5	1.3 / 1.1	0,89	0,87	0,45	-0,02	-0,42	97,8	51,7

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11.5	Коефіцієнт співвідношення активів	> 1	1.3 / 1.2	7,88	6,87	9,34	-1,01	2,47	87,2	136
	12. ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ									
12.1	Коефіцієнт економічної незалежності (автономії)	$\geq 0,5$	3.1 / (3.1 + 2.1)	0,641	0,723	0,566	0,082	-0,157	112,8	78,3
12.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\leq 0,5$	2.1 / (3.1 + 2.1)	0,359	0,273	0,433	-0,086	0,16	76	158,6

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12.3	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів	> 0,5	$(1.3 - 2.1) / 1.3$	0,60	0,71	0,52	0,11	-0,19	118,3	73,2
12.4	Коефіцієнт маневрування	$\geq 0,5$	$(1.3 - 2.1) / 3.1$	0,83	0,94	0,83	0,11	-0,11	113,3	88,3
12.5	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у валюті балансу	0,3-0,5	$1.2.3 / 1.1$	0,080	0,098	0,064	0,018	-0,034	122,5	65,3
12.6	Коефіцієнт інвестування	-	$3.1 / 1.2.3$	7,94	6,71	8,86	-1,23	2,15	84,5	132
12.7	Коефіцієнт фінансової стійкості	-	$(3.1 + 2.2) / (3.1+2.1)$	0,766	0,824	0,629	0,058	-0,195	107,6	76,3

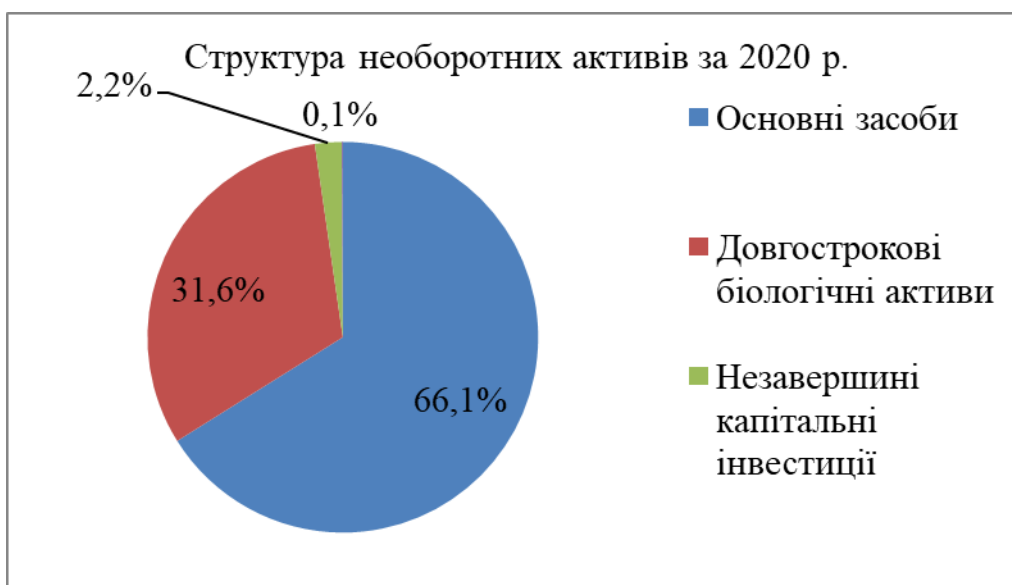

Рисунок 1.5 – Структура необоротних активів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

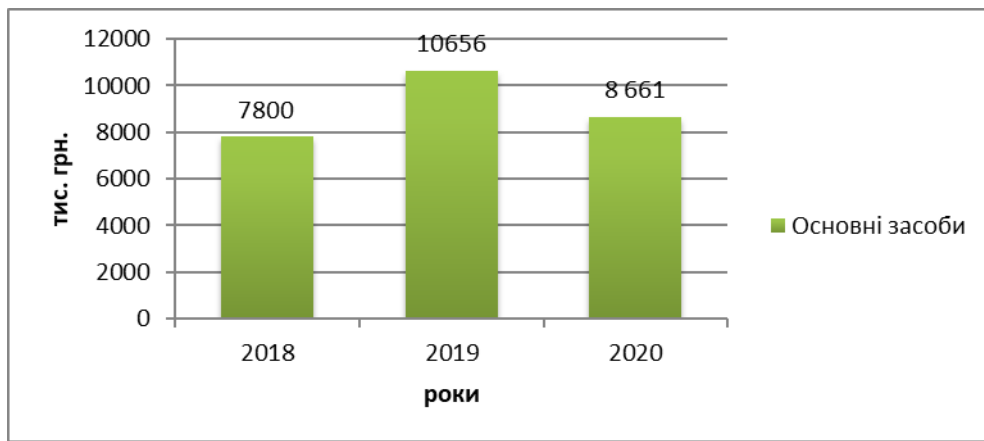

Рисунок 1.6 – Динаміка вартості основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

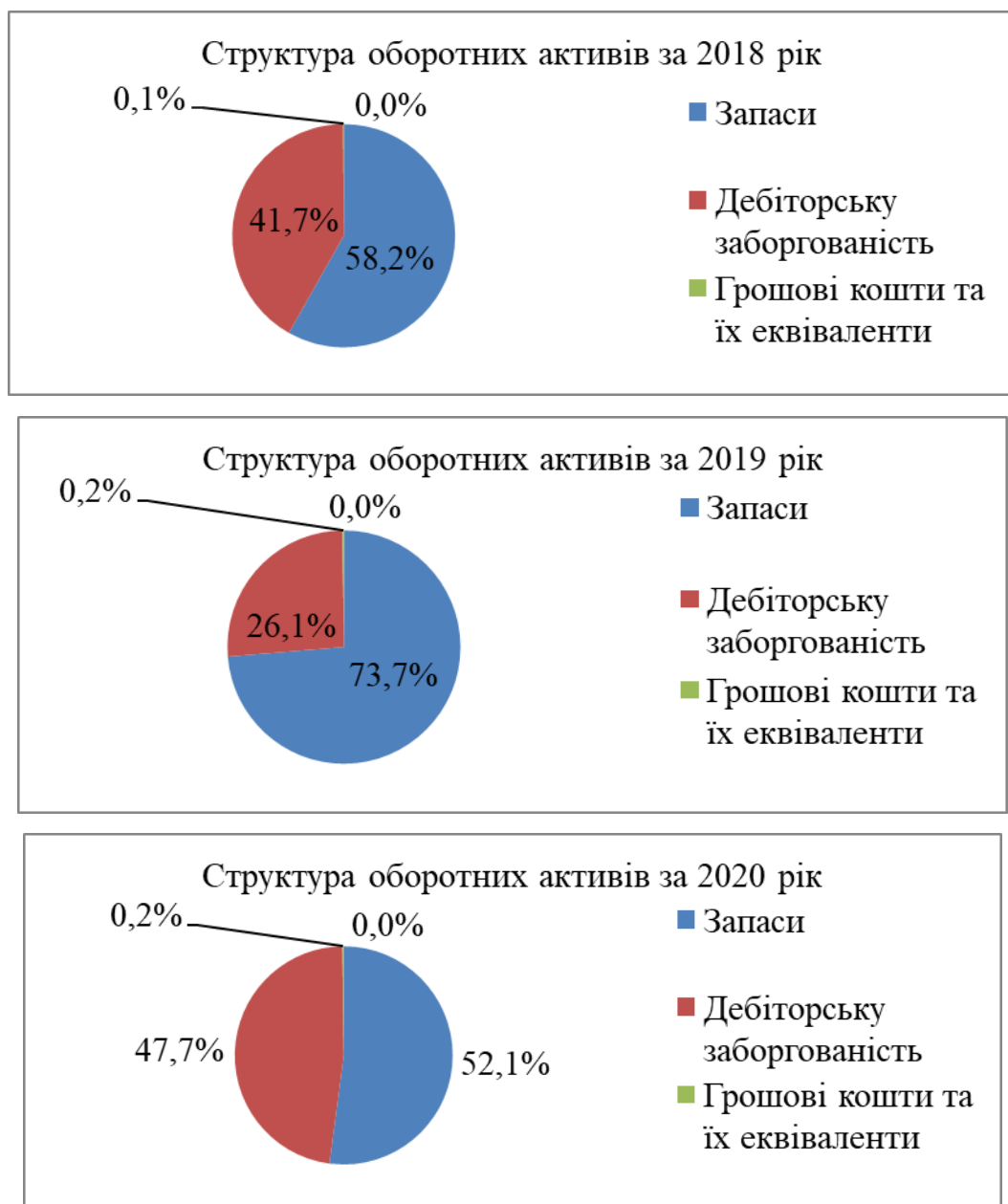

Рисунок 1.7 – Структура оборотних активів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Як видно з рисунку 1.7, значну частину оборотних активів ПП «Високе» займають запаси. На кінець 2019 року їх вартість порівняно з 2018 роком зросла на 18692 тис. грн., при цьому темп росту склав 137,2 %. На кінець 2020 року вартість запасів порівняно з 2019 роком зменшилась на 7476 тис. грн., при цьому темп зниження склав 89,2%. Це відбулося за рахунок збільшення будівельних матеріалів, матеріалів сільськогосподарського призначення, а також незавершеного виробництва, готової продукції та товарів. На рисунку 1.8 зображено динаміку запасів.

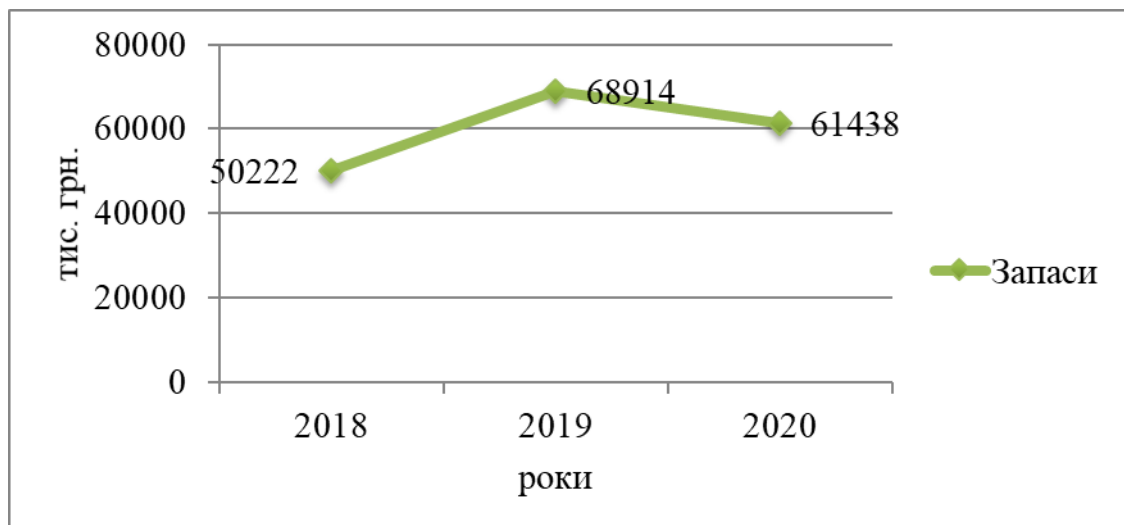

Рисунок 1.8 – Динаміка вартості запасів ПП «Високе» протягом 2018-2020 років

Дебіторська заборгованість у 2019 році порівняно з 2018 роком зменшилась на 10301 тис. грн. Скорочення дебіторської заборгованості є позитивним явищем, оскільки внаслідок цього зменшується період вилучення грошових коштів з обігу. У 2020 році порівняно з 2019 роком відбулося збільшення дебіторської заборгованості на 31721 тис. грн., що є негативним моментом в діяльності підприємства.

До оборотних активів належать грошові кошти, розмір яких у 2019 році збільшився на 4 тис. грн. у порівнянні з 2018 роком, а у 2020 році порівняно з 2019 роком на 109 тис грн.

Збільшення обсягу грошових коштів вказує на краще забезпечення ними підприємства. Збільшення дебіторської заборгованості свідчить про погіршення роботи з контрагентами, які невчасно погашають свої борги перед підприємством.

Зобов'язання підприємства за період 2018-2020 роки збільшилися на 24090 тис. грн.

Зобов'язання ПП «Високе» складаються з довгострокових та поточних зобов'язань. Протягом 2018-2020 років вартість довгострокових зобов'язань зменшилася на 3630 тис. грн. Вони включають довгострокові банківські кредити, інші довгострокові фінансові зобов'язання. Це позитивно характеризує діяльність підприємства, тому що значна частина оборотних коштів в майбутньому не буде використовуватися для того щоб забезпечити виплати за довгостроковими зобов'язаннями. Динаміку довгострокових зобов'язань зображено на рисунку 1.9.

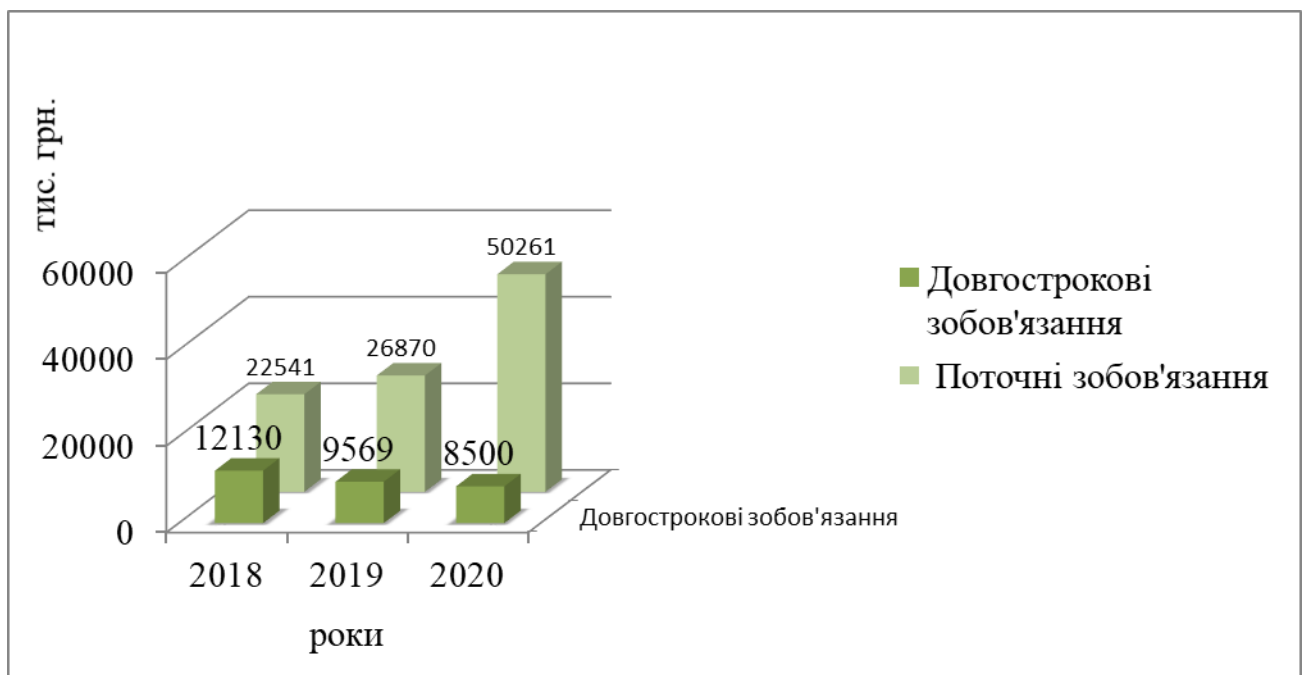

Рисунок 1.9 – Динаміка довгострокових та поточних зобов'язань

ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Поточні зобов'язання ПП «Високе» збільшилися на 4329 тис. грн. порівняно з 2018 роком. Темп зростання склав 119,2%. У 2020 році вони збільшилися на

23391 тис. грн. порівняно з 2019 роком. Темп зростання склав 187,1%. Збільшення обсягу зобов'язань є негативним показником.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги у 2019 році збільшилась на 2300 тис. грн. Кредиторська заборгованість за розрахунками збільшилась на 4329 тис. грн. У 2020 році відбулося зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги на 954 тис. грн., та збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками порівняно з 2019 роком на 10445 грн. Це було пов'язано як зі збільшенням обсягу діяльності підприємства, так і з уповільненням оборотності оборотних активів в звітному році, що потребувало додаткового капіталу в оборот підприємства.

На кінець 2019 року вартість власного капіталу зросла на 9612 тис. грн. за рахунок зростання нерозподіленого прибутку. На кінець 2020 року вартість власного капіталу зросла на 5198 тис. грн. за рахунок зростання нерозподіленого прибутку. Збільшення власного капіталу позитивно характеризує діяльність підприємства, оскільки створення власних коштів означає більшу незалежність від позикових джерел, а отже, підвищує фінансову стійкість і платоспроможність підприємства. На рисунку 1.10 представлено динаміку власного капіталу.

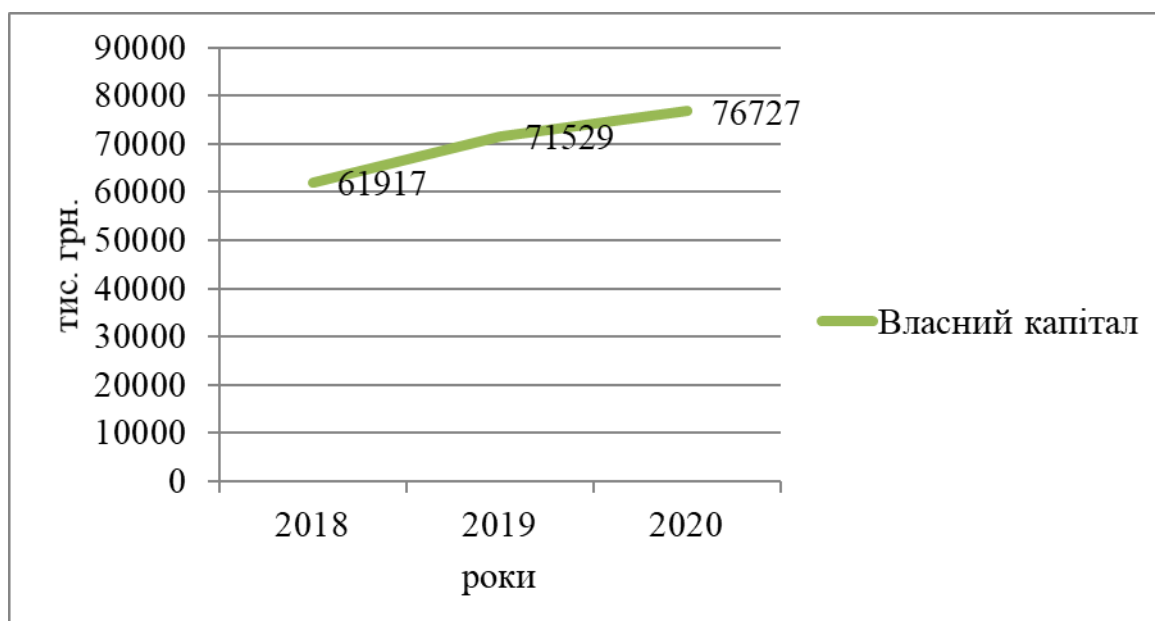

Рисунок 1.10 – Динаміка зростання власного капіталу ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2019 році порівняно з 2018 роком збільшився на 46967 тис. грн., в результаті зростання обсягів виробництва (рисунок 1.11). Собівартість реалізованої продукції у 2019 році склала 31829 тис. грн., при цьому темп росту склав 695,1%. Чистий дохід зростає швидше, ніж собівартість, це є позитивне явище, оскільки воно збільшує валовий прибуток. У 2020 році чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) порівняно з 2019 роком збільшився на 17177 тис. грн., в результаті зростання обсягів виробництва (рисунок 1.11). Собівартість реалізованої продукції у 2020 році склала 22309 тис. грн., при цьому темп росту склав 161,3%.

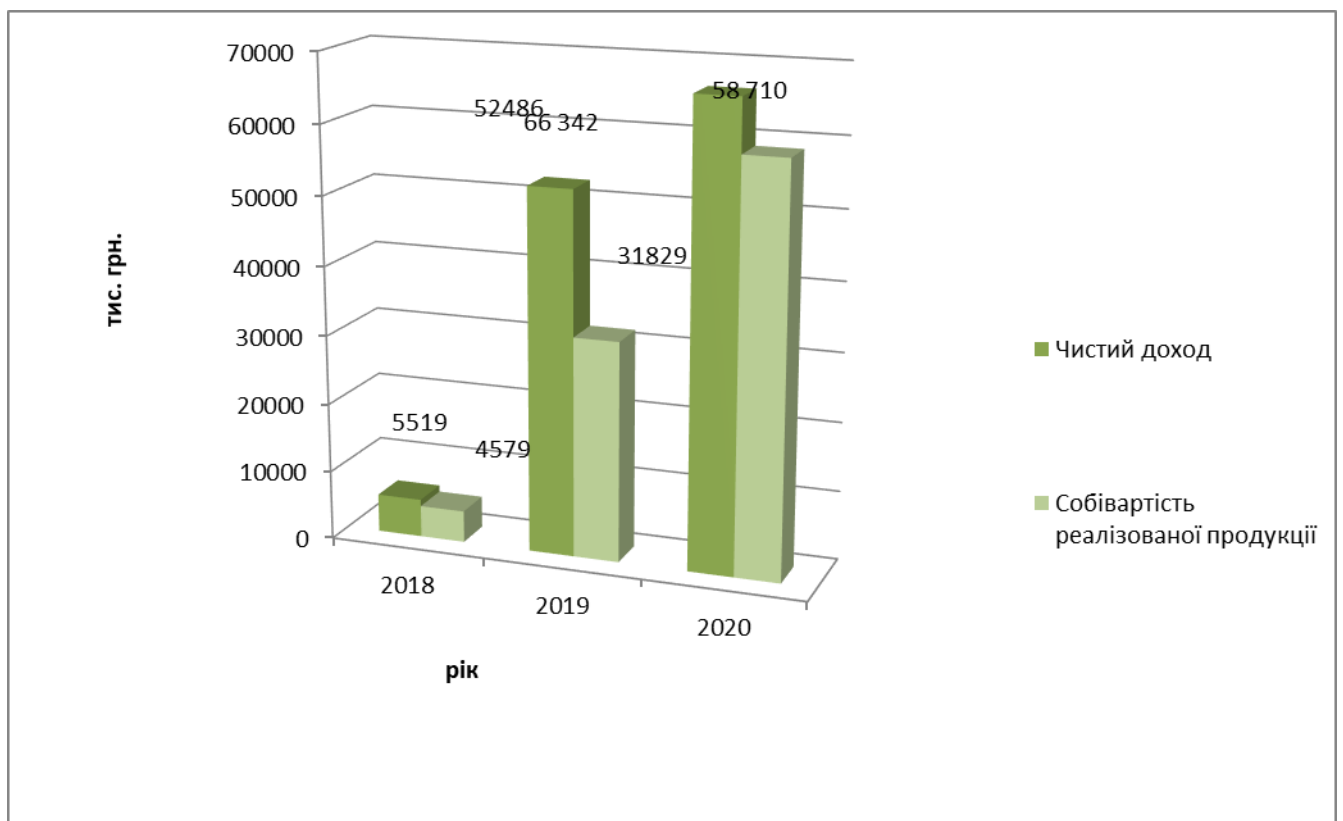

Рисунок 1.11 – Динаміка чистого доходу від реалізації продукції та собівартості реалізованої продукції ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Рентабельність характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу в процесі виробництва.

Рентабельність продажу характеризує дохідність операційної діяльності. Встановлено негативну динаміку даного показника: у 2018 році він склав 39,35%, у 2019 році – 25,96%, у 2020 - 11,50%, тобто показник зменшився на 27,85%. Причиною цього є зростання витрат на виробництво і реалізацію. Коефіцієнт рентабельності активів за звітний період зменшився до 4,01%, що свідчить про погіршення результатів діяльності підприємства (рисунок 1.12).

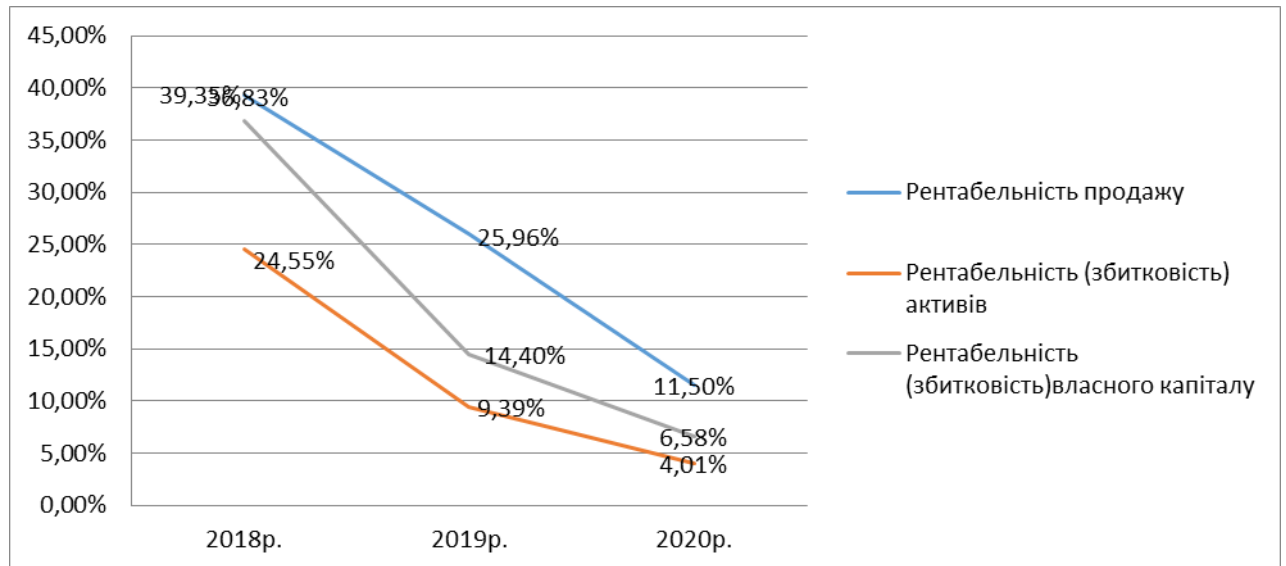

Рисунок 1.12 – Динаміка показників рентабельності ПП «Високе» за 2018-2020 р.

Обсяг реалізованої продукції підприємства у 2019 році збільшився порівняно з 2018 роком на 28039,1 тис. грн., а у 2020 році порівняно з 2019 роком – на 5131,4 тис. грн. На підприємстві збільшення обсягу реалізованої продукції обумовлено, як інтенсивними факторами – збільшенням продуктивності праці, так і екстенсивним збільшенням чисельності персоналу.

На кінець 2018 року коефіцієнт автономії на ПП «Високе» відповідав нормативному значенню і вказував на те, що підприємство мало достатньо власного капіталу і не було фінансово залежним від кредиторів. Цей показник у 2019 році виріс, що свідчить про зміцнення фінансової незалежності. У 2020 році відбулося зменшення даного показника.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу мав тенденцію до зменшення в порівнянні з 2018 роком, коли він становив 0,359, у 2019 році він став 0,273, а у

2020 році становив 0,433, тобто підприємство меншою мірою використовувало позиковий капітал, а в 2020 році ситуація покращилась.

Коефіцієнт маневрування за 2018-2019 роки збільшився на 0,11, а потім зменшився до початкового значення і це є позитивним результатом, оскільки його значення знаходилось в межах норми.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує частку стабільних джерел фінансування у їх загальному обсязі. На ПП «Високе» простежується зменшення даного показника на 0,195, тобто частка стабільних джерел фінансування зменшилась.

Проаналізувавши основні показники виробничо-господарської діяльності ПП «Високе» за 2018 - 2020 роки, з'ясовано, що спостерігається збільшення як оборотних активів, так і необоротних активів. Зміни в активах і пасивах балансу ПП «Високе» свідчать про нестабільний розвиток підприємства. Збільшення власного капіталу, чистого доходу і прибутку вказують на збільшення масштабу підприємства, розширення сфери діяльності і зміцнення позицій на ринку. Динаміка коефіцієнтів рентабельності свідчить зниження ефективності діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Суть, класифікація, оцінка основних засобів

На ПП «Високе» облік основних засобів ведеться відповідно до вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» [14]. Основні засоби представляють собою матеріальні активи, які підприємство зберігає для використання при виробництві чи постачанні товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам або для виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких становить більше одного року або один оборотний період. Об'єкт основних засобів визнається як актив, якщо є ймовірність виникнення майбутніх економічних вигод при надходженні і використання його на підприємстві та його вартість може бути достовірно визначена [22]. Якщо один об'єкт основних засобів створений з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може бути визнана в бухгалтерському обліку як відокремлений об'єкт основних засобів.

У П(С)БО 7 «Основні засоби» [14] та у Податковому кодексі України [11] закріплена класифікація основних засобів за їх групами, відображена в таблиці 2.1

Таблиця 2.1

Класифікації основних засобів згідно П(С)БО 7 і Податкового Кодексу

Група	Назва
1	Земельні ділянки
2	Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом
3	Будівлі, споруди та передавальні пристрої;
4	Машини та обладнання
5	Транспортні засоби
6	Інструменти, прилади, інвентар (меблі);
7	Тварини
8	Багаторічні насадження
9	Інші основні засоби

Основні засоби, що використовують в господарській діяльності, поділяють на групи в залежності від того, яку роль вони відіграють у виробничому процесі (рисунок 2.1)[44] .

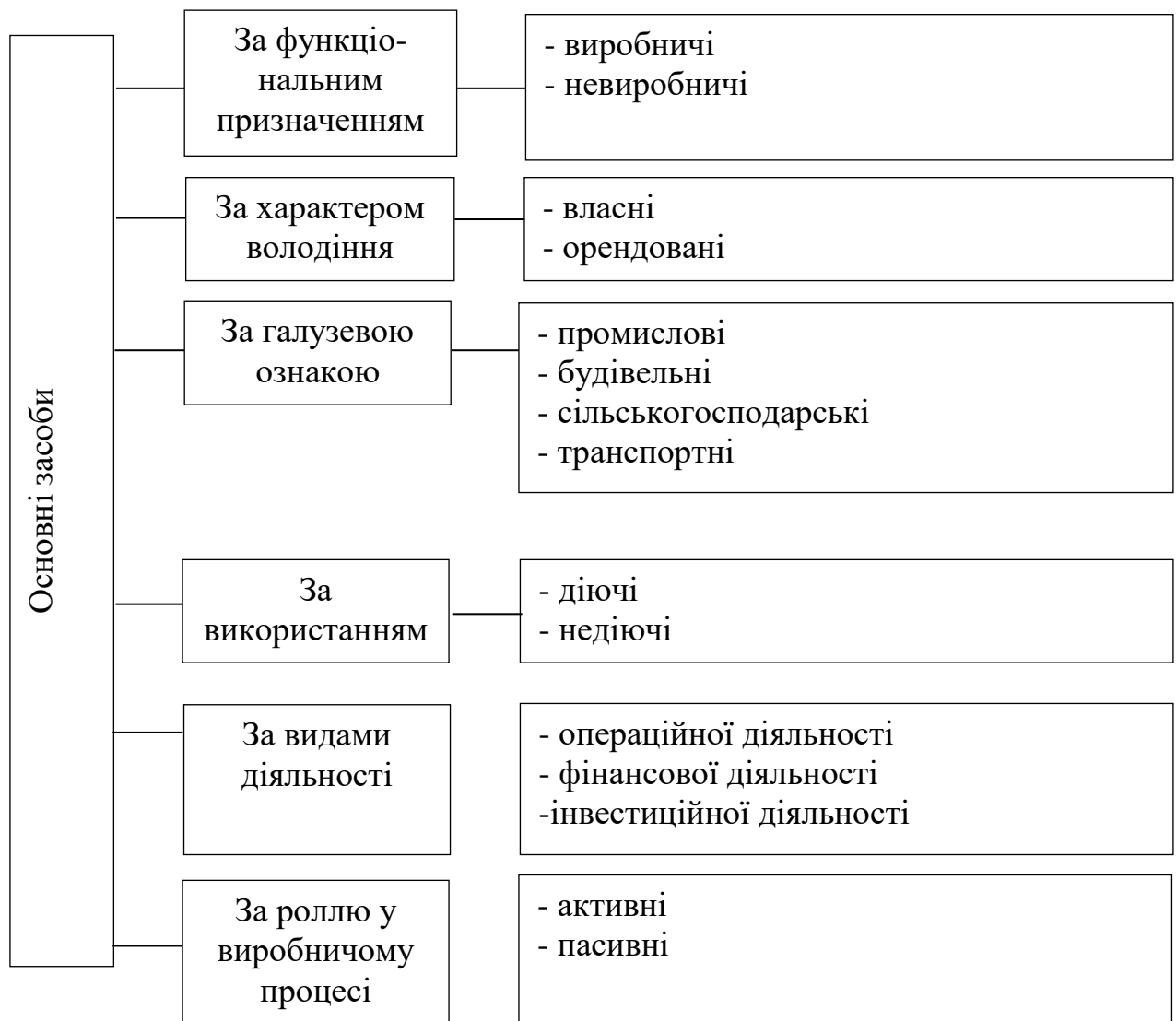

Рисунок 2.1 – Класифікація об’єктів основних засобів

Частину основних фондів використовують для того, щоб впливати на виробничий процес, тобто вони виступають в якості тих засобів праці, які безпосередньо впливають на оборотні засоби, тим самим перетворюючи їх в готову продукцію. Такі основні засоби називають їх «активною частиною». До них відносяться робочі машини, обладнання, транспортні засоби, вимірювальні і регулюючі прилади та комп’ютери.

Основні засоби, які активно не використовуються у виробництві, але є необхідною умовою його реалізації називають «пасивною частиною». До них відносяться, наприклад, будівлі та споруди.

Для правильної організації обліку основних засобів, нарахування амортизації, складання статистичних звітів про склад і рух, аналізу використання, всі основні засоби ПП «Високе» об'єднані в однорідні групи наступним чином.

За функціональним призначенням виділяють виробничі і невиробничі основні засоби. Виробничі – це основні засоби, які безпосередньо беруть участь у виробництві конкретного товару, надання певних робіт і послуг. Вони включають промислові сільськогосподарські будівлі, споруди, машини і обладнання, транспортні засоби, робочий і виробничий худобу, капітальні вкладення та інші основні засоби. Невиробничі основні засоби, не беруть безпосередньої участі у виробничому процесі, але є необхідною умовою створення процесу [48]. На ПП «Високе» до таких основних засобів відносять: станок НС-12, сварочний агрегат ТС-160, верстат слюсарний, косілку КРП-2 «Рось 2», зерноочисник СН-4,5, доїльну установку ДАС-2,5, а до невиробничих – склад запчастин, вуличне освітлення від КТП-41, корівник №1, критий тік, зерносховище.

В залежності від галузі сільського господарства основні засоби ПП «Високе» поділяють на:

1) рослинництва – зернопогрузчик ЗІМ-60, ворохоочисник ОАС-2,5, зерносховище, сівалка Оптіма;

2) тваринництва – свинарник, кормодробілка ІДТ 5, ваги для зважування свиней, молоко охолоджувач ALFA-LAVEL;

3) загального призначення – системний блок комп'ютера, вуличне освітлення КТП-697, автомобіль ВАЗ 2101, автогараж, комп'ютер, будинок механізаторів.

На ПП «Високе» основні засоби також включають в себе дорослу, робочу і продуктивну худобу (за винятком дрібних тварин), багаторічні насадження, а також капітальні витрати на землю.

Оцінка є важливим аспектом обліку основних засобів на підприємстві.

Методи оцінки основних засобів залежать від джерел їх надходження на підприємства.

Види вартості, які використовуються для оцінки основних засобів зображено на рисунку 2.2. [44]

Рисунок 2.2- Види вартості основних засобів

Відповідно до способів отримання, придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

Первісна вартість - історична (фактична) вартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених на придбання (створення) необоротних активів [56].

Первісна вартість основних засобів на ПП «Високе» відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби» [14] складається з наступних витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за будівельно-монтажні роботи (без урахування непрямих податків);
- реєстраційні збори, держмита та інші платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням або отриманням прав на основні засоби;
- сума ввізного мита;
- сума непрямих податків у зв'язку з придбанням або створенням основних засобів;
- витрати на страхування ризиків основних засобів, або їх доставку;
- витрати на складання, монтаж і налагодження основних засобів;
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з приведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання за прямим призначенням.

Існують певні відмінності в оцінці основних засобів за МСБО 16[7] та П(С)БО 7 «Основні засоби» (таблиця 2.2)[14].

Порівняння змісту МСБО 16 «Основні засоби» [7] та П(С)БО 7 «Основні засоби» [14]

Напрямок	МСБО 16 «Основні засоби» [7]	П(С)БО 7 «Основні засоби» [14]
1	2	3
Будівництво	Об'єкти, побудовані/споруджені компанією оцінюються за тими самими принципами, що й об'єкти, придбані на стороні.	Об'єкти ОЗ зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю
Придбання в кредит	У разі якщо об'єкт надходить за допомогою залучення кредитів (п.22), то облік витрат на виплату відсотків здійснюється відповідно до МСБО 23 «Витрати на позики», залежно від того, чи є цей об'єкт кваліфікованим активом, а також від умов і обставин сплати таких відсотків.	Витрати на виплату відсотків за кредит не включаються до первісної вартості об'єкта (п.8).
Обмін або не грошові операції	Собівартість такого об'єкта основних засобів оцінюється за справедливою вартістю (п.24), якщо операція обміну має комерційну сутність та справедливую вартість отриманого активу можна достовірно оцінити.	Справедлива вартість основних засобів на дату отримання, збільшена (зменшена) на суму коштів, що була передана (отримана) під час обміну (при обміні на неподібний об'єкт), (п.13).
За рахунок грантів	Балансова вартість об'єкта основних засобів може бути зменшена на суму отриманих державних грантів (п.28),	При первісному визнанні придбаних за рахунок урядових грантів (коштів

1	2	3
За рахунок грантів	пов'язане з придбанням саме цього об'єкта.	цільового фінансування) об'єктів вартість цих активів на суму отриманих коштів зменшувати не дозволяється.
Як внесок до статутного капіталу	–	Погоджена засновниками (учасниками) підприємства справедлива вартість об'єктів основних засобів (п.10).
Витрати на створення резерву майбутніх витрат	При первісній оцінці об'єктів основних засобів до вартості об'єкта основних засобів може включатися резерв майбутніх витрат на демонтаж, ліквідацію об'єкта і відновлення ділянки після закінчення терміну експлуатації (п.18)	–

Первісна вартість основних засобів на ПП «Високе» на кінець 2020 року складає:

- вартість житлових будівель складає 3482 тис. грн.
- вартість машин, обладнання та інвентарю складає 6373 тис. грн.
- вартість транспортних засобів складає 8243 тис. грн.

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкту, що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта основного засобу [56].

Справедлива вартість - це сума, на яку можна обміняти актив або врегулювати зобов'язання між обізнаними та зацікавленими сторонами в

звичайній угоді. Або іншими словами це ринкова вартість об'єкта, на момент складання балансу [56].

Переоцінка - це вартість основних засобів після того як їх переоцінили. Після того як переоцінка відбулась, визначається нова вартість основного засобу, але ще до уваги береться фізичний і моральний знос, а також сучасні методи виробництва, інфляційні процеси та динаміка цін.

Переоцінка основних засобів на ПП «Високе» за останні 3 роки не проводилась.

Ліквідаційна вартість - це сума коштів, яку підприємство збирається отримати від продажу основного засобу після того як закінчиться термін його корисного використання за вирахуванням витрат, які пов'язані з ліквідацією цього активу [46].

Залишкова вартість - це вартість основного засобу, отримана в результаті різниці між його первісною (переоціненою) вартістю і сумою нарахованої амортизації з початку строку корисного використання основного засобу [40].

При використанні основних засобів втілені в них економічні вигоди використовуються підприємством, що призводить до зменшення залишкової вартості основних засобів, що відбивається на нарахуванні амортизації.

Амортизація нараховується протягом строку корисного використання об'єкта, який встановлюється підприємством коли цей об'єкт буде признаний в якості активу (при зарахуванні на баланс) і припиняється на період коли буде відбуватися його реконструкція, модернізація або добудова.

Вартість основних засобів, яка амортизується - це первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості [32].

В П(С)БО 7 «Основні засоби» [14] наведені такі методи нарахування амортизації основних засобів (таблиця 2.3):

Методом амортизації об'єкта основних засобів на ПП «Високе», є прямолінійний, вибраний був підприємством самостійно, з урахуванням очікуваного одержання економічних вигод від його використання.

Методи нарахування амортизації в бухгалтерському обліку

Методи нарахування амортизації	Норми нарахування амортизації	Позитивні риси	Недоліки
1	2	3	4
<p>1) прямолінійний</p> <p>Амортизаційні відрахування за рік:</p> $AB_{\text{рік}} = (\Phi - Л) \cdot Na_{\text{рік}},$ <p>де Φ – первісна вартість об'єкта; $Л$ – ліквідаційна вартість об'єкта; $Na_{\text{рік}}$ – річна норма амортизації</p>	$Na_{\text{рік}} = 1 : T_{\text{сл}},$ <p>де $T_{\text{сл}}$ – строк експлуатації об'єкта, років</p>	Простий, послідовний	<p>Не враховує:</p> <p>1) можливості швидкого морального зносу;</p> <p>2) нерівномірного розподілу витрат на утримання протягом строку експлуатації</p>
<p>2) зменшення залишкової вартості</p> <p>Амортизаційні відрахування за рік:</p> $AB_{\text{рік}} = Na_{\text{рік}} \cdot Ba,$ <p>де Ba – залишкова вартість об'єкта</p>	$Na_{\text{рік}} = \left(1 - T_{\text{сл}} \sqrt{\frac{Л}{\Phi}} \right) 100 \%$	<p>Ураховує можливість швидкого зносу</p> <p>Протидіє інфляції</p> <p>Ураховує можливість швидкого падіння попиту на продукцію</p>	<p>1) ліквідаційна вартість повинна бути більше нуля;</p> <p>2) складні математичні розрахунки</p>
<p>3) прискореного зменшення залишкової вартості</p> <p>Амортизаційні відрахування за рік:</p> $AB_{\text{рік}} = Na_{\text{рік}} \cdot Ba$	$Na_{\text{рік}} = 2 : T_{\text{сл}}$	<p>Ураховує можливість швидкого зносу</p> <p>Сприяє прискоренню оновлення основних засобів</p>	-

1	2	3	4
<p>4) виробничий</p> <p>Амортизаційні відрахування за місяць:</p> $AB_{\text{міс}} = Q_{\text{міс}} * S_{\text{вир}},$ <p>де $Q_{\text{міс}}$ – фактичний обсяг продукції за звітний період (місяць)</p>	<p>Виробнича ставка:</p> $S_{\text{вир}} = \frac{\Phi - Л}{Q},$ <p>де Q – обсяг продукції за весь строк експлуатації об'єкта</p>	<p>Раціональний, Простий</p>	<p>важко точно встановити обсяг продукції, яка буде виготовлена з використанням об'єкта основних засобів</p>
<p>5) кумулятивний</p> <p>Амортизаційні відрахування за рік:</p> $AB_{\text{рік}} = K_{\text{кум}} * (\Phi - Л)$	<p>Кумулятивний коефіцієнт:</p> $K_{\text{кум}} = K : C,$ <p>де K – кількість років до кінця строку експлуатації; C – сума чисел років експлуатації об'єкта</p>	<p>Ураховує можливість швидкого зносу</p>	<p>строк експлуатації об'єкта повинен дорівнювати цілому числу років</p>

2.2. Первинний облік основних засобів

Для контролю і відображення подій, пов'язаних з рухом основних засобів, зокрема надходженням, внутрішнім переміщенням і вибуттям основних засобів, підприємство формує типові форми первинних документів, в яких фіксуються всі господарські операції, що відбуваються.

У зв'язку з втратою 17.09.2021 р. чинності наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29.12.1995 р. [10], яким керувалися підприємства при веденні первинного обліку основних засобів, застосування типовим форм первинних документів, передбачених зазначеним вище наказом скасовано. Оскільки відповідно до «Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» [15] приватні підприємства мають право самостійно розробляти форми первинних документів для обліку, в сучасних умовах підприємства мають можливість або застосовувати документи, передбачені наказом, що втратив чинність, але без посилання у бланках на його реквізити, або розробляти власні форми документів. Своє рішення про порядок документального оформлення операцій з основними засобами вони мають зазначити у наказі про облікову політику.

ПП «Високе» у своїй діяльності для первинного обліку основних засобів, користується формами документів, зміст яких відповідає змісту документів за наказом «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29.12.1995 р. (таблиця 2.4). Форма «Акт прийому-передачі основних засобів», призначена для реєстрації зарахування об'єктів до основних засобів, введення в експлуатацію, внутрішнього переміщення і передачі іншому підприємству. Складається акт в одному екземплярі спеціально створеною комісією для кожного окремого об'єкта. Коли відбувається внутрішнє переміщення, то складається накладна на внутрішнє рух основних засобів. При передачі іншому підприємству цей акт складається у двох примірниках. До акту додається також рішення про передачу, акт технічного стану об'єкта та акт інвентаризації [19]. При передачі основних засобів іншому підприємству за плату акт складається у трьох примірниках: перші два у підприємства, що здає (де перший примірник додається

до звіту, а другий - до повідомлення на передачу та для акцепту), третій примірник передається особі, що приймає основні засоби.

Таблиця 2.4

Типові форми первинних документів

№ п. п.	Назва форми
1.	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів
2.	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів
3.	Акт на списання основних засобів
4.	Акт на списання автотранспортних машин
5.	Інвентарна картка обліку основних засобів
6.	Опис інвентарних карток з обліку основних засобів
7.	Картка обліку руху основних засобів
8.	Інвентарний список основних засобів

Після його оформлення з доданою технічною документацією, що відноситься до даного об'єкта, акт передається до бухгалтерії підприємства, де підписується головним бухгалтером і затверджується керівником підприємства.

«Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів», використовується для оформлення приймання-здачі основних засобів на ремонт. Акт, підписаний особами які уповноважені прийняттям основного засобу в ремонт, передаються в бухгалтерію підприємства. Підписується акт головним бухгалтером і затверджується керівником підприємства. Необхідні зміни характеристик об'єкта вносяться в технічний паспорт відповідного об'єкта основного засобу. Якщо ремонт виконується третьою стороною, акт складається у двох примірниках. Другий примірник отримує підприємство, яка виконувала ремонт, реконструкцію, модернізацію [19].

При списанні основних засобів з балансу підприємство керується інструкціями про порядок списання будівель, споруд, машин, пов'язаних з основними засобами.

При списанні будівель і споруд на ПП «Високе» складають «Акт на списання основних засобів», а при ліквідації машин і обладнання – «Акт на списання авто транспортних засобів» (форма ОЗ-4). Акт складається у двох примірниках. Перший примірник акту передається в бухгалтерію, другий залишається у особи, відповідальної за зберігання основних засобів, та є підставою для здачі на склад запасних частин, що залишилися в результаті їх списання. При прийнятті рішення про списання основних засобів необхідно виходити з того, що активи, що належать до основних засобів, неможливо або економічно недоцільно відновити, а також якщо об'єкт не може бути проданий або проданий іншим господарюючим суб'єктам. Визначення непридатності основних засобів встановлюється комісією. Її склад затверджений наказом керівника ПП «Високе». До компетенції комісії входить безпосередня перевірка технічного стану об'єкта, що підлягає списанню, виявлення конкретних причин для списання об'єкта, виявлення осіб, що причетні до передчасного виведення об'єкта з експлуатації, внесення пропозицій щодо залучення цих людей до відповідальності, визначення використання окремих компонентів, частин, що підлягають списанню, складання актів для списання об'єктів. Об'єкт основних засобів списується з балансу активів при його вибутті в зв'язку з продажем або безоплатною передачею [43].

Облік надходження і вибуття основних засобів на ПП «Високе» здійснюється у картці обліку руху основних засобів. Складається вона в бухгалтерії у одному примірнику на підставі первинних документів про введення в дію та списання чи передачу основних засобів.

На ПП «Високе» для обліку основних засобів в місцях їх збереження та експлуатації складаються інвентарні списки основних засобів, де зазначають наступні дані: повна назва, інвентарний номер та первісна вартість об'єкта, вибуття (переміщення).

2.3 Аналітичний і синтетичний облік основних засобів

Аналітичний облік основних засобів ведеться на ПП «Високе» за інвентарними об'єктами. Кожному інвентарному об'єкту присвоюється свій інвентарний номер, який відображають на об'єкті і вказують в первинних документах і регістрах обліку основних засобів. За час перебування основного

засобу на підприємстві цей номер зберігається за об'єктом. Інвентарні номери предметів, які були утилізовані не можуть бути віднесені до інших основних засобів, які надійшли на підприємство.[42]

Бухгалтерський облік ведеться за видами основних засобів, місцями їх експлуатації, фінансово відповідальними особами.

Аналітичний облік основних засобів ПП «Високе» ведеться в інвентарних картках. Інвентарна картка основних засобів використовується для обліку всіх видів основних засобів. Вона відкривається для кожного інвентарного об'єкта окремо. Якщо об'єкт має окремі пристрої, які утворюють єдине ціле з ним, карта відображає список цих частин. Інвентарні картки основних засобів формуються відповідно до класифікаційних груп, тобто субрахунків рахунку 10 «Основні засоби».

Інвентарні картки містять інформацію про технічні характеристики об'єкта, їх інвентарний номер, первісну вартість, норми амортизації, тощо. Записи в інвентарних картках здійснюються згідно з даними первинних документів, технічних паспортів. Картки виготовляються в одному екземплярі і зберігаються в бухгалтерії. Для забезпечення збереження інвентарних карток підприємства всі вони реєструються в описі інвентарних карток, який зберігається в бухгалтерії.

Для синтетичного обліку основних засобів ПП «Високе» використовує наступні рахунки:

- 10 «Основні засоби»;
- 13 «Знос необоротних активів»;
- 15 «Капітальні інвестиції».

Для обліку і узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів в ПП «Високе» призначений активний рахунок 10 «Основні засоби».

За дебетом рахунку зараховуються надходження основних засобів на баланс підприємства [76].

За кредитом рахунку - вибуття основних засобів у зв'язку з продажем, безоплатною передачею [76].

На ПП «Високе» рахунок 10 має такі субрахунки:

- 103 «Будинки і споруди»;
- 104 «Машини і обладнання»;

- 105 «Транспортні засоби»;
- 106 «Інструменти, прилади та інвентар».

Субрахунок 103 «Будинки та споруди» на підприємстві фіксує наявність і рух будівель, споруд та їх конструктивних елементів.

Субрахунок 104 «Машини і обладнання» реєструє наявність і рух машин та устаткування.

Субрахунку 105 «Транспортні засоби» веде облік транспортних засобів, призначених для пересування людей і товарів.

Субрахунок 106 «Інструменти, прилади та інвентар» реєструє інструменти, включаючи ручні електроінструменти, що працюють з електрикою, стисненим повітрям, пристрої для монтажних робіт і т. д.

Рахунок 13 «Знос необоротних активів» використовується для того, щоб узагальнити інформацію про нараховану амортизацію та дооцінки зносу.

Активний рахунок 15 «Капітальні інвестиції» використовується для формування підприємством первісної вартості основних засобів.

За дебетом рахунку зараховуються всі витрати, понесені керівництвом з придбання, створення, будівництва, а за кредитом - їх списання при введенні в експлуатацію[74].

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться в автоматизованому вигляді з використанням комп'ютерної програми «1С: Підприємство». Інформація про господарські операції з основними узагальнюється в балансі.

Відображення кореспонденції рахунків з обліку амортизації за основними засобами ПП «Високе» наведено в таблиці 2.5.

Відображення нарахування зносу основних засобів ПП «Високе» [67]

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Відображено знос реалізованих основних засобів	13	105
2	Нараховано амортизацію обладнання, що використовується у процесі виробництва продукції	23	13
3	Нараховано амортизацію на основні засоби загальновиробничого призначення	91	13
4	Нараховано амортизацію на основні засоби адміністративного призначення	92	13
5	Нараховано амортизацію на основні засоби, що забезпечують збут товарів	93	13
6	Списано суму зносу на інші витрати діяльності	949	13

Типова кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів на ПП «Високе» наведена в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з надходження основних засобів ПП «Високе» [53]

№ п. п.	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
	Придбання основних засобів з наступною оплатою		
1	Одержано основні засоби від постачальника (без ПДВ)	152	63
2	Відображено податковий кредит	641	63

1	2	3	4
3	Відображено вартість транспортних, посередницьких послуг, монтажу основних засобів (без ПДВ)	152	685
4	Відображено податковий кредит	641	685
5	Сплачено постачальнику (з ПДВ)	63	311
6	Сплачено за послуги (з ПДВ)	685	311
7	Уведено об'єкт в експлуатацію	10	152
	Придбання основних засобів з попередньою оплатою		
1	Перераховано попередню оплату постачальникові (з ПДВ)	371	311
2	Відображено податковий кредит	641	644
3	Перераховано попередню оплату за транспортні, посередницькі послуги, монтаж основних засобів (з ПДВ)	371	311
4	Відображено податковий кредит	641	644
5	Одержано основні засоби від постачальника (без ПДВ)	152	63
6	Списано суму податкового кредиту	644	63
7	Одержано послуги (без ПДВ)	152	685
8	Списано суму податкового кредиту	644	685
9	Відображено взаємозалік заборгованості з постачальником (з ПДВ)	63	371
10	Відображено взаємозалік заборгованості за послуги (з ПДВ)	685	371
11	Уведено об'єкт в експлуатацію	10	152
	Будівництво основних засобів підрядним способом		
1	Відображено витрати на будівництво об'єкта за рахунком підрядника (без ПДВ)	151	63
2	Відображається податковий кредит	641	63

1	2	3	4
3	Сплачено підряднику (з ПДВ):	63	311
4	Уведено об'єкт в експлуатацію	10	151
	Будівництво основних засобів господарським способом		
1	Відображено витрати на будівництво об'єкта:		
	– матеріали	151	20
	– заробітна плата	151	66
	– відрахування	151	65
	- амортизація	151	13
	– інші витрати	151	68
2	Уведено об'єкт в експлуатацію	10	151
3	Відображається різниця між вартістю будівництва та справедливою вартістю об'єкта	977	151
	Безкоштовне одержання основних засобів		
1	Зараховані основні засоби, що надійшли безкоштовно за справедливою вартістю	10	424
2	У наступному місяці Нараховано знос: 1) виробничого призначення; 2) адміністративного призначення; 3) що використовуються для реалізації продукції; 4) житлово-комунального та соціально-культурного призначення	23, 91 92 93 94	131
3	Одночасно визнано частину доходу від безкоштовного одержання основних засобів	424	745
	Одержання як внеску до статутного фонду		
1	Відображено формування статутного капіталу	46	40
2	Одержані основні засоби від учасника	10	46
	Оприбуткування надлишків основних засобів, виявлених при інвентаризації	10	746

Типова кореспонденція рахунків з обліку витрат на реконструкцію основних засобів на ПП «Високе» наведена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Облік витрат на реконструкцію, модернізацію, технічне переоснащення [56]

№ п. п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
При виконанні робіт підрядним способом			
1	Відображається вартість виконаних підрядником робіт	15	63
2	Відображається податковий кредит	641	63
3	Відображається оплата підряднику за виконані роботи	63	31
4	Включаються витрати на реконструкцію до первісної вартості об'єкта	10	15
При виконанні робіт господарським способом			
1	Витрачені матеріали на реконструкцію	15	20
2	Нарахована заробітна плата працівникам за проведення реконструкції	15	66
3	Нараховані внески на соціальні заходи	15	65
4	Нарахована амортизація необоротних активів, які використовувалися при реконструкції	15	13
5	Відображені інші витрати на реконструкцію	15	68, 37
6	Включені витрати на реконструкцію до первісної вартості об'єкта	10	15

Типова кореспонденція рахунків з обліку витрат на ремонт основних засобів на ПП «Високе» наведена в таблиці 2.8.

Облік витрат на ремонт основних засобів підрядним способом [55]

№ п. п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
Ремонт основних засобів підрядним способом			
1	Відображається вартість ремонту основних засобів:	23, 91	63
	– виробничого призначення		
	– адміністративного призначення	92	63
	– що використовуються для реалізації продукції	93	63
	– обслуговуючого призначення	94	63
2	Відображається податковий кредит	641	63
3	Відображається оплата підряднику	63	31
Ремонт основних засобів господарським способом			
1	Витрачені матеріали на ремонт	23, 91, 92, 93, 94	
2	Нарахована заробітна плата працівникам, які здійснювали ремонт	23, 91, 92, 93, 94	66
3	Нараховані внески на соціальні заходи	23, 91, 92, 93, 94	65
4	Нарахована амортизація необоротних активів, що використовувалися для ремонту	23, 91, 92, 93, 94	13
5	Відображені інші витрати на ремонт	23, 91, 92, 93, 94	37, 68

Типова кореспонденція рахунків з обліку вибуття основних засобів на ПП «Високе» наведена в таблиці 2.9.

Бухгалтерський облік вибуття основних засобів [62]

№ п. п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
	Реалізація основних засобів, що визнані утримуваними для продажу		
	– з наступною оплатою		
1	Переведено об'єкт до складу необоротних активів, утримуваних для продажу, на суму залишкової вартості	286	10
2	Списано знос об'єкта	131	10
3	Відображено перевищення залишкової вартості об'єкта над справедливою вартістю	946	286
4	Передано основні засоби, утримувані для продажу, покупцю і визнано дохід від реалізації (з ПДВ)	377	712
5	Відображено ПДВ	712	641
6	Списано залишкову або справедливу вартість об'єкта	943	286
7	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	712	79
8	Списано справедливу або залишкову вартість об'єкта на фінансовий результат	79	943
9	Списано перевищення залишкової вартості об'єкта над справедливою вартістю	79	946
	Відображено фінансовий результат:		
10	– прибуток	70	44
	– збиток	44	79
11	Одержано грошові кошти від покупця	31	377
	– з попередньою оплатою		
1	Переведено об'єкт до складу необоротних активів, утримуваних для продажу, на суму залишкової вартості	286	10
2	Списано знос об'єкта	131	10

1	2	3	4
3	Відображено перевищення залишкової вартості об'єкта над справедливою вартістю	946	286
4	Одержано попередню оплату від покупця (з ПДВ)	311	681
5	Відображено ПДВ	643	641
6	Передано основні засоби покупцю і визнано дохід (з ПДВ)	377	712
7	Списано податкове зобов'язання	712	643
8	Взаємозалік розрахунків	681	377
9	Списано залишкову або справедливу вартість об'єкта	943	286
10	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	712	79
11	Списано справедливу або залишкову вартість об'єкта на фінансовий результат	79	943
12	Списано перевищення залишкової вартості об'єкта над справедливою вартістю	79	946
13	Відображено фінансовий результат: – прибуток – збиток	70 44	44 79
	Реалізація основних засобів, що не визнані утримуваними для продажу		
	– з наступною оплатою		
1	Передано основні засоби покупцю і визнано дохід від реалізації (з ПДВ)	377	742
2	Відображено ПДВ	742	641
3	Списано залишкову вартість об'єкта	972	10
4	Списано знос	131	10
5	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	742	79
6	Списано залишкову вартість об'єкта на фінансовий результат	79	972

1	2	3	4
7	Відображено фінансовий результат: – прибуток	79	44
	– збиток	44	79
8	Одержано від покупця	31	377
	– з попередньою оплатою		
1	Одержано попередню оплату від покупця (з ПДВ)	311	681
2	Відображено ПДВ	643	641
3	Передано основні засоби покупцю і визнано дохід (з ПДВ)	377	742
4	Списано податкове зобов'язання	742	643
5	Взаємозалік розрахунків	681	377
6	Списано залишкову вартість об'єкта	972	10
7	Списано знос	131	10
8	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	742	79
9	Списано залишкову вартість об'єкта на фінансовий результат	79	972
10	Відображено фінансовий результат: – прибуток	79	44
	– збиток	44	79
	Безкоштовна передача основних засобів		
1	Списано залишкову вартість об'єкта	977	10
2	Списано знос	131	10
3	Відображено податкове зобов'язання	977	641
4	Списано залишкову вартість та суму ПДВ на фінансовий результат	79	977
5	Відображено фінансовий результат: – збиток	44	79
	Ліквідація основних засобів		
1	Списано залишкову вартість об'єкта	976	10

Продовження таблиці 2.9

1	2	3	4
2	Списано знос	131	10
3	Відображено витрати, пов'язані з ліквідацією	976	66, 65, 20
4	Відображено ПДВ	976	641
5	Оприбутковані матеріальні цінності, одержані від ліквідації об'єкта	20, 22	746
6	Списані витрати, пов'язані з ліквідацією, на фінансовий результат	79	976
7	Списано дохід від ліквідації об'єкта на фінансовий результат	746	79
8	Відображено фінансовий результат:		
	– прибуток	79	44
	– збиток	44	79
	Внесок основних засобів до статутного фонду		
1	Списано залишкову вартість об'єкта	14	10
2	Списано знос	131	10
3	Списано різницю між залишковою вартістю об'єкта і справедливою вартістю інвестицій	14	746
4	Відображено податкове зобов'язання	977	641
5	Списані витрати на фінансовий результат	79	977
6	Списано дохід на фінансовий результат	746	79
7	Відображено фінансовий результат:		
	– прибуток	79	44
	– збиток	44	79
	Нестача основних засобів		
	I. Нестача основних засобів, винні в якій установлені		
1	Списано залишкову вартість об'єкта	977	10
2	Списано знос об'єкта	131	10

1	2	3	4
3	Для контролю відображено нестачу в позабалансовому обліку	072	
4	Нараховано заборгованість винної особи за відшкодуванням збитків	375	746
5	Списано з позабалансового обліку нестачу, винні в якій установлені		072
6	Отримано відшкодування збитків винною особою	30, 31, 66	375
7	Відображено ПДВ	746	641
8	Відображено різницю в цінах	746	642
9	Списано дохід від відшкодування нестачі на фінансовий результат	746	79
10	Списано нестачу на фінансовий результат	79	977
	II. Нестача основних засобів, винні в якій не встановлені:		
1	Списано залишкову вартість об'єкта	977	10
2	Для контролю відображено нестачу в позабалансовому обліку	072	
3	Списано знос об'єкта	131	10
4	Відображено ПДВ	977	641
5	Списано витрати, пов'язані з нестачею на фінансовий результат	79	977

Результати обліку основних засобів ПП «Високе» за звітний період відображені в бухгалтерській звітності:

– у формі №1 «Бухгалтерський баланс (Звіт про фінансовий стан)» (додаток В) по рядку 1010 «Основні засоби» відображається залишкова вартість основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, яка за станом на 31 грудня 2020 року становить - 8 661 тис. грн.

– у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» (додаток Д) по рядку 2515 «Амортизація» відображається сума нарахованої амортизації на кінець 2020 року, в сумі 2 543 тис. грн.

– у формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності» (додаток К) відображено рух основних засобів за звітний період.

Таким чином, проаналізувавши організацію обліку основних засобів ПП «Високе», можна зробити висновок, що облік основних засобів відповідає всім необхідним вимогам нормативних актів.

Своєчасність і повнота даних повністю забезпечуються за рахунок обліку в автоматизованому вигляді. Надання надійної і правдивої інформації для прийняття правильних рішень користувачам інформації також є важливою особливістю підприємства.

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Мета, завдання і нормативно-інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання основних засобів підприємства

Головною метою економічного аналізу основних засобів є визначення того на скільки забезпечене підприємство основними засобами за умови найбільш інтенсивного їх використання та пошук резервів для підвищення фондовіддачі [62].

Рисунок 3.1 –Завдання аналізу ефективності використання основних засобів

Аналіз стану та ефективності використання основних засобів складається з кількох етапів, які схематично відображені на рисунку 3.2 [53].

Рисунок 3.2 –Етапи аналізу стану та ефективності використання основних засобів

На першому етапі аналізу проводиться загальна оцінка структури і складу основних засобів за певний період, вираховується питома вага активної і пасивної частин основних засобів у відсотках і проводиться аналіз технічного стану основних засобів.

Підсистема показників оцінки технічного стану дозволяє оцінити поточний стан основних засобів і визначити інтенсивність їх ремонту та оновлення. Характеризується вона показниками, зображеними на рисунку 3.3 [68].

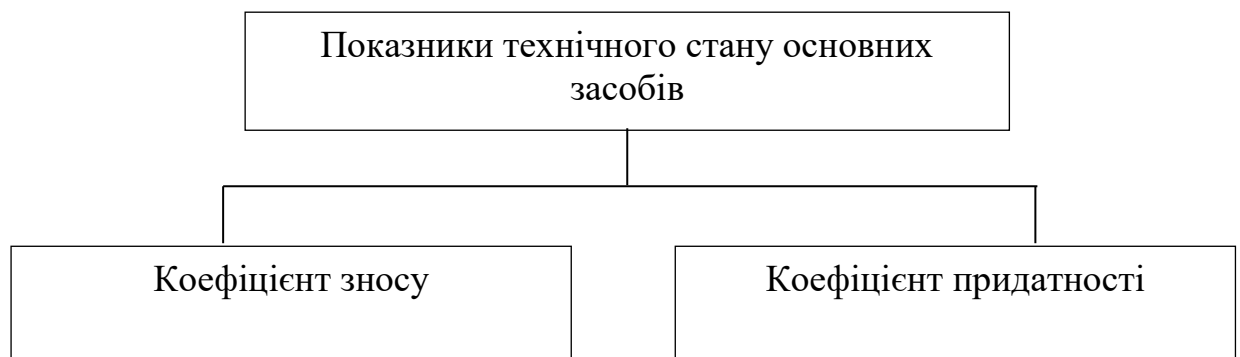

Рисунок 3.3 – Аналітичні показники, що характеризують технічний стан основних засобів

Наступним етапом це аналіз руху основних засобів: впровадження сучасних, нових технічних засобів, з одного боку, і усунення застарілих засобів праці в результаті фізичного та морального зносу, з іншого боку.

Інтенсивність впровадження та вибуття окремих видів і груп основних засобів визначається коефіцієнтами, призначеними для аналізу руху основних засобів, вони зображені на рисунку 3.4[67].

Рисунок 3.4 –Показники руху основних засобів

Аналіз руху основних засобів може бути проведено в цілому по загальній вартості основних засобів, активної частини і окремих груп основних засобів.

Наступний етап аналізу є аналіз ефективності використання основних засобів, який має свої показники, які зображені на рисунку 3.5. [54]

Рисунок 3.5–Показники ефективності використання основних засобів.

Інформація є головною частиною процесу аудиту та управління. Нормативна база включає в себе закони, інструкції, нормативні акти, які використовуються при аудиті наявності та руху основних засобів (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1.

Аналіз нормативно-правової бази з аудиту основних засобів

Назва документа	Зміст	Використання в аудиті основних засобів
1	2	3
Конституція України [13]	Визначає права і обов'язки громадян України	Як правова основа суспільних та господарських відносин
Господарський Кодекс України [1]	Встановлює основні засади введення підприємницької діяльності в Україні	Використовується для визначення відповідності господарських фактів вимог законодавству
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3]	Визначає загальні засади бухгалтерського обліку в Україні	При дослідженні питань відповідності в чинному законодавству порядку ведення обліку господарських операцій
Закон України «Про аудиторську діяльність» [2]	Регулює порядок сертифікації аудиторів, організацію роботи аудиторських фірм, здійснення аудиторської діяльності в Україні	Для організації і проведення аудиту необоротних активів підприємства

Для проведення ефективного аудиту, аналізу, планування та творення управлінських рішень зібрана інформація повинна бути своєчасною, достовірною і повною.

3.2 Аналіз складу, структури, стану, руху та ефективності використання основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Для оцінки ефективності використання основних засобів ПП «Високе» проведено аналіз їх структури і руху, аналіз показників стану та ефективності використання.

Аналіз структури і руху основних засобів проведено за даними форми 5 фінансової звітності «Примітки до річної фінансової звітності» за 2018-2020 роки (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2

Склад і структура основних виробничих засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Групи основних засобів	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019 р. по відношенню до 2018 року		Відхилення 2020 р. по відношенню до 2019 року	
				Абсолютне, тис. грн.	Темп приросту, %	Абсолютне, тис. грн.	Темп приросту, %
Будівлі та споруди	3567	3567	3482	0	0	-85	96,8%
Машини та обладнання	3202	3202	6373	0	0	3171	199%
Транспортні засоби	857	5683	8243	4526	663,1%	2560	145%
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	330	330	330	0	0	0	0
Разом	7674	12782	18428	5108	166,6%	5646	144,2%

До основних засобів ПП «Високе» відносяться такі групи основних засобів, як земля, будівлі, споруди та передавальні пристрої, машини і обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі).

Протягом 2018-2020 років відбулося надходження основних засобів наступних груп: машини і обладнання та транспортні засоби. Вибуття за 2018-2020 роки відбулося лише по групі будівлі та споруди.

З таблиці 3.2 видно, що у 2019 році в порівнянні з 2018 роком вартість будівель та споруд і машин та обладнання залишилася незмінною. Вартість транспортних засобів, інструментів, приладів, інвентаря (меблів) збільшилась на 4526 тис. грн. Загальна вартість основних засобів збільшилась на 5108 тис. грн., завдяки зміні вартості машин та обладнання. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком вартість будівель та споруд зменшилась на 85 тис. грн.; вартість машин та обладнання збільшилась на 3171 тис. грн. (темп приросту 199%), вартість транспортних засобів збільшилась на 2560 тис. грн.; інструментів, приладів, інвентаря (меблів) залишилась незмінною. Загальна вартість основних засобів збільшилась на 5646 тис. грн., завдяки зміні вартості машин та обладнання.

Основні засоби у виробничому процесі поділяють на активну і пасивну частини.

Зростання машин і устаткування, транспортних засобів на кінець звітнього року в порівнянні з кінцем попереднього року свідчить про абсолютне і відносне збільшення фактичної активної частини основних засобів, що означає поліпшення структури основних засобів.

Співвідношення пропорцій активної і пасивної частин основних фондів можна побачити в таблиці 3.3.

При загальному збільшенні обсягу основних засобів на 5646 тис. грн., активна частина з них збільшилась на 5731 тис. грн., що становить 79,31% від загального приросту, пасивна частина зменшилась на 84 тис. грн, що становить 20,69%.

У процесі функціонування основні засоби зношуються. Розрізняють а фізичний та моральний знос засобів праці.

Фізичний знос - це поступова втрата основних засобів та їх початкових технічних і експлуатаційних якостей унаслідок їх використання у виробництві, а також через бездіяльність під впливом природних сил (корозія металів, вивітрювання і т. д.) або аварійні ситуації [76].

Таблиця 3.3

Аналіз питомої ваги активної і пасивної частин основних виробничих засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення 2019 року по відношенню до 2018 року		Відхилення 2020 року по відношенню до 2019 року	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	4	5	6	7	6	7
Промислово-виробничі основні фонди, тис. грн.	7674	100,0	12782	100,0	18428	100,0	5108	-	5646	-
Активна частина	4059	52,89%	8885	69,51%	14616	79,31%	4826	218,9%	5731	164,5%
Пасивна частина	3897	47,11%	3897	30,49%	3813	20,69%	0	100%	-84	97,8%

Моральний знос - це передчасна знецінення основних засобів через науково-технічний прогрес задовго до їх повного фізичного зносу [39].

На фізичний знос основних засобів впливають:

- якість випущених основних засобів та їх компонентів;
- особливості експлуатації основних засобів (ступінь завантаження; якість і регулярність ремонту; захист від зовнішніх чинників);
- рівень кваліфікації працівників і ремонтників, їхнє ставлення до своїх обов'язків і т. д.

Коефіцієнти зносу та придатності визначаються для оцінки технічного стану основних засобів [48].

Коефіцієнт зносу основних засобів визначається як відношення суми амортизації за весь період експлуатації основних засобів до їх первісної вартості, за формулою:

$$K_{zn} = Z_n / OF_n \quad (3.1)$$

де K_{zn} – коефіцієнт зносу;

Z_n – сума зносу об'єкта основних засобів за весь період функціонування;

OF_n – первісна вартість об'єкта основних засобів.

Коефіцієнт придатності основних засобів розраховується як відношення залишкової вартості основних засобів до їх первісної вартості, формула:

$$K_{pr} = 1 - K_{zn} \quad (3.2)$$

де K_{pr} – коефіцієнт придатності основних засобів;

K_{zn} – коефіцієнт зносу

Аналіз технічного стану на ПП «Високе» на основі показників таблиці 3.4 говорить про те, що зношуваність основних виробничих засобів поступово посилюється. Так, залишкова вартість основних засобів в кінці 2020 року в порівнянні з початком 2018 року збільшилась на 3995 тис. грн. Зростають коефіцієнти зносу в динаміці і відповідно зменшуються коефіцієнти придатності.

Аналіз технічного стану основних виробничих засобів

Показник	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення		
	На початок періоду	На кінець періоду	На початок періоду	На кінець періоду	На початок періоду	На кінець періоду	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Первісна вартість основних засобів,	7674	12782	12782	18428	18428	15094	+5108	+5646	-3334
2.Зношеність основних засобів,	3008	4982	4982	7772	7772	6433	+1974	+2790	-1339
3.Залишкова вартість основних засобів,	4666	7800	7800	10656	10656	8661	+3134	+2856	-1995
4. Коефіцієнт зношеності	0,391	0,389	0,389	0,421	0,421	0,426	-0,002	+0,032	+0,005
5.Коефіцієнт придатності	0,608	0,610	0,610	0,578	0,578	0,574	+0,002	-0,032	+0,004

Коефіцієнт зношеності основних засобів на кінець звітної періоду становив 42,6%, тобто знос становить більше 1/3 вартості. І все це відбувається в умовах безперервного зростання первісної вартості основних виробничих засобів.

Моральний і фізичний знос основних засобів і приведення їх технічного стану у відповідність з останніми досягненнями науки і техніки відбуваються в процесі їх безперервного оновлення - руху основних фондів. Коефіцієнт оновлення і коефіцієнт вибуття використовуються для оцінки руху основних засобів і характеризують інтенсивність введення і виведення об'єктів основних засобів.

Для оцінки тенденції зміни обсягу і руху основних засобів ПП «Високе» використовуються їх баланси. За повною первісною вартістю, баланс основних засобів має вигляд:

$$OЗ_{\Pi} + OЗ_{\text{В}} = OЗ_{\text{Вив}} + OЗ_{\text{К}} \quad (3.3)$$

де $OЗ_{\Pi}$, $OЗ_{\text{К}}$ – вартість основних засобів на початок і кінець звітної періоду відповідно;

$OЗ_{\text{В}}$ – вартість придбаних за звітний період основних фондів;

$OЗ_{\text{Вив}}$ – вартість виведених з експлуатації за звітний період основних фондів.

Рух основних засобів характеризує система показників, які визначаються на підставі балансу, зокрема:

– коефіцієнт оновлення основних засобів ($K_{\text{он}}$) характеризує частку основних засобів, введених в експлуатацію за певний період, в загальній вартості основних засобів на кінець звітної періоду.

$$K_{\text{он}} = O_{\text{зв}} / OЗ_{\text{К}} \quad (3.4)$$

– коефіцієнт вибуття основних засобів ($K_{\text{в}}$) характеризує частку вилучених основних засобів за певний період у загальній вартості основних засобів на початок звітної періоду:

$$K_{\text{в}} = OЗ_{\text{Вив}} / OЗ_{\Pi} \quad (3.5)$$

До показників, що характеризує рух основних засобів, крім перерахованих вище, відносяться:

- коефіцієнт ліквідності основних засобів

$$K_{л} = OЗ_{л} / OЗ_{п} \quad (3.6)$$

де $OЗ_{л}$ – ліквідаційна вартість основних засобів;

- коефіцієнт (темп) приросту вартості основних засобів

$$K_{пр} = (OЗ_{в} - OЗ_{вив}) / OЗ_{п} \quad (3.7)$$

- коефіцієнт компенсації вибуття основних засобів

$$K_{кмп} = OЗ_{вив} / OЗ_{в} \quad (3.8)$$

- інтенсивність заміни основних засобів

$$I_{з} = OЗ_{л} / OЗ_{в} \quad (3.9)$$

Показники руху основних засобів можна оцінювати в цілому по загальній вартості основних засобів, активної частини і окремих видів (груп) основних засобів. В таблиці 3.5 наведені розрахунки показників руху основних засобів на ПП «Високе».

Так, за 2018-2020 роки оновлення основних засобів було достатньо відчутним: 40% - у 2018 році, 31% - у 2019 році, 52% - у 2020 році. Утилізація основних засобів була незначною, а у звітний період її взагалі не було. Те ж саме відповідно відбулося з компенсацією за вибуття основних засобів.

Результати аналізу руху та технічного стану основних засобів визначені для перевірки та виконання плану по впровадженню нового обладнання, модернізації існуючого обладнання, введення в експлуатацію нових об'єктів і графіка ремонтів основних засобів.

Розрахунок показників руху основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік
1	2	3	4
1. Вартість основних засобів на початок періоду (ОЗ _п), тис. грн.	7674	12782	18428
2. Вартість введених в експлуатацію основних засобів (ОЗ _в), тис. грн.	5110	5646	7791
3. Вартість виведених із експлуатації основних засобів (ОЗ _{вив}), тис. грн.	2	0	11125
4. Вартість основних засобів на кінець періоду (ОЗ _к), тис. грн.	12782	18428	15094
Коефіцієнти:			
5. Оновлення основних засобів (р. 2 : р. 4)	0,4 (40%)	0,31 (31%)	0,52(52%)
6. Вибуття основних засобів (р. 3 : р. 1)	0,0003 (0,02)	0	0,6
7. Приросту основних засобів [(р. 2 – р. 3) : р. 1]	0,66 (66%)	0,44 (44%)	-0,18
8. Компенсації вибуття основних засобів (р. 3 : р. 2)	0,0004 (0,04)	0	1,43

3.3 Аналіз ефективності використання основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки

Для того щоб оцінити ефективність використання основних засобів на ПП «Високе» використовується система показників – загальні і часткові.

Основним показником використання основних засобів є фондovіддача, вона визначається за формулою:

$$f = Q / \overline{OЗ} \quad (3.10)$$

де Q – обсяг продукції;

$\overline{OЗ}$ – середньорічна вартість основних виробничих засобів.

Фондомісткість є оберненою величиною фондovіддачі, і визначається за формулою:

$$f_m = \overline{OЗ} / Q \quad (3.11)$$

Для того щоб дізнатись скільки потрібно витратити основних засобів на виробництво одиниці продукції, використовують фондомісткість.

Фондоозброєність є одним з важливих показників, який деякою мірою показує забезпеченість підприємства основними засобами і розраховується вона за формулою:

$$f_{OЗ} = \overline{OЗ} / \overline{N} \quad (3.12)$$

де $\overline{OЗ}$ – середньорічна вартість основних виробничих засобів;

$\overline{N}$ – середньооблікова чисельність працівників.

Розрахунки показників, що відображають використання основних засобів ПП «Високе» за 2018-2019 роки, наведені в таблиці 3.6.

Для аналізу фондovіддачі ПП «Високе» за 2018-2020 роки використана наступна факторна модель:

$$f = Q / \overline{OЗ} \quad (3.13)$$

де Q – обсяг продукції;

$\overline{OЗ}$ – середньорічна вартість основних виробничих засобів.

Послідовність факторного аналізу методом абсолютних різниць виглядає наступним чином: спочатку визначають відхилення досліджуваного показника в звітному періоді в порівнянні з попереднім, а потім оцінюють вплив кожного фактору на це відхилення. В кінці перевірки балансу сума впливу кожного фактору повинна дорівнювати загальному відхиленню показника ефективності.

Аналіз використання основних виробничих засобів і робочої сили

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2019 року до 2018 року		Відхилення 2020 року до 2019 року	
				абсолютне	відносне, %	абсолютне	відносне, %
1	2	3	4	5	6	7	8
Вихідні дані:							
1. Обсяг виготовленої продукції, тис. грн.	30346,7	58385,8	63518,2	28039,1	192,4	5131,4	108,8
2. Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	10228	15605	16761	5377	152,57	1156	107,4
2.1 В тому числі активної частини	6472	11708	9721	5236	180,9	-1987	83,02
3. Чистий прибуток, тис. грн.	19 261	9 612	4880	-9649	49,9	-4732	50,77
4. Амортизація, тис. грн.	4982	7772	6433	2790	156	-1339	82,77
5. Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	55	49	51	-6	89,1	+2	104,1
Розрахункові показники:							
6. Фондовіддача, грн.:							
6.1 Основних виробничих засобів	2,967	3,741	3,789	0,774	126,09	0,048	101,3
6.2 Активної частини	4,688	4,986	6,537	0,298	106,36	1,551	131,1

1	2	3	4	5	6	7	8
7. Фондомісткість, грн.:							
7.1 Основних виробничих засобів	0,337	0,267	0,263	-0,07	79,23	-0,004	98,5
7.2 Активної частини	0,213	0,201	0,153	-0,012	94,37	-0,048	76,1
8. Рентабельність, %:							
8.1. Основних виробничих засобів	1,88	2,97	0,29	1,09	-	-2,68	9,8
8.2. Активної частини	0,615	0,820	0,502	0,205	-	-0,318	61,2
9. Амортизаціомісткість продукції	0,164	0,133	0,101	-0,031	81,1	-0,032	75,9
10. Фондоозброєність	185,96	318,47	328,64	132,51	171,26	10,17	103,2
11. Технічна озброєність	117,67	238,94	190,6	121,27	203,06	-48,34	79,8
12. Виробіток продукції на одного працівника, тис. грн./особу	551,75	1191,55	1245,45	639,79	215,95	53,91	104,52

Зростання продукції відбувається в основному за рахунок якісних, інтенсивних чинників і це свідчить про підвищення рівня ефективного використання засобів праці, і це можна вважати позитивною тенденцією в розвитку підприємства.

Факторний аналіз зміни вартості основних виробничих засобів визначається через формулу фондомісткості:

$$f_M = \overline{OЗ} / Q \quad (3.14)$$

– середньорічна вартість основних виробничих засобів дорівнює

$$\overline{OЗ} = Q * f_M \quad (3.15)$$

Загальна зміна вартості основних виробничих засобів у 2019 році порівняно з 2018 роком становить:

$$\Delta \overline{OЗ} = \overline{OЗ}_1 - \overline{OЗ}_0 = 15605 - 10228 = 5377 \text{ тис. грн.}$$

в тому числі через зміни:

– обсягу виготовленої продукції

$$\Delta \overline{OЗ}_Q = (Q_1 - Q_0) * f_{M0} = (58385,8 - 30346,7) * 0,337 = 9450,25$$

– фондомісткості продукції

$$\Delta \overline{OЗ}_{f_M} = (f_{M1} - f_{M0}) * Q_1 = (0,267 - 0,337) * 58385,8 = -4073,25$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta \overline{OЗ} = \Delta \overline{OЗ}_Q + \Delta \overline{OЗ}_{f_M} = 9450,25 + (-4073,25) = 5377 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунки дозволяють зробити висновок про те, що за фондомісткості 2018 року для випуску продукції потрібно було б додатково залучити основних виробничих засобів на 9450,25 тис. грн. Через зниження фондомісткості економія основних засобів досягнута на 4073,25 тис. грн. Надлишок основних засобів в сумі 5377 тис. грн. дозволяє збільшити обсяг виробництва при наявності доступних засобів праці і досягнутої фондовіддачі за 2019 рік на $5377 * 3,741 = 20115,36$ тис. грн. за умови, що виробничі потужності завантажені не повністю.

Загальна зміна вартості основних виробничих засобів у 2020 році порівняно з 2019 роком становить:

$$\Delta \overline{OЗ} = \overline{OЗ}_1 - \overline{OЗ}_0 = 16761 - 15605 = 1156 \text{ тис. грн.}$$

в тому числі через зміни:

- обсягу виготовленої продукції

$$\Delta \overline{OЗ}_Q = (Q_1 - Q_0) * f_M = (63518,2 - 58385,8) * 0,267 = 1371,92$$

- фондомісткості продукції

$$\Delta \overline{OЗ}_{f_M} = (f_{M1} - f_{M0}) * Q_1 = (0,263 - 0,267) * 63518,2 = -215,92$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta \overline{OЗ} = \Delta \overline{OЗ}_Q + \Delta \overline{OЗ}_{f_M} = (1371,92 + -215,92) = 1156 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунки свідчать, що за фондомісткості 2019 року для випуску продукції потрібно було б додатково залучити основних виробничих засобів на 1371,92 тис. грн. Через зниження фондомісткості економія основних засобів досягнута на -215,92 тис. грн. Надлишок основних засобів в сумі 1156 тис. грн. дозволяє збільшити обсяг виробництва при наявності доступних засобів праці і досягнутої фондовіддачі за 2020 рік на $1156 * 3,789 = 4380,08$ тис. грн. за умови, що виробничі потужності завантажені не повністю.

Факторний аналіз фондівіддачі можна провести і з застосуванням такої факторної моделі:

$$W = f * f_{O3} \quad (3.16)$$

$$f = W / f_{O3} \quad (3.17)$$

де W – продуктивність праці (виробіток продукції на 1 працівника);

f_{O3} – фондоозброєність.

Порівняно з 2018 роком у 2019 році загальна зміна фондівіддачі дорівнює:

$$\Delta f = f_1 - f_0 = 3,741 - 2,967 = 0,774$$

в тому числі через зміни:

– продуктивності праці

$$\Delta f_w = (W_1 / f_{O30} - W_0 / f_{O30}) = (1191,54 / 185,96 - 551,76 / 185,96) = 3,44$$

– фондоозброєності

$$\Delta f_{O30} = (W_1 / f_{O31} - W_1 / f_{O30}) = (1191,54 / 318,47 - 1191,54 / 185,96) = - 2,666$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta f = \Delta f_w + \Delta f_{O30} = 3,44 + (- 2,666) = 0,774$$

Порівняно з 2019 роком у 2020 році загальна зміна фондівіддачі дорівнює:

$$\Delta f = f_1 - f_0 = 3,789 - 3,741 = 0,048$$

в тому числі через зміни:

– продуктивності праці

$$\Delta f_w = (W_1 / f_{O30} - W_0 / f_{O30}) = (1245,45 / 318,47 - 1245,45 / 318,47) = 0,169$$

- фондоозброєності

$$\Delta f_{030} = (W_1 / f_{031} - W_1 / f_{030}) = (1245,45 / 328,64 - 1245,45 / 318,47) = -0,121$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta f = \Delta f_w + \Delta f_{030} = 0,169 + (-0,121) = 0,48$$

Факторний аналіз рентабельності основних виробничих засобів здійснюється за формулою:

$$R_{03} = \text{ЧП} / \overline{\text{ОЗ}} * 100 \quad (3.18)$$

де ЧП – чистий прибуток;

$\overline{\text{ОЗ}}$ – середня вартість основних виробничих засобів.

Факторний аналіз рентабельності основних засобів здійснюється шляхом прийняття ланцюгових заміन за схемою, що використовується для факторного аналізу фондівдачі.

Загальна зміна рентабельності основних виробничих засобів у 2019 році порівняно з 2018 роком дорівнює:

$$\Delta R_{03} = R_{031} - R_{030} = 2,97 - 1,88 = 1,98 \%$$

в тому числі через зміни:

- вартості основних виробничих засобів

$$\Delta R_{03(\text{оз})} = (\text{ЧП}_0 / \text{ОЗ}_1 - \text{ЧП}_0 / \text{ОЗ}_0) * 100 = (19261 / 15605 - 19261 / 10228) * 100 = -64,9 \%$$

- чистого прибутку

$$\Delta R_{03(\text{п})} = (\text{ЧП}_1 / \text{ОЗ}_1 - \text{ЧП}_0 / \text{ОЗ}_1) * 100 = (9612 / 15605 - 19261 / 15605) * 100 = 66,88 \%$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta R_{OЗ} = \Delta R_{OЗ(оз)} + \Delta R_{OЗ(п)} = -64,9 + 66,88 = 1,98$$

Загальна зміна рентабельності основних виробничих засобів у 2020 році порівняно з 2019 роком дорівнює:

$$\Delta R_{OЗ} = R_{OЗ1} - R_{OЗ0} = 0,29 - 2,97 = -2,68 \%$$

в тому числі через зміни:

- вартості основних виробничих засобів

$$\Delta R_{OЗ(оз)} = (\text{ЧП}_0 / OЗ_1 - \text{ЧП}_0 / OЗ_0) * 100 = (4880/16761 - 4880/15605) * 100 = -2 \%$$

- чистого прибутку

$$\Delta R_{OЗ(п)} = (\text{ЧП}_1 / OЗ_1 - \text{ЧП}_0 / OЗ_1) * 100 = (4880/16761 - 9612/16761) * 100 = -27,88 \%$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta R_{OЗ} = \Delta R_{OЗ(оз)} + \Delta R_{OЗ(п)} = -2 + (-27,88) = -29,88\%$$

Аналіз показав, що у 2020 році порівняно з 2018 роком відбулося збільшення вартості основних засобів, але зменшилась їх рентабельність.

РОЗДІЛ 4 АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

4.1 Мета, завдання і нормативно-інформаційне забезпечення аудиту основних засобів підприємства

Метою аудиту основних засобів є підтвердження правильності відображення у фінансовій звітності інформації про їх вартість, суму нарахованої амортизації, операції, пов'язані з рухом основних засобів у періоді, що перевіряється, витрат на поліпшення основних засобів, результати переоцінки.

Об'єктами аудиту основних засобів є групи основних засобів, їх первісна, справедлива, залишкова, відновлювальна та ліквідаційна вартість, а також правильність документування операцій з основними засобами, достовірність даних синтетичного та аналітичного обліку, реальність вартості, амортизації основних засобів у фінансовій звітності; економічні та технічні показники використання основних засобів; організація їх обліку та стан внутрішнього контролю (рисунок 4.1).

Предметом аудиту операцій з основними засобами є господарські операції, пов'язані з їх наявністю, рухом та використанням.

Рисунок 4.1 - Об'єкти аудиту операцій із основними засобами

Аудиторські докази ґрунтуються на інформації, яка має бути доречною, достатньою та надійною для отримання об'єктивних доказів.

Доречність - означає, що інформація, використана аудитором для формування аудиторських доказів, має пряме відношення до підприємства, що перевіряється та підтверджує відповідні статті фінансової (бухгалтерської) звітності та періоду, що перевіряється.

Під достатністю розуміється кількісна межа інформаційного забезпечення, достатня для оцінки об'єкта аудиту за встановленими критеріями та формування кваліфікаційного доказу.

Надійність інформаційної підтримки - означає правильну, правдиву, юридичну інформацію, якій можна довіряти і на яку можна покластися при формуванні аудиторських доказів. З урахуванням вищевикладеного у таблиці 4.1 представлена класифікація інформаційного забезпечення, яка з урахуванням мети, завдань та ролі інформації у процесі аудиту має такі ключові особливості: джерела одержання; оцінка; тип об'єкта; охоплення; спосіб виробництва; рівень прийнятності; ступінь узагальненості; рівень надійності; ступінь обробки; за ступінь корисності та за характер.

Таблиця 4.1

Класифікація інформації, яку використовують в аудиті

№ з/п	Ознака класифікації	Види інформації, яку використовують для виконання аудиту
1	2	3
1	За джерелами отримання	1.1. Закони та інші нормативно-правові акти 1.2. Оперативний облік 1.3. Управлінський облік і звітність 1.4. Фінансовий облік і звітність 1.5. Податковий облік і звітність 1.6. Статистичний облік і звітність 1.7. Внутрішній аудит (контроль) 1.8. Зовнішній аудит 1.9. Державний (відомчий) контроль 1.10. Підрозділи підприємств, організацій

1	2	3
2	За оцінкою	2.1. Якісна 2.2. Кількісна
3	За видом об'єкта аудиту	3.1. Про ризики 3.2. Про господарські процеси 3.3. Про організаційні форми, методи та функції управління
4	За обсягом охоплення	4.1. Загальна 4.2. Локальна
5	За способом отримання	5.1. Від третіх осіб 5.2. Від підприємства-клієнта 5.3. Безпосередньо від аудитора
6	За рівнем прийнятності	6.1. Доказова 6.2. Недоказова
7	За ступенем узагальнення	7.1. Аналітична 7.2. Синтетична
8	За рівнем надійності	8.1. Об'єктивна 8.2. Суб'єктивна
9	За ступенем обробки	9.1. Первинна 9.2. Вторинна 9.3. Підсумкова
10	За рівнем корисності	10.1. Доречна (своєчасна) 10.2. Недоречна (несвоєчасна)
11	За характером	11.1. Пряма 11.2. Непряма 11.3. Документована 11.4. Усна 11.5. Письмова 11.6. Випадкова

За джерелами інформації, яка використовується під час аудиту, виділяють: закони та інші нормативні акти; оперативний облік; управлінський облік та звітність; фінансовий облік та звітність; податковий облік та звітність; статистичний облік та звітність; внутрішній аудит (контроль); зовнішній аудит; державний (відомчий) контроль та інформація, яку можуть надавати структурні підрозділи підприємств, організацій, установ.

Обов'язковою інформацією для аудиту є нормативні акти та закони, які дозволяють встановити законність господарських операцій та відображаються у цих об'єктах як з юридичної, так і з економічної точки зору.

Інформація оперативного обліку, хоч і не завжди документується, прояснює деякі важливі нюанси прямо з місця події.

Безумовно, найбільш об'єктивна та достовірна бухгалтерська інформація щодо об'єктів перевірок одержується з різних видів бухгалтерського обліку та звітності, при цьому важливо розрізняти управлінську, фінансову, податкову та статистичну інформацію з урахуванням рівня комерційної таємниці для аудитор та зовнішні підрядники.

Аудит як форма інтелектуальної діяльності має деякі особливості організації та методології. Міжнародні асоціації бухгалтерів та аудиторів узагальнили досвід організації та методів бухгалтерського обліку та аудиту в країнах з різними формами власності та управління у формі міжнародних стандартів аудиту (IAS), які певною мірою можуть бути стандартами бухгалтерського обліку та аудиту.

Аудиторська палата України розробляє національні стандарти аудиту з метою регулювання правил та процедур проведення аудитів та надання аудиторських послуг. Вони засновані на законодавстві України про аудит та міжнародні стандарти аудиту, а також на професійній термінології, прийнятій у світовій практиці. Правові та організаційні засади аудиту в Україні регулюються законом, а також положеннями про атестацію спеціалістів з аудиту та ліцензування їх діяльності.

Правові та організаційні засади аудиту в Україні регулюються законом, а також положеннями про сертифікацію професійних аудиторів та ліцензування їх діяльності. Стандарти аудиту забезпечують основні принципи виконання

аудиторської роботи, але не є методами або інструкціями щодо застосування методологічних прийомів та властивих аудиторських процедур. Застосування міжнародних та національних стандартів (стандартів) аудиту сприяє підвищенню якості контролю та інтенсифікації діяльності підприємства та достовірності її відображення у бухгалтерському обліку та звітності.

4.2 Методика проведення аудиту

Методика аудиту основних засобів має відповідати певним етапам аудиту. Аудит основних засобів на приватному сільськогосподарському підприємстві «Високе» проходить за етапами, наведеними на рисунок 4.2.

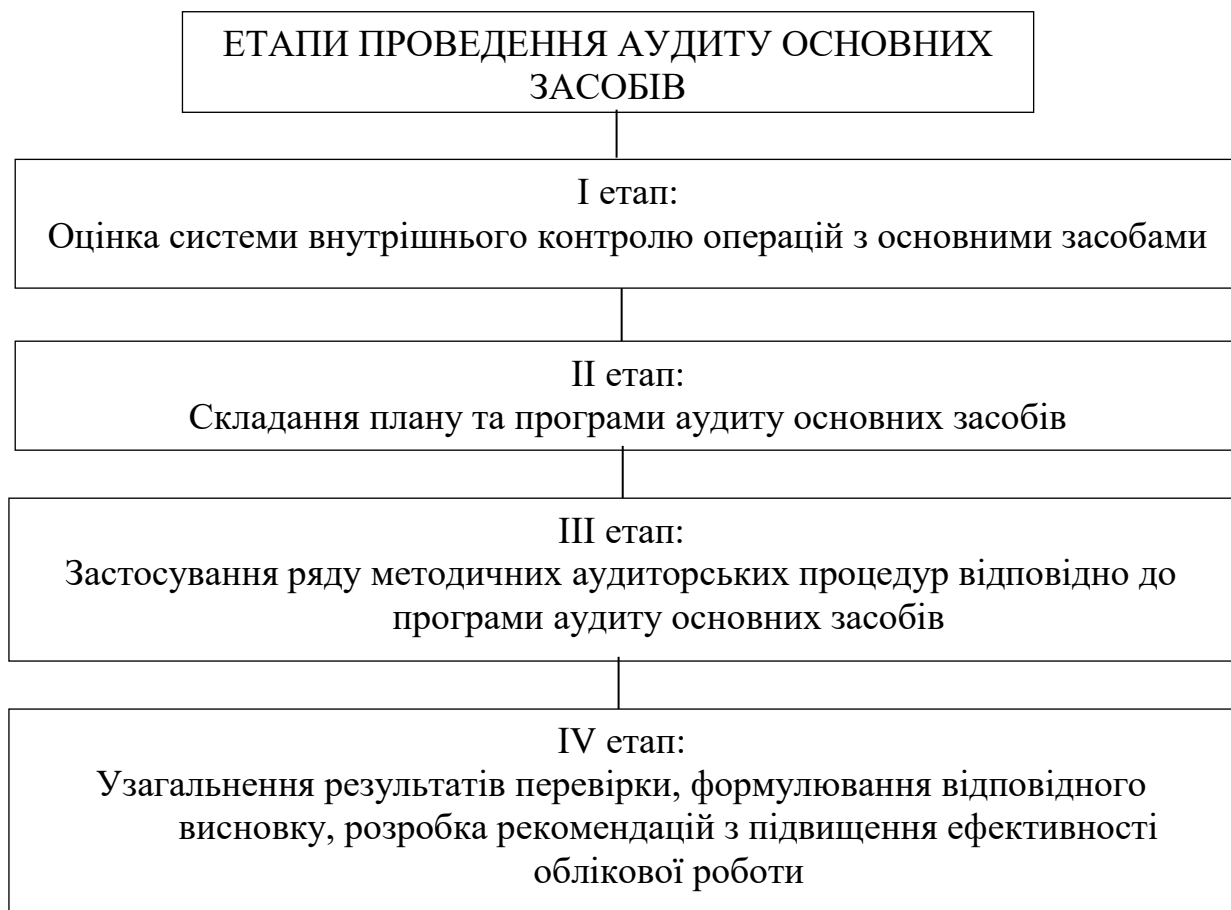

Рисунок 4.2 – Етапи проведення аудиту основних засобів у сільськогосподарських підприємствах

Стратегія проведення аудиту основних засобів розробляється аудиторською компанією з урахуванням правил МСФ 300 «Планування аудиту фінансової

звітності» [1]. На попередньому етапі аудиту оцінюють систему внутрішнього контролю сільськогосподарського підприємства.

Правильна оцінка системи внутрішнього контролю дозволяє сформулювати попередню думку про надійність системи контролю на підприємстві та виявити найбільш проблемні ділянки бухгалтерської роботи.

Наступним етапом аудиторського завдання є його планування.

Документом організаційно-методичного характеру є план аудиту основних засобів, який містить основні етапи аудиторського процесу, побудовані в логічній послідовності із зазначенням конкретних завдань, переліку аудиторських процедур, термінів та відповідальних виконавців.

У ході його розробки аудитор виконує попередню оцінку ризиків, пов'язаних з діяльністю ПСП «Високе». Він аналізує плани, процедури та контракти щодо основних засобів, фінансову та бухгалтерську інформацію, а також робочі документи щодо попередніх аудиторських перевірок основних засобів.

Організація та методологія аудиту відображаються у програмі аудиту, яка є переліком дій аудитора на кожному етапі аудиту. У програмі аудиту встановлюються процедури збору, аналізу, оцінки та документування інформації в ході виконання завдання. Програма роботи має бути схвалена, перш ніж, вона може бути реалізована. Будь-які зміни в програмі можуть відбутися, але вони повинні відображатися в ній під час аудиту.

У процесі аудиту аудитор використовує процедури, які аналізують важливі фінансові показники та тенденції, а потім досліджує відхилення та взаємозв'язки, що суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від прогнозованих сум.

Основні методи, що використовуються при аудиті основних засобів, представлені в таблиці 4.2.

Аудит основних засобів починається з вивчення облікової політики підприємства, основних положень організації обліку основних засобів та встановлення відповідності положення про бухгалтерський облік підприємства з чинними положеннями, що регулюють облік основних засобів; первинних

документів з бухгалтерського обліку основних засобів, реєстрів синтетичного та аналітичного обліку, що використовуються ПСП «Високе».

Таблиця 4.2

Методичні прийоми аудиту основних

Органолептичні					Розрахункові, аналітичні				Документальні										
інвентаризація	вбіркове спостереження	суцільне спостереження	експертиза	службове розслідування	експеримент	економічний аналіз	статистичні розрахунки	економіко-математичні методи	інформаційне моделювання	Дослідження документів				Групування недоліків					
										за формою	за змістом	арифметична перевірка	аналітична перевірка	устрічна перевірка	взаємний контроль	хронологічне	систематичне	хронологічно-систематизоване	

Ця інформація дозволяє аудитору скласти загальне уявлення про організацію обліку основних засобів на підприємстві та виявити питання, що потребують особливої уваги.

При перевірці наявності та збереження основних засобів аудитор перевіряє їх склад та структуру за підрозділами підприємства, правильність визначення запасів та їх віднесення до основних засобів. Також встановлює, чи є у складі основних засобів об'єкти зі строком служби не менше 12 місяців. Перевіряє правильність інвентаризації основних засобів підприємства: дотримання термінів її проведення; порядок складання інвентаризаційних описів; протоколів засідання інвентаризаційних комісій; відображення результатів інвентаризації у бухгалтерському обліку.

Важливим об'єктом дослідження є оцінка основних засобів, яка залежить від способів їх отримання. Перевірці підлягають докази правильності первісної вартості основних засобів та визначення їх справедливої вартості.

Особливу увагу зосереджують на порядку включення фінансових витрат у первісну вартість (якщо вони передбачені положеннями наказу про облікову політику) та їх оподаткування при отриманні.

Завершальним етапом аудиту є встановлення відповідно до МСА 320 «Істотність при плануванні та проведенні аудиту» суттєвості виявлених помилок та порушень та формулювання відповідного висновку.

Результати аудиту узагальнюються в аудиторському звіті. Це офіційний документ, що містить професійну думку незалежного аудитора щодо деяких об'єктів аудиту. Формування аудиторського висновку є важливим моментом аудиту, оскільки висловлюючи свою думку, аудитор забезпечує впевненість користувачів у достовірності звітності.

На сільськогосподарському підприємстві «Високе» аудит основних засобів складається з таких процедур:

- оцінка системи внутрішнього контролю операцій з основними засобами на підприємстві;
- складання програми аудиту;
- виконання аудиторських процедур у галузі аудиту;
- виявлення помилок та розробка рекомендацій щодо їх усунення.

Пропонована програма аудиту основних засобів містить наступні етапи аудиту (рисунки 4.3).

Перевірка наявності та збереження основних засобів підприємства.
Перевірка правильності обліку надходження та вибуття основних засобів.
Перевірка правильності розрахунку нарахування та відображення в обліку амортизації основних засобів.
Перевірка використання (рух) основних засобів та їх відтворення.
Перевірка даних відображення у фінансовій звітності основних засобів.

Рисунок 4.3 – Етапи програми аудиту основних засобів ПСП «Високе»

На основі цієї програми розробляються робочі документи аудитора.

4.3 Оформлення результатів аудиту

У процесі проведення кожного етапу аудиту аудитори складають робочі документи відповідно до конкретних обставин. Інформація повинна бути достатньо повною і докладною, а документи повинні бути складені таким чином, щоб аудитор, міг зрозуміти, яка робота була зроблена і що лягло в основу результатів аудиту, висновків та рекомендацій.

Аудитори повинні ретельно документують підготовку, процедури та результати кожного етапу аудиту. Однак, як зазначалося вище, кожен аудит ефективності є унікальним і не повторюється так часто. В результаті робочі документи аудитора будуть щоразу конкретними, відображаючи знання та інформацію, отримані в ході аудиту. Проте мета та контекст документів повинні бути прозорими і давати повне уявлення іншим аудиторам про перебіг аудиту ефективності, критерії, що лежать в його основі, та висновки, зроблені аудитором.

Робочі документи аудитора повинні не лише підтверджувати достовірність фактів, а й підтримувати звіт, який має бути збалансованим, справедливим та повністю розкривати предмет дослідження. Наприклад, робочі документи можуть включати посилання на аргументи, які не використовувалися аудитором пізніше у звіті, або опис процесу розгляду різних точок зору із зазначенням причин, з яких аудитор використовував не всі з них.

Правильні робочі документи є важливими з кількох причин:

1. Для підтвердження та підтримки судження і звіту аудитора
2. Для підвищення ефективності та результативності аудиту
3. Вони слугують джерелом інформації для підготовки звітів або надають відповіді на будь-які запити від аудиторів, що залучені до перевірки, або інших
4. Можуть бути доказом того, що аудитор діяв відповідно до стандартів аудиту
5. Сприяють плануванню та нагляду
6. Допмагають професійному розвитку аудитора
7. Сприяють тому, щоб делегована робота була виконана належним чином
8. Надають докази виконаної роботи для подальшого використання

Завершальним етапом процесу аудиту є узагальнення його результатів. За результатами аудиту аудитор складає аудиторський звіт - письмовий документ, що відображає обсяг та результати аудиторського дослідження ефективності бюджетних програм.

Аудиторський звіт складається у будь-якій формі і повинен виключати можливість двоякого тлумачення або двозначності та містити лише інформацію, отриману з компетентних джерел, бути об'єктивним та містити достовірні та достовірні факти аудиту.

Інформація в аудиторському звіті має бути ясною та конструктивною, а пропозиції – короткими. Звіт не повинен містити жодних заяв про порушення, помилки чи невідповідності.

По можливості, бажано надавати інформацію у вигляді таблиць, діаграм, графіків. Робочі матеріали, що підтверджують встановлені факти, можуть бути видані як додаток до звіту.

Посилаючись на документи, статистичні, бухгалтерські, аналітичні дані, у тексті аудиторського висновку бажано виділити джерела інформації. Посилання на джерела інформації в тексті повинні бути позначені числами, які відповідали б порядковому номеру документів, що використовуються у списку, що додається до аудиторського звіту.

Стандартний аудиторський звіт (інформація про участь в аудиті ефективності) має таку структуру:

- резюме (супровідний лист);
- вступ;
- фонові інформація;
- причини проведення аудиту;
- структура аудиту;
- опис об'єкта дослідження;
- результати аудиту;
- висновки аудиту;
- пропозиції;
- джерела інформації;
- додатки.

За результатами аудиту висновок аудиту буває різних видів. На рисунку 4.4 зображена класифікація аудиторських висновків.

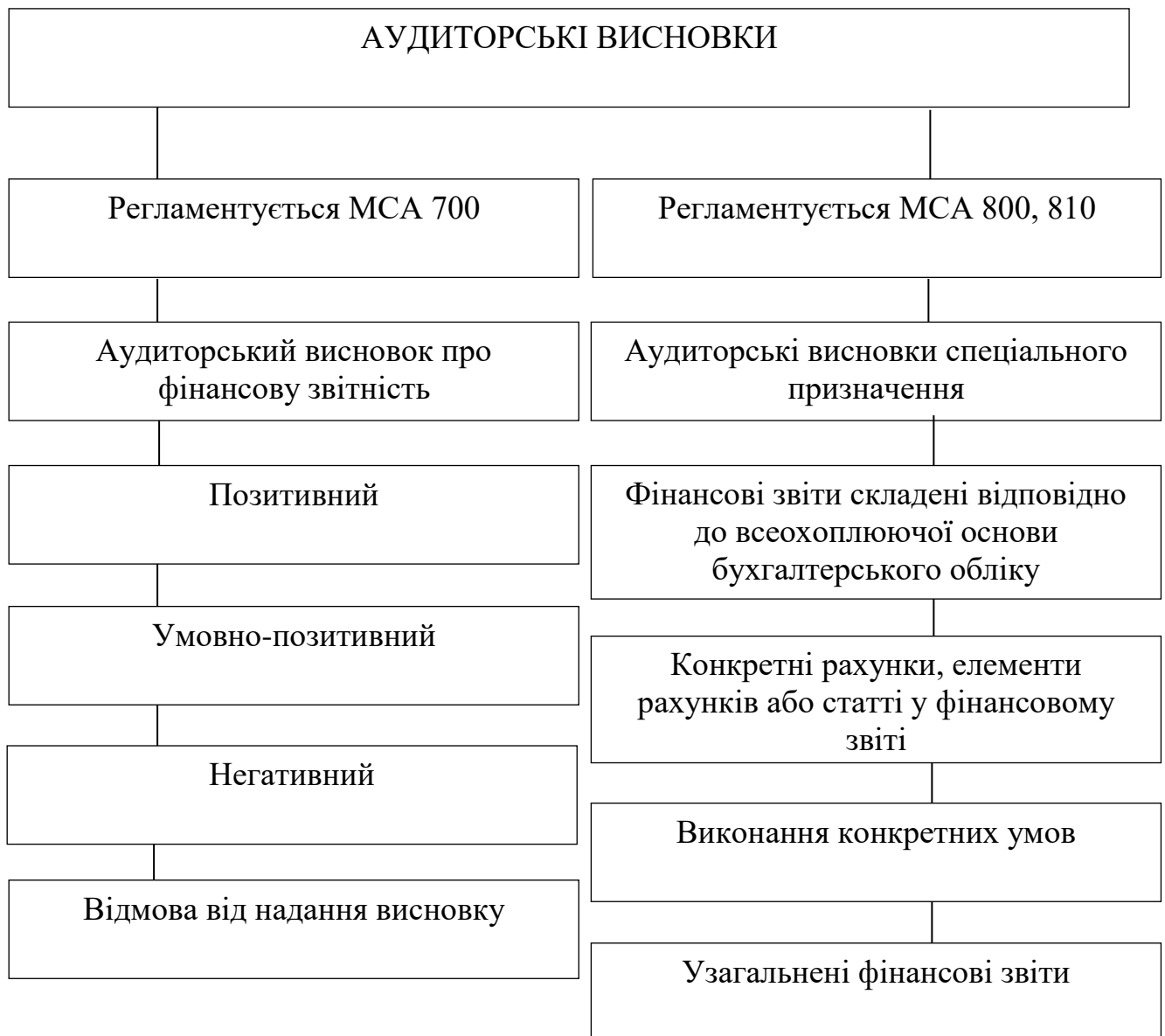

Рисунок 4.4 – Класифікація аудиторських висновків

Аудитор має право обирати самостійно форму для викладення змісту перевірки, але заключна частина повинна відображатися за встановленими вимогами. Аудиторські висновки, в залежності від змісту думки поділяють на декілька категорій.

Перша категорія це – безумовно-позитивний висновок, його надають в тих випадках, коли виконуються окремі вимоги:

- облікова політика відповідає фінансовій звітності та функціонуванню підприємства в цілому;

- вся інформація яка відображається в фінансових звітах є надійною, зрозумілою, порівняльною;
- облікові оцінки прийняті підприємством відповідають фактичним обставинам на підприємстві
- фінансові звіти розкривають користувачам вплив операцій та подій на інформацію, та є зрозумілими

Аудитор також враховує стан бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Якщо фінансова звітність не відповідає вимогам, то аудитор повинен кваліфікувати обставини, чому саме так відбувається. Якщо з'являється фундаментальна незгода клієнт може отримати негативний аудиторський висновок, а якщо виявляється фундаментальна невпевненість, то відмова у поданні аудиторського висновку.

Друга категорія – це модифікований аудиторський висновок, він включає в собі:

- безумовно-позитивний висновок з пояснювальним параграфом,
- умовно-позитивний висновок,
- негативний висновок,
- відмова від висловлення думки.

Іншими словами, це всі висновки про фінансову звітність, у яких структура значною мірою не схожа на структуру безумовно-позитивного висновку. Відмінність зазвичай у тому що модифікаційний висновок має пояснювальний параграф, та параграф який впливає на думку аудитора.

Умовно-позитивна думка виникає тоді, коли аудитор розуміє що не можливо висловити безумовно-позитивну думку, але в той же час вплив не є настільки великим, щоб отримати відмову або негативну думку.

Відмова від висловлення думки виникає, якщо не можливо отримати достатньої кількості аудиторських доказів, і як наслідок не можна висловити конкретну думку про фінансовий звіт.

Негативна думка висловлюється виникає, коли вплив незгоди з приводу фінансових звітів настільки, що висловлення кращої думки не є адекватним.

На приватному сільськогосподарському підприємстві «Високе» було проведено аудиторську перевірку фінансової та бухгалтерської звітності, і на її основі можна зробити загальний умовно-позитивний висновок.

Процедури аудиту виконані згідно вимог МСА «Аудиторські докази» та отримали достатньо аудиторських доказів. У процесі аудиторських процедур виявили доречну та достовірну інформацію. У звітності достатньо розкрита інформація, що дозволяє користувачеві легко оцінити чи зможе суб'єкт господарювання продовжувати реалізовувати свої активи і погашати зобов'язання при звичайній операційній діяльності.

В цілому вся фінансова звітність в повній мірі достовірно відображає фінансовий стан ПП «Високе» станом на 1 січня 2020 року, а саме його фінансові результати, рух грошових коштів і зміни у власному капіталі за рік відповідають Міжнародним стандартам фінансової звітності. Відповідно до масштабу даного підприємства система бухгалтерського обліку відповідає його організаційній структурі. Фінансова звітність складена відповідно до облікової політики та на основі дійсних облікових оцінок. В цілому на приватному сільськогосподарському підприємстві «Високе» фінансові звіти не містять суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилок.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В результаті виконання дипломної роботи можна зробити наступні висновки:

1. Об'єктом дослідження є приватне сільськогосподарське підприємство «Високе». Підприємство є юридичною особою, створеною відповідно до чинного законодавства України. Управління діяльністю підприємства здійснює засновник, він же директор, та його заступники: фінансовий директор, головний бухгалтер, керуючий фермою. Підприємство має лінійно-функціональну організаційну структуру.

2. Основними видами продукції підприємства є: кукурудза, пшениця, соя, соняшник, ячмінь, кукурудза на силос, трави багаторічні, молоко та м'ясо. Рослинництво носить сезонний характер, що дозволяє проводити оплату матеріально-технічних ресурсів з відстрочкою платежу. Продукти тваринництва є постійними, кошти, отримані від продажу молока і м'яса, дозволяють здійснювати передоплату і оплату отриманих матеріалів і ресурсів.

3. На ПП «Високе» створено бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером. Здійснюють ведення бухгалтерського обліку, згідно принципів та методів, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Наказ про облікову політику є основним внутрішнім документом, який регламентує організацію бухгалтерського процесу і є обов'язковим для всіх працівників бухгалтерії. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться в автоматизованому вигляді з використанням комп'ютерної програми «1С: Підприємство». Інформація про господарські операції з основними узагальнюється в балансі.

4. Проаналізувавши основні показники виробничо-господарської діяльності ПП «Високе» за 2018 - 2020 роки, з'ясовано, що спостерігається збільшення як оборотних активів, так і необоротних активів. Зміни в активах і пасивах балансу ПП «Високе» свідчать про нестабільний розвиток підприємства. Збільшення власного капіталу, чистого доходу і прибутку вказують на збільшення масштабу підприємства, розширення сфери діяльності і зміцнення позицій на ринку. Динаміка коефіцієнтів рентабельності свідчить про зниження ефективності діяльності підприємства.

5. Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

6. Класифікація основних засобів здійснюється за наступними ознаками: за призначенням, належністю, відповідністю до зношення, цільовим призначенням, натурально-речовим складом. Для правильної організації обліку основних засобів, нарахування амортизації, складання статистичних звітів про склад і рух, аналізу використання, всі основні засоби ПП «Високе» об'єднані в однорідні групи наступним чином. За функціональним призначенням існують виробничі і невиробничі основні засоби. Виробничі – це основні засоби, які безпосередньо беруть участь у виробництві конкретного товару, надання певних робіт і послуг. Невиробничі основні засоби, не беруть безпосередньої участі у виробничому процесі, але є необхідною умовою створення процесу.

7. Методи оцінки основних засобів залежать від джерел їх надходження на підприємства. Відповідно до способів отримання, придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

8. Методом амортизації об'єкта основних засобів на ПП «Високе», є прямолінійний, вибраний був підприємством самостійно, з урахуванням очікуваного одержання економічних вигод від його використання.

9. Для контролю і відображення подій, пов'язаних з рухом основних засобів, зокрема надходженням, внутрішнім переміщенням і вибуттям основних засобів, підприємство формує типові форми первинних документів, в яких фіксуються всі господарські операції, що відбуваються.

10. Аналітичний облік основних засобів ведеться на ПП «Високе» за інвентарними об'єктами. Кожному інвентарному об'єкту присвоюється свій інвентарний номер, який відображають на об'єкті і вказують в первинних документах і регістрах обліку основних засобів.

11. Результати аналізу складу основних засобів ПП «Високе» свідчать, що у 2019 році в порівнянні з 2018 роком вартість будівель та споруд і машин та

обладнання залишилася незмінною. Вартість транспортних засобів, інструментів, приладів, інвентаря (меблів) збільшилась на 4526 тис. грн. Загальна вартість основних засобів збільшилась на 5108 тис. грн., завдяки зміні вартості машин та обладнання. У 2020 році в порівнянні з 2019 роком вартість будівель та споруд зменшилась на 85 тис. грн. Вартість машин та обладнання збільшилась на 3171 тис. грн., темп приросту 199%. Вартість транспортних засобів збільшилась на 2560 тис. грн. Інструменти, прилади, інвентар (меблів) залишилась незмінною. Загальна вартість основних засобів збільшилась на 5646 тис. грн., завдяки зміні вартості машин та обладнання.

12. Аналізуючи технічний стан основних засобів ПП «Високе» за 2018-2020 роки, виявлено, що оновлення основних засобів було достатньо відчутним: 40% - у 2018 році, 31% - у 2019 році, 52% - у 2020 році. Утилізація основних засобів на підприємстві незначна, а у звітний період її взагалі не було. Те ж саме відповідно відбулося з компенсацією за вибуття основних засобів.

11. Аналіз ефективності використання основних засобів ПП «Високе» протягом 2018-2020 роки свідчить про зменшення фондівіддачі, що свідчить про зниження ефективності використання основних засобів на підприємстві.

12. Методичні підходи до аудиту основних засобів на сільськогосподарському підприємстві «Високе» передбачають здійснення таких процедур:

- оцінка системи внутрішнього контролю операцій з основними засобами на підприємстві;
- складання програми аудиту;
- виконання аудиторських процедур у галузі аудиту;
- виявлення помилок та розробка рекомендацій щодо їх усунення.

13. На приватному сільськогосподарському підприємстві «Високе» проведено аудиторську перевірку фінансової та бухгалтерської звітності, в результаті чого зроблено умовно-позитивний висновок. Результати перевірки свідчать, що цілому вся фінансова звітність в повній мірі достовірно відображає фінансовий стан ПП «Високе» станом на 1 січня 2020 року, а саме його фінансові результати, рух грошових коштів і зміни у власному капіталі за рік відповідають Міжнародним стандартам фінансової звітності. Відповідно до масштабу даного

підприємства система бухгалтерського обліку відповідає його організаційній структурі. Фінансова звітність складена відповідно до облікової політики та на основі дійсних облікових оцінок. В цілому на приватному сільськогосподарському підприємстві «Високе» фінансові звіти не містять суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилок.

14. З метою удосконалення обліку на ПП «Високе» рекомендовано:

- розробити графік документообігу.
- впровадити ведення управлінського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/254к/96-врб> (дата звернення 18.12.2021).
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>(дата звернення 18.12.2021).
3. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>(дата звернення 18.12.2021).
4. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. N 3125-XII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>(дата звернення 18.12.2021).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>(дата звернення 18.12.2021).
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів України.URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html (дата звернення 18.12.2021).
7. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Інструкція від 30.11.99р. №291 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0893-99>(дата звернення 18.12.2021).
8. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: методичні рекомендації від 30.09.2003р. № 561 / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.buhgalteria.com.ua/News/561.html>(дата звернення 18.12.2021).
9. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Положення від 24.05.1995 № 88 356 / Міністерство фінансів України.URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>(дата звернення 18.12.2021).

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну України від 28.02.2013 р. № 336/22868 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>(дата звернення 18.12.2021).

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення 18.12.2021).

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: наказ Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. № 181 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>(дата звернення 18.12.2021).

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: наказ Мінфін України від 28.12.2000р. N 353 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01> (дата звернення 18.12.2021).

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: наказ Мінфін України від 07.11.2003 р. № 617 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>(дата звернення 18.12.2021).

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 16 «Основні засоби»: Наказ Ради з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку на 1 січня 2012 року / Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014(дата звернення 18.12.2021).

16. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30.11.2021).

17. Акімова Н.С. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.О. Говоруха, Л.О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с.

18. Акімова Н.С. Облік в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Н. С. Акімова., А.П. Грінько, О. В. Топоркова, Т. А. Наумова, Н. С. Ковалевська, Л. О. Кирильєва, В. В. Янчев. Х.: ХДУХТ, 2016. 288 с.

19. Аудит: методика і організація : навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 319 с.

20. Аудит: підручник (у двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. К. : Видавництво Ліра-К, 2019. 324 с.

21. Баранов В.В., Немченко Т.А. Оцінка можливостей лінійно-функціональної організаційної структури управління підприємством в ринкових умовах. URL:www.kntu.kr.ua/doc/zb_10_2/stat_10_2/09.doc2010 (дата звернення 18.04.2018).

22. Баранова А. О. Аудит: навчальний посібник / А.О. Баранова, Т.А. Наумова, А.І. Кашперська. Харків: ХДУХТ, 2017. 246 с.

23. Безверхий К.В. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування». М.Т. Теловата, В.П. Пантелеєв, К.В. Безверхий, О.О. Григорєвська, С.І. Ковач, О.А. Юрченко. К.: НАСОА, 2019. 506 с.

24. Бурлан С. А. Організація і методика аудиту : навч. посіб. / С. А. Бурлан, Н. О. Руденко. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.

25. Волохова І.С., Дубовик О.Ю., Слатвінська М.О. та ін. Податкова система: Навчальний посібник за ред. І.С. Волохової, О.Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.

26. Гончарук С.М. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник / [Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та інші]. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.

27. Гура Н.О. Бухгалтерський облік в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків: Навчальний посібник. 2-ге видання, доповнене та перероблене. К., 2020. 60с

28. Електронний аудит сучасна форма електронного контролю (світові тенденції та етапи запровадження) ≈ Electronic audit modern form of electronic control (global trends and stages of implementation): навч. посіб. / за заг. ред. Г. М.

Білецької. К: Алерта, 2018. 206 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 122).

29. Жадько К. С., Олійник Л. Ш., Семенюта В. В. Бухгалтерський фінансовий облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести : практикум. Дніпро : УМСФ, 2018. 100 с.

30. Задорожний З. В. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.

31. Зелікман В.Д., Ерьоміна О.Л., Безгодкова А.О. Облік у зарубіжних

32. Канцір І. А. Фінансовий облік: теоретичні та прикладні аспекти: навч. посіб. / , І. Є. Старко, М. М. Антонійчук ; Львів. техн.-екон. коледж Нац. ун-ту «Львів. політехніка». Львів : Растр-7, 2017. 292 с.

33. Ковальчук Т. Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. /Т. Г. Ковальчук. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 216 с.

34. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. /Козак Ю.Г., Савельєв Є.В., /Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 292 с.

35. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, Вена.: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.

36. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підруч. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

37. Кузнецова С. О. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник /за заг. ред. С. О. Кузнецова. Х. : Видавництво Іванченко І. С., 2019.

38. Кузнецова С. О., Чернікова І. Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами : навч. посіб. / С. О. Кузнецова, І. Б. Чернікова. Х. : Видавництво «Лідер», 2016. 318 с.

39. Кузь В.І. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І. Кузь, С.В. Кучер. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.

40. Курило Г. М. Звітність підприємств : навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / [В. П. Пантелеєв, О. А. Юрченко, Г. М. Курило, К. В. Безверхий ; за заг. редакцією д. е. н., проф. В. П. Пантелеєва]. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.

41. Куцик, П. О. Облік і звітність в оподаткуванні [Текст] : навч. посіб. / П. О. Куцик, О. А. Полянська. Львів : ЛТЕУ, 2017. 508 с.
42. Леня В.С. Облік у бюджетних установах : Навчальний посібник. / за ред. Леня В.С. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 560 с.
43. Лучко М. Р. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах : навч. посіб. /М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. 2016. 370 с.
44. Лучко М. Р. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності: навч.посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько, С. Р. Яцишин, Н. Г. Мельник. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 390 с.
45. Лучко М. Р., Яцишин С. Р. Консолідація фінансової звітності : Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. Р. Яцишин. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 282 с.
46. Макурін А.А.Теорія оподаткування : навч. посіб. [Електронний ресурс] / А.А. Макурін ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка».Дніпро : НТУ «ДП», 2018. 75 с. (дата звернення 14.12.2021).
47. Огійчук М. Ф. Організація і методика аудиту : навчальний посібник / М. Ф. Огійчук, К.О. Утенкова. – К. : Алерта, 2016. – 304 с
48. Пантелєєв В. П. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник / В. П. Пантелєєв. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. 280 с
49. Пархоменко В. М., Малюга Н. М. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. Київ: 2019. 120 с.
50. Пашкевич М.С. Незалежний аудиторський та внутрішньогосподарський контроль. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. у 2 ч. Ч.1. / М.С. Пашкевич, Н.Л. Шишкова ; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. Дніпро: НГУ, 2017.182 с.
51. Плаксієнка В.Я.Управлінський облік : навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / За ред.В. Я. Плаксієнка. Полтава : ПП «Астроя» 2018. 250 с.
52. Податкова система: навч. посіб. / уклад. Гречко А.В. К.: 2018. 171 с
53. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник / Н. Л. Правдюк, Л. В. Коваль, О. В. Коваль. Київ:, «Центр учбової літератури»., 2020. 647 с. (дата звернення 14.12.2021).

54. Приймак С. В. Фінансова звітність підприємств: навчально-методичний посібник / С. В. Приймак, М. Т. Костишина, Д. В. Долбнева. Львів: Ліга-Прес, 2016. 268 с.
55. Розіт Т. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт тощо; за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
56. Романів Є.М., С.В. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник / [Є.М. Романів, С.В. Приймак, С.М. Гончарук та інші]. Львів : ЛНУім. Івана Франка, 2017. 772 с.
57. Синькевич Н.І. Фінансовий аналіз: методичні рекомендації для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів / упоряд. Н.І. Синькевич., С.М. Співак. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2016. С.136.
58. Сіренко Н. М. С40 Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : курс лекцій / Н. М. Сіренко, І. В. Барішевська, Ю.О.Щербина. Миколаїв : МНАУ, 2016. 132 с.
59. Сіренко Н.М.Управлінський облік у схемах і таблицях. Навчальне видання. / Н.М. Сіренко, І. В. Барішевська/ Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв. 2018. 69 с.
60. Скоробогатова Н.Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2017. 248 с.
61. Слюсаренко В.Є., Колісник Г.М. Аудит: навчальний посібник (друге видання доповнене) / В.Є. Слюсаренко Г.М.Колісник. Ужгород: КП «Ужгородська міська друкарня». 2016. 456 с.
62. Станіславчук Н.О. Аналіз банківської діяльності / Укладач Н.О. Станіславчук. Умань.- Візаві, 2018 191 с.
63. Теловатої М.Т. Фінансовий облік 1 (у схемах і таблицях) Частина 1 : навч. посіб. / за заг. ред. М.Т. Теловатої. К: Інтердрук, 2019. 217 с.
64. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко. К. : Центр учбової літератури, 2016. 336 с. (дата звернення 14.12.2021).
65. Шара Є. Ю., Соколовська-Гонтаренко І. Є. Фінансовий облік II. Навчальний посібник. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.

66. Шпанковська Н. Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. [текст] : навч. посіб. / за ред. К. Ф. Ковальчука К. : «Центр учбової літератури», 2012. 328 с.

67. Артюх О. В. Нарахування амортизації основних засобів у податковому та бухгалтерському обліку. Вдосконалення результативності політики економічного зростання: теорія, організація та методика: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 11-12 листопада 2016 р.). У 2-х частинах. Київ: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2016. ч. 2. С. 28-32.

68. Велещук М.І. Облік і аудит основних засобів підприємства: методика та організація. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/17961/1/Велещукpdf> (дата звернення 12.10.2019).

69. Гавришко Н., Ярощук С. Аналіз ліквідності: проблеми узгодженості розрахунку показників. URL:<http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/15904/1/Аналіз%20ліквідності.pdf> (дата звернення 14.12.2021).

70. Гнатенко Є.П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві. Економічний аналіз. 2016, том 26. № 1. С. 99-105.

ДОДАТКИ

Додаток А.1
Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Загальними Зборами учасників
Приватного сільськогосподарського
підприємства «Високе»
№ 2/2018 від 13 квітня 2018 р.

СТАТУТ
ПРИВАТНОГО
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ВИСОКЕ»

код за ЄДРПОУ 05287868
(нова редакція)

Полтавська область
с. Високе
- 2018р. -

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВИСОКЕ» (надалі - Підприємство) є приватним підприємством, що діє на основі приватної власності фізичних осіб – Учасників (Засновників).

Учасниками (Засновниками) Підприємства є:

Громадянка України ДАРИЄНКО ОЛЬГА ВІКТОРИВНА, податковий номер 3017918048, паспорт серії КО № 612840, виданий Карлівським РВ УМВС України в Полтавській області, 28.07.2005 року, зареєстрована за адресою: 36023, місто Полтава, вул. Станіславського, будинок 10, кв. 297

Громадянка України УДОВИЧЕНКО КАТЕРИНА ГРИГОРІВНА, податковий номер 3123104747, паспорт серії МЕ № 946914, виданий Голосіївським РУ ГУМВС України в м.Київі 10.11.2009 року, зареєстрована за адресою: 03169, м. Київ, Солом'янський район, вул. Новомічуринська, будинок 10.

2. ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Підприємство діє на підставі та у повній відповідності до Цивільного та Господарського Кодексів України, інших чинних законодавчих та нормативних актів України, а також цього Статуту.

2.2. Підприємство є юридичною особою за законодавством України із правами юридичної особи, виступає самостійним господарюючим суб'єктом, володіє відокремленим майном, від свого імені набуває майнові та особисті немайнові права і несе визначені обов'язки, виступає в суді, господарському, адміністративному та третейському суді від свого імені, здійснює виробничу, комерційну, посередницьку та іншу господарську діяльність, що не суперечить чинному законодавству і цьому Статуту з метою одержання прибутку.

2.3. Підприємство має самостійний баланс, поточний та інші (в тому числі і валютні) рахунки в установах банків, а також власні печатки та штампи з логотипом, бланки зі своєю назвою, товарні знаки та інші реквізити.

2.4. Підприємство набуває прав юридичної особи з дня його державної реєстрації, яка здійснюється відповідно до законодавства України. Діяльність Підприємства будується на комерційних засадах при повному дотриманні принципу законності.

2.5. Підприємство є власником майна, що йому належить. Підприємство здійснює відповідно до чинного законодавства володіння, користування і розпорядження майном, що є в його власності згідно з метою своєї статутної діяльності. Підприємство самостійно відповідає по своїх зобов'язаннях всім своїм майном, на яке у відповідності з чинним законодавством може бути звернене стягнення.

2.6. Підприємство не відповідає за зобов'язаннями держави, так само як і держава не відповідає за зобов'язаннями Підприємства. Підприємство не відповідає за зобов'язаннями Засновників (Власників) Підприємства. Засновники (Власники) відповідають за зобов'язаннями Підприємства в межах їх вкладів до Статутного капіталу і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості своїх вкладів.

2.7. Майно та активи Підприємства, а також майно, надане Підприємству в користування, не підлягають націоналізації, конфіскації чи іншому вилученню за винятком випадків, передбачених законодавством України.

2.8. За родом своєї діяльності для досягнення цілей та виконання задач Підприємство є учасником зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Підприємство у встановленому порядку бере участь у зовнішньоекономічній діяльності і здійснює експортно-імпортні операції, включаючи товарообмін, бартерні, посередницькі та інші операції.

2.9. Підприємство має право від свого імені укладати угоди купівлі-продажу, міни, дарування, оренди, будь-якого відчуження рухомого та нерухомого майна, безоплатного користування майном, інші угоди, що не суперечать законодавству України, списувати з балансу належні Підприємству будинки, споруди, устаткування, транспортні засоби, інвентар інші матеріальні цінності, користуватися банківським кредитом на договірних засадах, набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки. Майнові права Підприємства підлягають захисту у відповідності з положеннями чинного законодавства України.

2.10. Підприємство може бути учасником інших приватних підприємств та господарських товариств, створювати спільні, малі підприємства, засновувати дочірні підприємства з правом юридичної особи, а також відкривати філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи без права юридичних осіб, як на території України, так і за її межами, затверджувати статuti дочірніх підприємств, а також положення про філії, представництва та інші відокремлені підрозділи.

2.11. Підприємство на добровільних засадах вправі входити до складу різних союзів, асоціацій, корпорацій, консорціумів, концернів та інших об'єднань підприємств з метою підвищення ефективності виробничої, посередницької та іншої господарської діяльності.

2.12. Підприємство має право реалізовувати свою продукцію, майно, а також надавати свої послуги за цінами, що самостійно встановлюються Підприємством на договірній основі, а у випадках, передбачених законодавством України, за державними цінами і тарифами.

2.13. Філії, представництва й інші відокремлені підрозділи діють на підставі положень про них. Положення про філії, представництва та інші відокремлені підрозділи затверджуються Власником Підприємства. Керівник філії, представництва чи іншого відособленого підрозділу діє на підставі довіреності, що видається Підприємством. Філії, представництва й інші відокремлені підрозділи Підприємства не є юридичними особами і діють від імені Підприємства.

2.14. Підприємство має право залучати для роботи українських та іноземних спеціалістів, самостійно визначати форми, системи, розміри та види оплати праці й інших видів доходів осіб, що працюють по найму згідно з чинним законодавством України. Трудовий колектив Підприємства складають усі громадяни, що мають з ним трудові відносини. Виробничі і трудові відносини, у тому числі питання наймання і звільнення, режиму праці і

Додаток А.3

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

відпочинку, оплати праці працівників Підприємства, гарантій і компенсацій, регулюються чинним законодавством України, цим Статутом, а також контрактом (у випадку його укладення). Права трудового колективу Підприємства й обов'язки Підприємства щодо трудового колективу регулюються чинним законодавством України. Підприємство має право відряджати по території України і за її межі працівників Підприємства й інших організацій; організувати тимчасові підрядні колективи з числа працівників Підприємства й інших громадян для виконання конкретних робіт на умовах договору підряду.

2.15. Підприємство має право вчиняти інші дії, не заборонені чинним законодавством України.

3. МЕТА ТА ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Підприємство створюється з метою організації комерційної, консультативної, виробничо-господарської, наукової та іншої діяльності, спрямованої на: здійснення й одержання прибутку, надання послуг, виробництво промислової продукції і товарів сільського господарства, їх реалізації та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

3.2. До предмету діяльності Підприємство відноситься:

Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг:

- Вирощування однорічних і дворічних культур;
- Вирощування багаторічних культур;
- Відтворення рослин;
- Тваринництво;
- Змішане сільське господарство;
- Допоміжна діяльність у сільському господарстві та післяурожайна діяльність.

Лісове господарство та лісозаготівлі:

- Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві;
- Лісозаготівлі;
- Збирання дикорослих недеревних продуктів;

Рибне господарство :

- Рибальство ;
- Рибництво (аквакультура).

Виробництво харчових продуктів :

- Виробництво м'яса та м'ясних продуктів ;
- Перероблення та консервування риби, ракоподібних і моллюсків;
- Перероблення та консервування фруктів і овочів ;
- Виробництво олії та тваринних жирів ;
- Виробництво молочних продуктів ;
- Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалів крохмальних продуктів ;
- Виробництво хліба, хлібобулочних і борошнених виробів ;
- Виробництво інших харчових продуктів ;
- Виробництво готових кормів для тварин.

Виробництво напоїв.

Виробництво тютюнових виробів.

Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації:

- Поліграфічна діяльність і надання пов'язаних із нею послуг ;
- Тиражування звуко-, відеозаписів і програмного забезпечення.

Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції :

- Виробництво основної хімічної продукції, добрив і азотних сполук, пластмас і синтетичного каучуку в первинних формах ;
- Виробництво пестицидів та іншої агрохімічної продукції ;
- Виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик ;
- Виробництво мила та мийних засобів. Засобів для чищення та полірування, парфумних і косметичних засобів.

Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів:

- Виробництво основних фармацевтичних продуктів;
- Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів.

Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції:

- Виробництво вогнетривких виробів;
- Виробництво будівельних матеріалів із глини;
- Виробництво цементу, вапна та гіпсових сумішей;
- Виготовлення виробів із бетону, гіпсу та цементу;
- Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю;
- Виробництво абразивних виробів і неметалевих мінеральних виробів, и. в. і. у.

Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування:

- Виробництво будівельних металевих конструкцій і виробів;
- Виробництво металевих баків, резервуарів і контейнерів;

Додаток А.4

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

- Виробництво парових котлів, крім котлів центрального опалення;
- Оброблення металів та нанесення покриття на метали; механічне оброблення металевих виробів;
- Виробництво інших готових металевих виробів;
- Виробництво машин і устаткування, н. в. і. у. :**
- Виробництво машин і устаткування загального призначення ;
- Виробництво інших машин і устаткування загального призначення;
- Виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства ;
- Виробництво металообробних машин і верстатів ;
- Виробництво інших машин і устаткування спеціального призначення;
- Виробництво автотransпортних засобів, причепів і напівпричепів:**
- Виробництво автотransпортних засобів;
- Виробництво кузовів для автотransпортних засобів, причепів і напівпричепів;
- Виробництво вузлів, деталей і приладдя для автотransпортних засобів;
- Виробництво меблів.**
- Виробництво іншої продукції:**
- Виробництво ювелірних виробів, біжутерії та подібних виробів;
- Виробництво музичних інструментів;
- Виробництво спортивних товарів;
- Виробництво ігор та іграшок;
- Виробництво медичних і стоматологічних інструментів і матеріалів;
- Виробництво продукції, н. в. і. у.
- Ремонт і монтаж машин і устаткування:**
- Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів, машин і устаткування;
- Установлення та монтаж машин і устаткування;
- Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря:**
- Виробництво, передача та розподілення електроенергії;
- Виробництво газу; розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи;
- Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря;
- Забір, очищення та постачання води.**
- Каналізація, відведення й очищення стічних вод.**
- Збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів:**
- Каналізація, відведення й очищення стічних вод;
- Збирання відходів;
- Оброблення та видалення відходів;
- Відновлення матеріалів;
- Інша діяльність щодо поводження з відходами;
- Інша діяльність щодо поводження з відходами.
- Будівництво будівель:**
- Організація будівництва будівель;
- Будівництво житлових і нежитлових будівель.
- Будівництво споруд:**
- Будівництво доріг і залізниць;
- Будівництво комунікацій;
- Будівництво інших споруд.
- Спеціалізовані будівельні роботи:**
- Знесення та підготовчі роботи на будівельному майданчику;
- Електромонтажні, водопровідні та інші будівельно-монтажні роботи;
- Роботи із завершення будівництва;
- Інші спеціалізовані будівельні роботи.
- Оптова та роздрібна торгівля автотransпортними засобами та мотоциклами, їх ремонт:**
- Торгівля автотransпортними засобами;
- Технічне обслуговування та ремонт автотransпортних засобів;
- Торгівля деталями та приладдя для автотransпортних засобів;
- Торгівля мотоциклами, деталями та приладдя до них, технічне обслуговування і ремонт мотоциклів.
- Оптова торгівля, крім торгівлі автотransпортними засобами та мотоциклами:**
- Оптова торгівля за винагороду чи на основі контракту;
- Оптова торгівля сільськогосподарською сировиною та живими тваринами;
- Оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- Оптова торгівля товарами господарського призначення;
- Оптова торгівля інформаційним і комунікаційним устаткуванням;
- Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням;
- Інші види спеціалізованої оптової торгівлі:**
- Неспеціалізована оптова торгівля.

Додаток А.5

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

Роздрібна торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами:

- Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами в спеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля пальним;
- Роздрібна торгівля інформаційним і комунікаційним устаткуванням у спеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля іншими товарами господарського призначення в спеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля товарами культурного призначення та товарами для відпочинку в спеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля іншими товарами в спеціалізованих магазинах;
- Роздрібна торгівля з лотків і на ринках;
- Роздрібна торгівля поза магазинами.

Наземний і трубопровідний транспорт:

- Інший пасажирський наземний транспорт.
- Вантажний автомобільний транспорт, надання послуг перевезення речей.**
- Складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту.**

Допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Поштова та кур'єрська діяльність:

- Інша поштова та кур'єрська діяльність.

Тимчасове розміщення:

- Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщення;
- Діяльність засобів розміщення на період відпустки та іншого тимчасового проживання;
- Надання місць кемпінгами та стоянками для житлових автофургонів і причепів;
- Діяльність інших засобів тимчасового розміщення.

Діяльність із забезпечення стравами та напоями:

- Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування;
- Постачання готових страв;
- Обслуговування напоями.

Видавнича діяльність:

- Видання книг, періодичних видань та інша видавнича діяльність;
- Видання програмного забезпечення.

Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм, видання звукозаписів:

- Виробництво кіно- та відеофільмів, телевізійних програм;
- Видання звукозаписів.

Діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення:

- Діяльність у сфері радіомовлення;
- Діяльність у сфері телевізійного мовлення.

Телекомунікації (електрозв'язок):

- Діяльність у сфері проводового електрозв'язку;
- Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку;
- Діяльність у сфері супутникового електрозв'язку;
- Інша діяльність у сфері електрозв'язку.

Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність:

- Комп'ютерне програмування, консультування та пов'язана з ними діяльність.

Надання інформаційних послуг:

- Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність; веб-портали;
- Надання інших інформаційних послуг.

Надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення:

- Грошове посередництво;
- Діяльність холдингових компаній;
- Трасти, фонди та подібні фінансові суб'єкти;
- Надання інших фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення.

Допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування:

- Допоміжна діяльність у сфері фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення.

Операції з нерухомим майном:

- Купівля та продаж власного нерухомого майна;
- Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- Операції з нерухомим майном за винагороду або на основі контракту.

Діяльність у сфері права.

- Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування.

Додаток А.6

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

- Діяльність головних управлінь (хед-офісів); консультування з питань керування.
Консультування з питань керування.
Діяльність у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- Технічні випробування та дослідження.
Наукові дослідження та розробки:
- Дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук;
- Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук.
Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку:
- Рекламна діяльність.
- Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки.
Оренда, прокат і лізинг:
- Надання в оренду автотранспортних засобів;
- Прокат побутових виробів і предметів особистого вжитку;
- Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів.
Діяльність туристичних агентств, туристичних операторів, надання інших послуг бронювання та пов'язана з цим діяльність:
- Діяльність туристичних агентств і туристичних операторів;
- Надання інших послуг бронювання та пов'язана з цим діяльність.
Обслуговування будинків і територій:
- Комплексне обслуговування об'єктів;
- Діяльність із прибирання;
- Надання ландшафтних послуг.
Адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні комерційні послуги:
- Адміністративна та допоміжна офісна діяльність;
- Діяльність телефонних центрів;
- Організування конгресів і торговельних виставок;
- Надання допоміжних комерційних послуг, н. в. і. у.
Ремонт комп'ютерів, побутових виробів і предметів особистого вжитку:
- Ремонт комп'ютерів і обладнання зв'язку;
- Ремонт побутових виробів і предметів особистого вжитку.
Зовнішньоекономічна діяльність:
- зовнішньоекономічна діяльність може здійснюватись в усіх перелічених вище напрямках діяльності, з дотриманням вимог Статуту та законодавства.
- 3.3. Всі види діяльності, які згідно з чинним законодавством України потребують спеціальних дозволів чи ліцензій, можуть здійснюватися після їх отримання.
- 3.4. Підприємство може займатися будь-якою підприємницькою діяльністю, яка не суперечить чинному законодавству України, після внесення відповідних змін та доповнень до Статуту у встановленому порядку.

4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

- 4.1. Учасники Підприємства рівні в своїх правах та обов'язках.
- 4.2. За згодою всіх Учасників до складу Учасників можуть бути прийняті інші українські та іноземні юридичні та фізичні особи, які прирівнюються в своєму статусі до Учасників.
- 4.3. Учасники мають право:
- 4.3.1. Брати участь в управлінні Підприємством у порядку, передбаченому цим Статутом Товариства;
- 4.3.2. Брати участь в розподілі прибутку Підприємства в обсязі та формах, передбачених цим Статутом;
- 4.3.3. Приймати рішення про зміни Статутного капіталу Товариства;
- 4.3.4. Одержувати інформацію стосовно діяльності Підприємства, стану його майна, фінансового положення, прибутків та збитків. На вимогу Учасника Підприємство зобов'язане надавати йому для ознайомлення річні баланси, звіти Товариства про його діяльність, протоколи Загальних зборів учасників;
- 4.3.5. Вносити пропозиції на розгляд Загальних зборів учасників та інших органів Підприємства, брати участь в обговоренні цих пропозицій;
- 4.3.6. Одержувати в першочерговому порядку продукцію (роботи, послуги), яку виробляє Підприємство;
- 4.3.7. Вийти в установленому порядку з Підприємства;
- 4.3.8. Користуватись всіма соціальними послугами та пільгами, що надаються працівникам Підприємства.
- 4.3.9. Використовувати інші права, передбачені Статутом та чинним законодавством.
- 4.4. Учасники зобов'язані:
- 4.4.1. Виконувати своєчасно і в повному обсязі прийняті на себе обов'язки перед Підприємством, у тому числі і пов'язані з майновою участю, а також вносити вклади до Статутного капіталу Товариства в порядку, передбаченому цим Статутом Підприємства;
- 4.4.2. Додержуватися установчих документів Підприємства і виконувати рішення Загальних зборів учасників та інших органів управління Підприємства;

4.4.3. Не розголошувати інформацію про діяльність Підприємства та інших Учасників, яка носить конфіденційний характер або є предметом комерційної таємниці. У випадку порушення цієї умови, Учасники несуть відповідальність згідно з чинним законодавством, а також внутрішніми документами Підприємства, які регулюють порядок відповідальності за розголошення або дії, що призвели до розголошення комерційної таємниці та іншої інформації конфіденційного характеру;

4.4.4. Утримуватися від дій, які можуть заподіяти шкоду господарській діяльності або діловій репутації Підприємства та інших Учасників;

4.4.5. Нести інші обов'язки, передбачені чинним законодавством України та установчими документами Підприємства.

4.5. Внесення вкладу може проводитися у грошовій формі, а також шляхом передачі у власність Підприємства будівель, споруд, обладнання, сировини та інших матеріальних цінностей, цінних паперів, передачі права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будівлями, спорудами, обладнанням, а також іншими майновими правами.

5. ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА З ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Учасник, який систематично не виконує чи неналежним чином виконує обов'язки, або перешкоджає своїми діями досягненню цілей Підприємства, може бути виключений із Підприємства на підставі рішення, за яке проголосували учасники, що володіють у сукупності більш як 50% загальної кількості голосів учасників Підприємства.

5.2. При вирішенні питання про виключення Учасника з Підприємства, такий Учасник не бере участі в голосуванні.

6. ПЕРЕХІД ЧАСТКИ УЧАСНИКА ДО ІНШОЇ ОСОБИ, ВИХІД УЧАСНИКА З ПІДПРИЄМСТВА

6.1. Учасник має право продати чи іншим чином відступити свою частку /лі частину/ одному чи кільком Учасникам, а також третім особам. При цьому Учасники користуються пріоритетним правом отримання частки /лі частини/ пропорційно до їх часткової участі в Статутному капіталі Підприємства.

6.2. Частка Учасника Підприємства може бути відчужена до повної її сплати лише у тій частині, в якій її уже сплачено.

6.3. При передачі частки /лі частини/ третій особі здійснюється одночасний перехід до неї сукупності прав та обов'язків, що належали Учаснику, який вибув із Підприємства.

6.4. Частка у Статутному капіталі Підприємства переходить до спадкоємця фізичної особи або правонаступника юридичної особи – Учасника Підприємства. правонаступники (спадкоємці) мають переважне право вступу до Підприємства. Розрахунки із спадкоємцями (правонаступниками) Учасника, які не вступили до Підприємства, здійснюються відповідно до чинного законодавства України.

6.5. Частка Учасників після повного внесення ним внеску може бути набута самим Підприємством. В цьому випадку воно зобов'язане реалізувати її іншим Учасникам чи третім особам в строк не більший одного року. Протягом цього періоду розподіл прибутку, а також голосування та визначення кворуму на Зборах, здійснюється без врахування набутої Підприємством частки.

6.6. Будь-хто з Учасників має право в односторонньому порядку відмовитися від участі в цьому Підприємстві, але не раніше ніж через два тижні (14 календарних днів) з дати повідомлення всіх Учасників про свої наміри.

6.7. У випадку виходу Учасника зі складу Учасників Підприємства, або виключення його зі складу Учасників, такий Учасник має право на повернення свого вкладу до Статутного капіталу в порядку та на умовах, визначених Загальними зборами учасників Підприємства.

6.8. На вимогу Учасника та за згодою Загальних зборів учасників, внесок такого Учасника повністю або частково може бути повернений в натуральній формі. Вибуття із Підприємства не звільняє Учасника від раніше прийнятих по відношенню до Підприємства зобов'язань і не припиняє зобов'язань, що виникли раніше перед таким Учасником.

7. ПРАВА ПІДПРИЄМСТВА

7.1. Для виконання Статутних завдань Підприємство має право:

7.1.1. Продавати і передавати іншим підприємствам, організаціям, установам та громадянам, набувати і одержувати від них, здавати і брати в оренду (лізинг), надавати і отримувати безоплатно, в тимчасове користування або в позику будинки, квартири, споруди, транспортні засоби, земельні ділянки та інші матеріальні цінності, а також списувати їх з балансу, передавати з балансу на баланс.

7.1.2. Укладати договори та інші угоди від власного імені.

7.1.3. Виступати засновником чи співзасновником підприємств, господарських товариств будь-яких форм власності, різноманітних об'єднань, фондів і громадських організацій, спільних підприємств з іноземними юридичними та фізичними особами на території України та за її межами.

7.1.4. Здійснювати підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації робітників та спеціалістів.

7.1.5. Направляти у відрядження в Україні та за її межі працівників Підприємства.

7.1.6. Створювати постійні та тимчасові колективи для виконання статутних завдань, залучати українських і іноземних фахівців, затверджувати штати Підприємства, його структурних підрозділів, системи та розміри оплати робіт.

Додаток А.8

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

7.1.7. Розміщувати кошти в акції, облигації та інші цінні папери, що знаходяться в обігу, проводити операції на товарних та інших біржах.

7.1.8. Самостійно планувати свою виробничо-господарську та іншу діяльність, а також соціальний розвиток трудового колективу Підприємства.

7.1.9. Відкривати в банківських установах рахунки в національній та іноземних валютах для розрахункових операцій як за місцем свого знаходження, так і в місцях знаходження філій та представництв. Підприємство самостійно вибирає банківські установи для здійснення кредитно-розрахункових операцій.

7.1.10. Застосовувати систему контрактів при наймі працівників на роботу.

7.1.11. Інші права, які випливають з норм чинного законодавства відповідно до мети та цілей Підприємства.

8. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА, РОЗМІР ТА ПОРЯДОК УТВОРЕННЯ

8.1. Для забезпечення діяльності Підприємства, за рахунок внесків Учасників (Засновників) створюється Статутний капітал у розмірі 2000 (два тисячі) гривень 00 коп.

8.1.1. Статутний капітал розподіляється між Учасниками (Засновниками) таким чином:

Громадянка України ДАРИЄНКО ОЛЬГА ВІКТОРІВНА - 1000 (одна тисяча) гривень 00 копійок, що складає 50% статутного капіталу або 50 голосів на Загальних зборах засновників (учасників);

Громадянка України УДОВИЧЕНКО КАТЕРИНА ГРИГОРІВНА - 1000 (одна тисяча) гривень 00 копійок, що складає 50% статутного капіталу або 50 голосів на Загальних зборах засновників (учасників);

8.2. Для вирішення статутних завдань Підприємство має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір Статутного капіталу в порядку, передбаченому чинним законодавством та цим Статутом. Збільшення Статутного капіталу Підприємства може здійснюватись лише після внесення всіма Учасниками (Засновниками) своїх вкладів в повному обсязі. Порядок внесення додаткових вкладів встановлюється законом і цим статутом.

8.3. Вкладом Учасника можуть бути всі види майнових та інтелектуальних цінностей згідно з Законодавством України. Учасники можуть здійснювати свій вклад до Статутного капіталу у вигляді грошових коштів, матеріальних, нематеріальних цінностей, майнових прав, в тому числі на інтелектуальну власність, іншим майном, яке може бути передане в якості вкладу до Статутного капіталу Підприємства відповідно до чинного законодавства України.

8.4. Негрошовий вклад Учасників має бути оцінений в гривнях. У разі виникнення суперечки щодо оцінки негрошового внеску, суперечка вирішується згідно з цим Статутом та діючим законодавством.

8.5. Внесення змін у Статутному капіталі Підприємства здійснюється за рішенням Загальних Зборів Учасників (Засновників) Підприємства, з врахуванням обмежень, встановлених Законом та цим Статутом. Рішення про зменшення статутного капіталу Підприємства надсилається поштовим відправленням всім кредиторам Підприємства не пізніше триденного строку з дня його прийняття.

8.6. Рішення про зміну розміру Статутного капіталу Підприємства підлягає відображенню в установчих документах Підприємства; при цьому такі зміни підлягають державній реєстрації (поряд з іншими змінами та доповненнями до установчих документів) в порядку, встановленому чинним законодавством України. Рішення про зміну розміру Статутного капіталу Підприємства вступає в силу в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

8.7. Статутний капітал Підприємство формує протягом одного року з моменту державної реєстрації Статуту Підприємства.

9. СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Структура Підприємства формується на принципах єдиного господарського механізму з поділом по дільницях, цехах, відділах або інших відокремлених підрозділах, надалі за текстом – "Структурні підрозділи", які створюються Підприємством в залежності від напрямів його діяльності та обсягів робіт.

9.2. Структурні підрозділи Підприємства не є юридичними особами і в своїй діяльності керуються Положеннями, які затверджуються Директором Підприємства. В окремих випадках структурні підрозділи Підприємства можуть наділятися основними та обіговими коштами за рахунок Підприємства та мати відокремлені баланси, що організаційно входять до загального балансу Підприємства.

9.3. Підприємства відповідає за зобов'язаннями Структурних підрозділів.

10. ВЛАСНІСТЬ, МАЙНО І ДОХОДИ ТОВАРИСТВА

10.1. Підприємство є власником майна, наданого Учасниками, продукції, виробленої в результаті господарської діяльності, отриманих доходів, а також іншого майна, придбаного ним з інших підстав, передбачених чинним законодавством.

10.2. Майно Підприємства складають основні фонди, обігові кошти, а також інші цінності, вартість яких відображена в самостійному балансі.

10.3. Джерелами формування майна Підприємства є:

10.3.1. Грошові і матеріальні внески Учасників, як вклад до Статутного капіталу;

10.3.2. Прибуток, одержаний від господарської діяльності;

10.3.3. Кредити банківських установ та інших кредиторів;

10.3.4. Безоплатні або благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств, громадян;

10.3.5. Капітальні вкладення та дотації з бюджету;

10.3.6. Придбання майна іншого підприємства, організації;

10.3.7. Інші джерела, не заборонені чинним законодавством.

Додаток А.9

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

10.4. Підприємство несе відповідальність по зобов'язаннях всім належним йому на праві власності майном. Товариство не несе відповідальність по зобов'язаннях Учасників.

10.5. Учасники несуть майнову відповідальність по зобов'язаннях Підприємства в межах належних їм вкладів.

10.6. Кожному Учаснику, після повного внесення вкладу, має бути видане свідоцтво Підприємства, яке не відноситься до категорії цінних паперів.

10.7. Учасники Підприємства не мають відокремлених прав на окремі об'єкти та майно Підприємства, у тому числі на об'єкти та майно, внесені Учасниками як вклад до Статутного капіталу.

10.8. Прибутком Підприємства, після сплати податків до державного бюджету та інших обов'язкових платежів згідно з чинним законодавством, Товариство розпоряджається самостійно.

10.9. У Підприємстві створюється Резервний фонд в розмірі 25% від Статутного капіталу. Розмір щорічних відрахувань до Резервного фонду становить 5% від чистого прибутку Підприємства. Кошти Резервного фонду знаходяться у повному розпорядженні Товариства і призначені для покриття можливих збитків. Якщо коштів Резервного фонду недостатньо, то Учасники приймають рішення про джерела їх покриття.

10.10. Крім того, у Підприємства можуть бути створені:

10.10.1. Фонд прибутку, що розподіляється;

10.10.2. Фонд виробничого розвитку;

10.10.3. Фонд соціального забезпечення;

10.10.4. Фонд участі персоналу в прибутках Підприємства;

10.10.5. Інші фонди.

Порядок їх утворення та використання визначається положеннями про них, які затверджуються рішенням Загальних зборів Учасників.

10.11. Підприємству можуть належати будівлі, споруди, машини, устаткування, транспортні засоби, цінні папери, інформація, наукові, конструкторські, технологічні розробки, інше майно та права на майно, в тому числі права на інтелектуальну власність.

10.12. Майно Підприємства підлягає страхуванню за рішенням Загальних зборів Учасників.

11. ПРИБУТКИ ТА ПОКРИТТЯ ЗБИТКІВ ПІДПРИЄМСТВА

11.1. Прибуток, що залишився у Підприємстві після сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів та державних цільових фондів, проведення розрахунків з кредиторами та відрахувань до фондів Підприємства, розподіляється між Учасниками пропорційно розміру внеску кожного з них в Статутний капітал Підприємства.

11.2. Збитки, що виникають в процесі діяльності Підприємства, відшкодовуються за рахунок коштів резервного фонду Підприємства.

12. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ

12.1. Органами управління та контролю Підприємства є:

12.1.1. Загальні збори Учасників;

12.1.2. Директор;

12.1.3. Ревізійна комісія.

12.2. За рішенням Загальних зборів Учасників функції фінансового контролю і ревізії господарської діяльності Підприємства можуть бути передані на договірній основі аудиторській організації.

13. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ

13.1. Вищим органом Підприємства є Загальні збори Учасників. Загальні збори Учасників складаються із Учасників, або призначених ними представників.

13.2. Представники Учасників - юридичних осіб діють на основі доручення, виданого відповідним Учасником.

13.3. Представником Учасника - фізичної особи може бути особа, що діє на підставі доручення фізичної особи-Учасника.

13.4. Представники можуть бути призначені на визначений строк. Доручення на представництво Учасника та голосування від його імені повинно бути зареєстроване Директором. Учасник вправі в будь-який час замінити свого представника в органах управління Підприємства, сповістивши про це Директора у письмовій формі шляхом звернення до початку Зборів. Якщо Учасник не може бути присутнім, не видасть доручення чи відкличе існуюче, то він вважається таким, що не брав участі в голосуванні.

13.5. На Загальних зборах Учасників обирають Голову перед початком кожного засідання з числа присутніх учасників чи їх представників. Загальні збори Учасників приймають рішення на своїх засіданнях. Рішення Загальних зборів Учасників можуть бути прийняті шляхом письмового опитування з будь-якого питання.

13.6. Дата і місце проведення Загальних зборів Учасників та порядок денний повідомляється письмово всім Учасникам не пізніше ніж за тридцять днів до дати початку Зборів. На засіданнях ведуться протоколи, які підписуються головою і всіма присутніми Учасниками. В голосуванні приймають участь тільки Учасники /їх представники/. Рішення на Загальних зборах Учасників приймаються простою більшістю голосів присутніх Учасників. Кількість голосів кожного із Учасників визначається у відповідності з розміром часткової участі в Статутному капіталі Підприємства за принципом: одна частка - один голос.

- 13.7. Загальні збори Учасників вважаються повноважними, якщо на їх засіданні присутні Учасники /представники Учасників/, що володіють у сукупності більш як 50% голосів.
- 13.8. Загальні збори Учасників можуть бути звичайними і позачерговими.
- 13.8.1. Загальні збори Учасників скликаються не рідше двох разів на рік для розгляду та затвердження річного звіту і балансу Підприємства, визначення основних напрямків діяльності, розподілу прибутку та інших питань, що віднесені до компетенції Загальних зборів Учасників.
- 13.8.2. Якщо присутні на Загальних зборах Учасників в сукупності складають менше 50% плюс 1 голос, то оголошуються повторні Збори не пізніше, ніж через 30 днів після Зборів, що не відбулися.
- 13.8.3. Позачергові Загальні збори Учасників скликаються:
- 13.8.3.1. Директором Підприємства для вирішення справ, потребуючих негайного розгляду;
- 13.8.3.2. за пропозицією Ревізійної комісії;
- 13.8.3.3. за пропозицією Учасників, що мають в сукупності більше 20% голосів.
- 13.8.4. позачергові Загальні збори Учасників скликаються в строк, не пізніше 25 днів після наданої пропозиції.
- 13.9. До компетенції Загальних зборів Учасників належать питання:
- 13.9.1. внесення змін до Статуту Підприємства, у тому числі зміна розміру його Статутного капіталу;
- 13.9.2. визначення основних напрямків діяльності Підприємства, затвердження його планів та звітів про їх виконання;
- 13.9.3. виключення Учасника з Підприємства;
- 13.9.4. визначення форм контролю за діяльністю виконавчого органу, створення та визначення повноважень відповідних контрольних органів;
- 13.9.5. утворення і відкликання виконавчого та інших органів Підприємства;
- 13.9.6. встановлення розміру, форми і порядку внесення учасниками додаткових вкладів;
- 13.9.7. створення, реорганізація та ліквідація дочірніх підприємств, філій та представництв, затвердження їх статутів та положень;
- 13.9.8. винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб органів управління Підприємства;
- 13.9.9. затвердження правил процедури та інших внутрішніх документів товариства, визначення організаційної структури Підприємства;
- 13.9.10. визначення умов оплати праці посадових осіб Підприємства, його дочірніх підприємств, філій та представництв;
- 13.9.11. затвердження річних результатів діяльності товариства, включаючи його дочірні підприємства, затвердження звітів і висновків ревізійної комісії, порядку розподілу прибутку, строку та порядку виплати частки прибутку (дивідендів), визначення порядку покриття збитків;
- 13.9.12. про передачу часток /їх частин/ Учасника іншим Учасникам чи третім особам;
- 13.9.13. вирішення питання про придбання Підприємства частки Учасника;
- 13.9.14. залучення Підприємства кредитів;
- 13.9.15. прийняття рішення про припинення діяльності Підприємства, призначення ліквідаційної комісії, затвердження ліквідаційного балансу;
- 13.9.16. прийняття рішення про обрання уповноваженої особи Підприємства для представлення інтересів учасників у випадках, передбачених законом.
- 13.10. Питання зазначені в п.п. 13.9.1, 13.9.2., 13.9.3., 13.9.7., 13.9.5., 13.9.11., 13.9.13., 13.9.15., 13.9.16., відносяться до виключної компетенції Загальних зборів Учасників і не можуть бути передані ними для вирішення виконавчому органу Підприємства.
- 13.11. Рішення по п.п. 13.9.1, 13.9.2, 13.9.3. вважаються прийнятими, якщо за нього проголосують учасники, що володіють у сукупності більш як 50 % загальної кількості голосів учасників Підприємства. З решти питань рішення приймаються простою більшістю голосів.
- 13.12. Загальні збори Учасників можуть винести рішення про передачу частини належних їм повноважень до компетенції виконавчого органу товариства, крім питань виключної компетенції Загальних зборів Учасників.
- 13.13. Питання, не врегульовані цим Статутом, вирішуються у відповідності з чинним законодавством.

14. ДИРЕКТОР

- 14.1. Директор, при його відсутності заступник директора - виконавчий орган Підприємства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю згідно компетенції, та діє в відповідності з чинним законодавством.
- 14.2. Директор призначається і звільняється від посади Загальними зборами Учасників Підприємства.
- 14.3. Директор організує роботу Підприємства і несе персональну відповідальність за його діяльність.
- 14.4. Директор в межах своєї компетенції, має право без довіреності вчинювати від імені Підприємства будь-які юридичні акти, в тому числі правочини. Виконавчо-розпорядчі функції Директор може виконувати самостійно або призначити заступників та визначити їх компетенцію. Заступники директора здійснюють діяльність в межах своєї компетенції та несуть відповідальність за стан роботи на відповідних ділянках діяльності Підприємства незалежно від персональної відповідальності Директора за діяльність Підприємства в цілому.
- 14.5. Директор:
- 14.5.1. діє від імені Підприємства, представляє його в установах, підприємствах, організаціях, як на Україні, так і за кордоном;
- 14.5.2. розпоряджається майном Підприємства у відповідності з чинним законодавством та цим Статутом;

Додаток А.11

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

14.5.3. приймає та звільняє з роботи трудовий колектив Підприємства, вирішує питання стимулювання праці;

14.5.4. видає накази та розпорядження, обов'язкові для трудового колективу Підприємства;

14.5.5. виконує інші функції, що випливають з цього Статуту.

14.6. Право першого підпису від імені Підприємства мають:

14.6.1. Директор, заступник директора або особа, яка спеціально уповноважена ними.

15. РЕВІЗІЙНА КОМІСІЯ

15.1. Контроль за фінансовою та господарською діяльністю Директора здійснює Ревізійна комісія в складі трьох членів, яка відповідає за свою діяльність перед Загальними зборами Учасників і представляє йому звіти про проведення ревізії.

15.2. Ревізійна комісія обирається Загальними зборами Учасників із числа компетентних спеціалістів строком на три роки.

15.3. До обов'язків Ревізійної комісії входить перевірка звітів, балансу, каси та майна, рахунків, обліку, звітності і всього діловодства Підприємства.

15.4. Ревізія фінансово-господарської діяльності проводиться за вимогою Загальних зборів Учасників, Директора або 1/3 Учасників, але не рідше ніж 1 раз на рік. Ревізійна комісія забезпечує ведення протоколів своїх засідань, які повинні надаватися на розгляд Загальних зборів Учасників на їх прохання.

15.5. Результати ревізії і пропозиції Ревізійної комісії розглядаються Загальними зборами Учасників.

15.6. Ревізійна комісія має вільний доступ до всієї бухгалтерської інформації та інших документів, що стосуються фінансової діяльності Підприємства, а також має право запитувати та отримувати відповіді від Директора стосовно фінансової діяльності Підприємства.

15.7. Ревізійна комісія складає висновок по річному звіту і балансу. Без висновку Ревізійної комісії Загальні збори Учасників не мають право затвердити баланс.

15.8. На вимогу будь-кого з учасників Підприємства може бути проведено аудиторську перевірку річної фінансової звітності Підприємства із залученням професійного аудитора, не пов'язаного майновими інтересами з Підприємства чи з його Учасниками. Витрати, пов'язані з проведенням такої перевірки, покладаються на Учасника, на вимогу якого проводиться аудиторська перевірка.

16. ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ

16.1. Трудовий колектив Підприємства складають всі громадяни, які своєю працею беруть участь в його діяльності на основі трудового договору (контракту, угоди), а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника з Підприємством.

16.2. Трудовий колектив Підприємства користується правами та виконує обов'язки, передбачені законодавством про працю, положеннями цього Статуту та умовами укладеного з ними трудового договору.

16.3. Оплата праці трудового колективу Підприємства визначається кінцевим результатом, їх особистим трудовим внеском і максимальним розміром не обмежується.

16.4. За рахунок коштів Підприємства для його трудового колективу можуть бути встановлені додаткові пільги, передбачені умовами колективного договору.

16.5. Трудовий колектив Підприємства приймається на роботу і звільняється з неї Директором Підприємства.

16.6. Державне соціальне страхування трудового колективу Підприємства та його пенсійне забезпечення проводиться у відповідності з нормами, встановленими діючим законодавством.

16.7. Для виконання договірних робіт Підприємства може створювати тимчасові підрядні та інші колективи, що працюють на основі цивільно-правових договорів, а також використовувати право індивідуальних підрядників з залученням виконавців як зі сторони, так і з числа працівників Підприємства.

16.8. За рішенням Загальних зборів Учасників Підприємства може передавати у власність трудового колективу Товариства частину чистого прибутку, в тому числі у вигляді готівки чи іншого майна. Порядок розподілу цієї частини прибутку визначається Загальними зборами Учасників Підприємства.

16.9. Всі питання, пов'язані з трудовим колективом Підприємства і не врегульовані цим Статутом, регулюються нормами законодавства про працю.

17. ВИПЛАТА УЧАСНИКАМ ПРОЦЕНТІВ З ПРИБУТКУ НА ВНЕСКИ

17.1. Проценти з прибутку на внески виплачуються в порядку, строки та розміри, встановлені на річних Загальних зборах Учасників.

17.2. Проценти з прибутку на внески не виплачуються по часткам, які знаходяться на балансі Підприємства після набуття їх від вибулого Учасника.

17.3. Проценти з прибутку на внески можуть сплачуватися в національній валюті готівкою, сертифікатами про реінвестицію /фондізація прибутку/, облігаціями чи іншим видом майна, як це встановлено на Загальних зборах учасників.

17.4. Підприємство оголошує розмір процентів з прибутку на внески без відрахування податків з них.

17.5. По несплаченим та не одержаним доходам на внески проценти не нараховуються.

18. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

Додаток А.12

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

18.1. Учасники домовились, що всі розбіжності та спори між Учасниками, будуть вирішуватись шляхом переговорів та взаємних консультацій. Жоден з Учасників не розпочинає судовий процес, якщо невирішене питання не було спочатку подано для мирного вирішення шляхом консультацій між Учасниками. Якщо така розбіжність або претензія не вирішиться шляхом консультацій протягом 30 (тридцяти) днів після письмового прохання одного із Учасників стосовно мирного вирішення, тоді будь-який з Учасників може розпочати судовий процес стосовно такого питання.

18.2. Стосунки, що неурегульовані Учасниками у цьому Підприємстві шляхом мирних переговорів, регулюються нормами законодавства України.

18.3. Учасники продовжують виконувати свої зобов'язання за шим Статутом протягом розгляду справи у судовому порядку до вирішення спірного питання.

19. ЗАСТОСОВУВАНЕ ПРАВО

19.1. З усіх питань створення та діяльності Підприємства на території України та до правовідносин, які випливають з цього Статуту, застосовується матеріальне та процесуальне право України.

20. ГОСПОДАРСЬКА, ФІНАНСОВА І ТРУДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

20.1. Підприємство самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, виходячи з попиту на вироблену продукцію (надані послуги), соціального розвитку Підприємства, підвищення доходів Учасників та працівників Підприємства.

20.2. Основним показником, що характеризує діяльність Підприємства, є прибуток.

20.3. Порядок обчислення оподаткованого прибутку, розмір ставок податку та інші питання, пов'язані з оподаткуванням Підприємства, регулюються чинним законодавством України.

20.4. Підприємство приймає на роботу працівників на підставі угод та контрактів.

20.5. Форми, системи і розміри оплати праці штатних працівників встановлюються Підприємства самостійно.

21. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

21.1. Зовнішньоекономічна діяльність Підприємства здійснюється на основі валютної самоокупності та самофінансування.

21.2. У сфері зовнішньоекономічної діяльності Підприємства здійснює:

21.2.1. Експорт проектно-кошторисного та фінансово-економічного сервісу;

21.2.2. Експорт товарів та послуг власного виробництва;

21.2.3. Експорт товарів та послуг не власного виробництва без переходу права власності;

21.2.4. Експорт товарів та послуг не власного виробництва з переходом права власності;

21.2.5. Імпорт товарів та послуг для власних потреб;

21.2.6. Імпорт товарів та послуг не для власних потреб без переходу права власності;

21.2.7. Імпорт товарів та послуг не для власних потреб з переходом права власності.

21.3. Підприємство може здійснювати свої операції по експорту та імпорту товарів (робіт, послуг) на договірних засадах, як самостійно, так і через відповідні зовнішньоторговельні організації.

21.4. Кошти в іноземній валюті, отримані від експорту продукції (товарів, робіт, послуг) Підприємства може використовувати на імпорт обладнання, сировини, матеріалів, іншої продукції (товарів, робіт, послуг), необхідної для розвитку Підприємства, збільшення доходів Учасників, на зміцнення матеріально-технічної бази, соціально-культурної сфери.

21.5. Для виконання статутних завдань Підприємства самостійно відряджає за кордон своїх працівників.

21.6. Підприємство має право відряджати за кордон осіб для підвищення кваліфікації, та отримання ними спеціальної освіти.

22. ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ

22.1. Підприємство веде бухгалтерський, податковий облік та статистичну звітність у встановленому порядку, представляє звіти в державні органи та несе відповідальність за їх достовірність.

22.2. Оперативний, бухгалтерський, податковий та статистичний облік і звітність у Підприємства ведеться згідно з нормами, що діють в Україні. Порядок обігу документів в Підприємстві, його дочірніх підприємствах, філіях та представництвах встановлюється Директором Підприємства.

22.3. Відповідальність за стан обліку, своєчасне подання бухгалтерської та іншої звітності покладено на Директора Підприємства.

22.4. Операційний рік встановлюється з 1 січня до 31 грудня включно.

22.5. Річний звіт по операціях Підприємства та баланс складаються в Підприємства у строки, визначені законодавством і з висновком Ревізійної комісії мають бути подані на затвердження Загальними зборами Учасників.

22.6. Підприємства та його посадові особи несуть встановлену законодавством відповідальність за достовірність даних, що містяться в річному звіті та балансі.

22.7. Ревізії та перевірки діяльності Підприємства здійснюються його Ревізійною комісією, а також, в установленому законом порядку, державними органами, аудиторськими фірмами, в межах їх компетенції. Ревізії та перевірки не повинні порушувати нормальний режим роботи Підприємства.

23. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Додаток А.13

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

23.1. Припинення Підприємства здійснюється шляхом його злиття, приєднання, поділу або перетворення на ліквідації.

23.2. При припиненні Підприємства вся сукупність прав та обов'язків переходить до його правонаступників.

23.3. При припиненні Підприємства шляхом злиття, приєднання, поділу або перетворення Підприємства вносяться необхідні зміни в установчі документи Підприємства та відповідний запис в єдиному державному реєстрі.

23.4. Злиття, приєднання, поділ та перетворення юридичної особи здійснюються за рішенням його учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами, а у випадках, передбачених законом, - за рішенням суду або відповідних органів державної влади.

23.5. Підприємства ліквідуються:

23.5.1. за рішенням Загальних зборів Учасників, в тому числі у зв'язку із закінченням строку, на який було створено Товариство, досягненням мети, для якої його створено,

23.5.2. за рішенням суду про визнання судом недійсною державної реєстрації Підприємства через допущені при його створенні порушення, які не можна усунути, а також в інших випадках, встановлених законом.

23.5.3. на підставі рішення господарського суду в порядку, встановленому Законом України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".

23.6. Учасники юридичної особи, суд або орган, що прийняв рішення про припинення юридичної особи, зобов'язані протягом трьох робочих днів з дати прийняття рішення письмово повідомити орган, що здійснює державну реєстрацію.

23.7. Учасники Підприємства, суд або орган, що прийняв рішення про припинення Підприємства, призначають комісію з припинення Підприємства (ліквідаційну комісію, ліквідатора тощо) та встановлюють порядок і строки припинення Підприємства.

Виконання функцій комісії з припинення Підприємства може бути покладено на Директора Підприємства.

23.8. З моменту призначення комісії до неї переходять повноваження щодо управління справами Товариства. Комісія виступає в суді від імені Підприємства, яке припиняється.

23.9. Комісія з припинення Підприємства оприлюднює повідомлення про рішення щодо припинення Товариства та про порядок і строк заявлення кредитором вимог до Підприємства. Цей строк не може становити менше двох місяців з дня оприлюднення повідомлення про рішення щодо припинення Підприємства. Комісія вживає усіх можливих заходів щодо виявлення кредиторів, а також письмово повідомляє їх про припинення Підприємства.

Після закінчення строку для пред'явлення вимог кредитором та задоволення чи відхилення цих вимог комісія з припинення діяльності Підприємства складає передавальний акт (у разі злиття, приєднання або перетворення) або розподільчий баланс (у разі поділу), які мають містити положення про правонаступництво щодо всіх зобов'язань Підприємства, що припиняється, стосовно всіх його кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оспоруються сторонами.

Якщо правонаступниками Підприємства є кілька юридичних осіб і точно визначити правонаступника щодо конкретних обов'язків Підприємства, що припинилася, неможливо, юридичні особи - правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами Підприємства, що припинилася.

23.10. Ліквідаційна комісія після закінчення строку для пред'явлення вимог кредитором складає проміжний ліквідаційний баланс, який містить відомості про склад майна Підприємства, що ліквідується, перелік пред'явлених кредитором вимог, а також про результати їх розгляду. Проміжний ліквідаційний баланс затверджується учасниками Підприємства або органом, який прийняв рішення про ліквідацію Підприємства.

23.11. Виплата грошових сум кредиторам Підприємства, що ліквідується, провадиться у порядку черговості, встановленої відповідно до проміжного ліквідаційного балансу, починаючи від дня його затвердження, за винятком кредиторів четвертої черги, виплати яким провадиться зі спливом місяця від дня затвердження проміжного ліквідаційного балансу. В разі недостатності у Підприємстві, що ліквідується, грошових коштів для задоволення вимог кредиторів ліквідаційна комісія здійснює продаж майна Підприємства.

23.12. Після завершення розрахунків з кредиторами ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс, який затверджується учасниками Підприємства або органом, що прийняв рішення про ліквідацію Підприємства.

23.13. Наявні у Підприємстві грошові кошти, включаючи готівку від розпродажу його майна при ліквідації, після розрахунків з бюджетом, по оплаті праці трудового колективу Підприємства та іншими кредиторами, розподіляється ліквідаційною комісією між Учасниками пропорційно їх частковій участі в Статутному капіталі Товариства.

23.14. Підприємство є ліквідованою з дня внесення до єдиного державного реєстру запису про його припинення.

23.15. Ліквідаційна комісія несе майнову відповідальність за шкоду, спричинену Підприємству, а також третім особам у відповідності з цивільним законодавством України.

24. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

24.1. Учасники будуть докладати всіх зусиль для того, щоб вирішувати всі спори між собою шляхом переговорів та взаємних консультацій.

24.2. Якщо Учасники не дійдуть до згоди, то спори між ними вирішуються у відповідності з чинним законодавством України.

24.3. Якщо одне з положень Статуту стає недейсним, це не стосується решти пунктів Статуту. Недейсне положення замінюється новим, допустимим у правовому відношенні, або виключається.

24.4. Внесення змін і доповнень до Статуту проводиться за рішенням Загальних зборів Учасників.

24.5. Установчий документ (статут (нова редакція)) Підприємства викладається у письмовій формі, прошивається, пронумеровується та підписується засновниками (учасниками) або уповноваженими ними особами та засвідчується згідно із чинним законодавством України.

25. КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

25.1. Учасники Підприємства на період участі в цьому Підприємстві та після виходу з нього протягом п'яти років зобов'язані зберігати сувору конфіденційність одержаної від іншої сторони комерційної, фінансової, технологічної та іншої інформації та вживати всіх можливих заходів для охорони одержаної інформації від розголошення, в тому числі колишніми та нинішніми працівниками Підприємства.

25.2. Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, а також відомості, які не становлять комерційної таємниці, однак є конфіденційними, порядок їх захисту визначаються Дирекцією Підприємства.

25.3. Під комерційною таємницею маються на увазі відомості, пов'язані з управлінням, фінансами та іншою діяльністю Підприємства, розголошення (передача, витік) яких може завдати шкоди його інтересам.

25.4. При вирішенні питання про комерційну таємницю, неправомірними вважаються як дії та бездіяльність, які завдали шкоди, так і дії чи бездіяльність, що могли завдати шкоди.

25.5. Розголошенням комерційної таємниці є ознайомлення іншої особи без згоди Підприємства, з відомостями, що відповідно до рішення Дирекції Підприємства становлять комерційну таємницю. Такі відомості можуть бути довірені Учаснику та/або посадовим особам Підприємства у встановленому порядку або стали відомі у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

25.6. Учасники, посадові особи, а також працівники Підприємства зобов'язуються не розголошувати будь-яку іншу інформацію, розголошення якої може привести до заподіяння майнової шкоди та шкоди діловій репутації Товариства.

25.7. Учасники, посадові особи, а також працівники Підприємства несуть відповідальність за неправомірне використання комерційної таємниці, тобто використання або врахування під час планування чи здійснення підприємницької діяльності без дозволу Підприємства неправомірно здобутих відомостей, що становлять комерційну таємницю.

25.8. Підприємство має право повідомити уповноважені державні органи про неправомірні дії Працівника, які можуть стати підставою для відкриття кримінальної справи за фактом вчинення злочину.

25.9. Умови зберігання конфіденційності не розповсюджуються на:

25.9.1. Інформацію, яка на момент її розкриття стала загальним здобутком не з вини Учасника;

25.9.2. Інформацію, яка була відома Учаснику із зовнішніх джерел, до її розкриття іншим Учасником;

25.9.3. Інформацію, розкриття у відповідь на офіційний запит, який надійшов від урядових органів, судів чи інших органів, яким Учасники підзвітні.

26. ПІДПИСИ УЧАСНИКІВ

Громадянка України ДАРИСНКО ОЛЬГА ВІКТОРІВНА,
податковий номер 3017918048

Громадянка України УДОВИЧЕНКО КАТЕРИНА
ГРИГОРІВНА, податковий номер 3123104747, від імені якої діє
Швидка Олена Іванівна за довіреністю від 19.01.2017р.,
посвідченою приватним нотаріусом Київського міського
нотаріального округу Романовським Б.П., зареєстрована в реєстрі
за № 88

Місто Зінь-

Додаток А.15

Статут приватного сільськогосподарського підприємства «Високе»

ків, Полтавська область, Україна,
тринадцятого квітня дві тисячі вісімнадцятого року.

Я, Глушенко В.В., приватний нотаріус Зіньківського районного нотаріального округу Полтавської області, засвідчую справжність підпису Дарієнко Ольги Вікторівни та Швидкої Олени Іванівни, яка діє на підставі довіреності, виданої від імені Удовиченко Катерини Григорівни, які зроблено в мої присутності.

Особи Дарієнко Ольги Вікторівни та Швидкої Олени Іванівни, які підписали документ, встановлено, їх дієздатність та повноваження перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за №425, 426

Стягнуто плати – згідно ст. 31
Закону України "Про нотаріат".

ПРИВАТНИЙ
НОТАРІУС

[Handwritten signature]

В.В.Глушенко

Всього прошито
(або прошнуровано),
пронумеровано
і скріплено печаткою

[Handwritten signature]
аркуші

Додаток Б.1
Наказ про облікову політику

REDMI NOTE 8 PRO
AI QUAD CAMERA

ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

«В И С О К Е»

38111, Полтавська обл., Зіньківський р-н, с. Високе
р/р 2600013135 ПАТ «Полтава-банк», МФО 331489, Код 05287868, іпн 052878616114

НАКАЗ № 6

с. Високе

02.01.2018р.

“ Про організацію бухгалтерського обліку
та облікову політику підприємства ”

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», від 16.07.1999р. № 996-XIV та затвердженими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку необхідно забезпечити на підприємстві єдині (постійні) принципи, методи та процедури при відображенні поточних операцій в обліку та складанні фінансової звітності.

Для забезпечення належного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з урахуванням особливостей діяльності та технології оброблення облікових даних -

Наказую:

1. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покласти на бухгалтерську службу підприємства на чолі з головним бухгалтером.
2. Головному бухгалтеру ПСП «ВИСОКЕ»:
  - 2.1 Здійснювати ведення бухгалтерського обліку, згідно з принципами та методами, передбаченими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.
  - 2.2 Забезпечити безперервність відображення операцій та достовірну оцінку активів, зобов'язань, капіталу в бухгалтерському обліку, застосовуючи журнально – ордерну форму обліку.
3. Організувати аналітичний облік руху товарно – матеріальних цінностей:
  - у бухгалтерії – у відомостях обліку залишків матеріалів у вартісному виразі;

Додаток Б.2 Наказ про облікову політику

на складах – у картках складського обліку в кількісному виразі.

4. Одиницею запасів для цілей бухгалтерського обліку вважати вид запасів.

Оцінку запасів (матеріалів, сировини (палива), комплектуючих виробів) при відпуску у виробництво чи іншому вибутті здійснювати за методом первісної ціни придбання. Оцінку запасів (купованих товарів для торгівлі) здійснювати за цінами продажу.

5. Застосовуючи норми та методи нарахування амортизації основних засобів, передбачені податковим законодавством.

6. Відносити до малоцінних необоротних активів відповідно до пункту 5.1 (С) БО 7 активи з терміном корисного використання не більше одного року та вартістю до 4000 грн. Амортизацію по таких активах нараховувати в першому місяці використання об'єктів у розмірі 100 % їх вартості.

7. Резервування коштів на забезпечення оплати відпусток, додаткове пенсійне забезпечення, забезпечення гарантійних зобов'язань, інших витрат і платежів не проводити.

8. Для узагальнення інформації про витрати підприємства за видами витрат застосовувати бухгалтерські рахунки класу 9 плану рахунків.

9. Затвердити систему оплати праці:

- за штатним розкладом – для інженерно – технічних працівників та службовців;
- за відрядними розцінками – для робітників основного та допоміжного виробництва.

Включити до системи оплати праці перелік витрат на виплату основної та додаткової заробітної плати й інших видів заохочень та виплат, виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень і виплат за виконання робіт (послуг), згідно з договорами цивільно – правового характеру, будь – які інші виплати у грошовій або натуральній формі, які можуть бути встановлені за домовленістю сторін.

10. Вести податковий облік, згідно із Законодавством України.

11. Контроль за виконанням даного наказу покласти на головного бухгалтера Дорошенко М.Я.

Директор

Удовиченко К. Г.